анонс
НОМЕРА

Наукова діяльність 2-9 ст.

Студентське життя 10-13 ст.

Мистецька сторінка 22-23 ст.

27 червня 2019 року, №7-12 (295-300)

ЗАМОК

Газета Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

XV ЗВІТНА: НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ, ПУБЛІКАЦІЇ, ФОРУМИ

Валентина БЕНЕРА, проректор з наукової роботи

Функціонування закладу вищої освіти підпорядковане чітко визначеному алгоритму конкретних процесів, заходів, процедур, серед яких вагоме місце належить науково-дослідницькій діяльності. Фінальним акордом науково-аналітичних пошуків професорсько-викладацького складу навчального закладу та кожного науковця зокрема виступає звітна науково-практична конференція, де підводяться підсумки і визначається ефективність теоретичної, дослідної, публіцистичної роботи науково-педагогічних працівників усіх кафедр у контексті вирішення ними заявлених наукових проблем упродовж останнього року.

Учасників цьогорічної XV Звітної науково-практичної конференції науковців нашої академії та педагогічного коледжу, приуроченої Дню науки в Україні, від імені ректорату навчального закладу вітала доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи, професор Валентина Бенера. Вона оприлюднила Вітальний лист Міністерства освіти і науки України, в якому зазначається, що пріоритетним напрямом діяльності вищого педагогічного навчального закладу була і залишається підготовка висококваліфікованих фахівців освітньої галузі, а тенденції розвитку нашої академії, яка успішно інтегрується в європейський та світовий науковий простір, полягають у зміцненні її високого статусу і стабільних позицій на національному ринку освітніх послуг, співпадають із тенденціями і можливостями соціально-економічного і духовно-культурного розвитку краю, відповідають освітнім потребам не лише регіону, а й держави в цілому.

Перед початком наукового засідання Звітної конференції було оголошено наказ про нагородження групи науковців академії та коледжу за вагомі здобутки у науковій діяльності та з нагоди відзначення Дня науки в Україні. Серед нагороджених – доктор психологічних наук Наталія Савелюк, доктор філологічних наук Денис Чик, доктор педагогічних наук Лариса Данильчук, кандидати педагогічних наук Оксана Доманюк, Ліна Ільчук, Наталія Кікіна, Лариса Соляр, Оксана Швець, кандидати психологічних наук Мар'яна Ярощук, Юлія Тимош, Юлія Мельник, кандидат філологічних наук Ольга Микуляк і кандидат технічних наук Іванна Саланда.

Пленарний формат наукового засідання включав доповіді доктора психологічних наук, доцента кафедри педагогіки і психології Наталії Савелюк «Психологічні особливості розуміння релігійного дискурсу», кандидата педагогічних наук, старшого викладача кафедри мистецьких дисциплін і методики їх викладання Лариси Соляр «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва як предмет вивчення вітчизняними вченими», кандидата технічних наук, старшого викладача кафедри теорії і методики трудового навчання і технологій Іванни Саланди «Методи обчислення показників функціональної стійкості розгалужених інформаційних мереж на основі обчислення ймовірності зв'язності її графа», кандидата педагогічних наук, старшого викладача кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти Оксани Швець «Особливості підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до використання поетичних творів у роботі з дітьми» та кандидата філологічних наук, науковця кафедри іноземних мов і методики їх викладання Ольги Микуляк «Етнолінгвальні особливості міжкультурного дискурсу на матеріалі німецькомовної літератури мігрантів».

Наукові студії конференції працювали на теоретичних платформах, тематично пов'язаних з аналітичними проблемами кафедр. Зокрема, науковці кафедри української філології та суспільних дисциплін характеризували «Суспільно-історичні та мовно-літературні процеси в Україні упродовж століть» (модератор – доцент Олег Василишин), їх колеги з кафедри педагогіки та психології – «Сучасні соціальні, психолого-педагогічні аспекти наукових досліджень у системі безперервної освіти» (модератор – доцент Любов Кравець).

Фахівці суспільно-історичного профілю розробляли проблеми творення і трансформації місцевої еліти Волині упродовж XIX – І половини XX століть (професор кафедри І.Б.Скакальська), характеризували специфіку подій на радянсько-польському кордоні у міжвоєнний період XX ст. (доцент О.Г.Соловей) та етноконфесійний склад і соціально-політичне обличчя волинської знаті пізньосередньовічної Волині (доцент В.Д.Собчук), визначали джерела історичного краєзнавства на Тернопільщині (доцент кафедри Г.Я.Сеньківська) і значення Волинського єпархіального жіночого училища як осередку духовно-релігійної освіти на Волині (кандидат філософських наук Олена Мороз).

Українські філологи зосередились на вивченні окремих аспектів творчості відомих представників національного письменства: місця та ролі Бориса Харчука у полікультурному просторі (доцент О.В.Василишин, кандидат філологічних наук Р.О.Дубровський), конструкційних особливостей поезії Б.-І.Антонича (доцент Л.М.Невідомська) та ліричних образів поезії Юрія Климця (доцент І.О.Волянюк). Специфічну проблему впливу літератури українського зарубіжжя на європеїзацію українського письменства вирішували доценти І.М.Комінярська та О.В.Пасічник.

Педагоги і психологи приділили увагу актуалізації творчого потенціалу обдарованих дітей (доцент Л.М.Кравець), самоактуалізації студентської молоді (доцент М.Б.Боднар), педагогічній просвіті батьків (доцент С.М.Корнієнко), інноваційній компетентності соціального працівника (доцент кафедри В.В.Терпелюк), компетентнісному підходу у професійній підготовці вчителів музичного мистецтва (аспірант П.М.Яловський), соціалізації дітей-сиріт (аспірант О.М.Галан). Вплив стресу на навчальну діяльність студентів досліджував кандидат педагогічних наук В.М.Мартинюк, а педагогічний такт як основу професійної діяльності вчителя – доцент кафедри Н.А.Фіголь. Аспірант А.О.Прус звернулася до проблем образотворчого мистецтва у контексті реалізації ідей концепції Нової української школи, а професор О.О.Безносюк висвітлив сьогодення середньої освіти в Україні.

Науково-педагогічні працівники кафедри теорії та методики дошкільної і початкової освіти аналізували «Пріоритетні напрямки розвитку сучасної дошкільної та початкової освіти» (модератор – доцент Тетяна Фасолько), викладачі кафедри іноземних мов і методики їх викладання – «Пріоритетні шляхи формування професійної компетентності вчителя іноземних мов» (модератор – доцент Наталія Воронцова).

Загальнотеоретичні питання сучасної дошкільної і початкової освіти аналізували доцент Т.С.Фасолько (взаємодія дитини і педагога у процесі ціннісно-орієнтованого виховання), доцент Л.І.Врочинська (теоретико-методологічні аспекти підготовки викладачів дошкільної педагогіки), доцент В.В.Павелко (інтеграція знань молодших школярів як складова НУШ), доцент кафедри Т.В.Бешок (медіаосвіта як чинник якості освіти) і кандидат педагогічних наук В.Б.Легін (навчальна діяльність молодших школярів). Методологічну проблематику досліджували доцент І.А.Онищук (художня діяльність у підготовці вихователів ЗДО), доцент Н.В.Приймас (літературне виховання у початковій школі), кандидати педагогічних наук Ю.В.Тимош (дослідження структури моральної свідомості студентів), О.М.Доманюк (формування доброзичливості як запоруки морального зростання особистості) та О.В.Швець, яка розкрила особливості використання лепбуків у роботі вихователя закладу дошкільної освіти.

(Закінчення на стор. 2-3)

XV ЗВІТНА: НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ, ПУБЛІКАЦІЇ, ФОРУМИ

Валентина БЕНЕРА, проректор з наукової роботи

(Початок на стор. 1)

Фахівці іноземної філології зупинились на літературознавчій проблематиці. Зокрема, професор О.Л.Глотов здійснив компаративний підхід до творчості Тараса Шевченка і Томаша Падури, доценти Д.Ч.Чик і О.І.Чик висвітлили преруссоїзм як філософську домінанту романістики С.Річардсона, доцент кафедри Н.В.Янусь виясняла прояви синестезії в поезії Роберта Бернса, кандидат філологічних наук В.В.Кучер характеризував романи-дистопії в сучасній британській та українській літературах. Методологічна тематика привабила доцентів Н.Г.Воронцову (mercedes як методика «занурення» в мовленнєвий потік), А.В.Янкова (словотвірні вияви гендерної диференціації в репрезентації реалій англомовною лексикою), М.Ф.Шмир (сучасні педагогічні технології у вивченні іноземної мови), Д.Ч.Чика і доцента кафедри Т.С.Семегин (концепт «гібридна війна» в англомовному й україномовному дискурсах). Окремі члени кафедри вирішували конкретні методичні питання: навчання по станціях на уроках німецької мови (доцент О.А.Марунько), інтерактивні технології вивчення іноземних мов у НУШ (доцент кафедри Н.І.Яценюк), формування компенсаторної компетентності у вчителів іноземної мови (доцент кафедри І.Є.Клак), застосування сценічної гри в підготовці вчителя іноземної мови (старший викладач Я.Б.Веселовський). Аситент кафедри Н.А.Данік досліджувала методи навчання у польських гімназіях Галичини кінця XIX – початку XX ст.

Науковою платформою для дискусії викладачів-природознавців стало «Формування професійних компетентностей у майбутніх вчителів біології» (модератор – професор Микола Ільєнко), для науковців-мистецтвознавців – «Актуальні питання теорії та історії мистецької педагогки» (модератор – професор Олександр Дем'янчук).

Професор М.М.Ільєнко працював над дилемою «Адаптація – процес чи результат процесу?». До екологічної тематики звернулися професор В.М.Василюк (проблеми екологічного здоров'я у спеціальній літературі), кандидат педагогічних наук Т.Є.Бондаренко і кандидат біологічних наук Л.М.Головатюк (сучасні технології екологічного виховання молоді), кандидат історичних наук О.В.Кратко (використання екологічних стежок у навчальному процесі). Специфічне питання практичного змісту розробляли доценти О.І.Дух (функціональний стан серцево-судинної системи студентів нашої академії) та Н.І.Цицюра (студентський гербарій рослин Кременецьких гір в 1940 – 1950 роках як засіб вивчення антропічних змін флори), асистент І.Я.Довганюк (різноманіття лускокрилих НПП «Кременецькі гори»). Молодий науковець А.М.Гура вивчала використання сервісів Google у підготовці вчителів біології.

Науковці-мистецтвознавці зробили акцент на конкретних сторонах творчості відомих персоналій музичного й образотворчого мистецтва. Професора Б.І.Яремка зацікавила творчість Івана Лабачука як представника гуцульської традиційної інструментальної музики, доцента кафедри М.Л.Швидківа – особливості інтерпретації поетичних образів «Кобзаря» Т.Шевченка в музиці М.Лисенка, доцента кафедри О.Г.Панфілову та викладача педагогічного коледжу Б.О.Гуменюк – класицизм у творчості волинського митця Т.О.Сосновського. Методичні питання музичного мистецтва розкривали старший викладач В.М.Райчук і асистент І.В.Ратинська (особистісно-орієнтований підхід у підготовці вчителя музичного мистецтва загальноосвітньої школи), асистент О.А.Пуцик (новітні методичні зразки етнохудожнього репертуару дитячого хорового колективу). Старший викладач І.С.Харамбура та викладач педагогічного коледжу Л.О.Харамбура говорили про організацію дитячого фольклорного колективу, науковці кафедри мистецьких дисциплін та методики їх викладання А.М.Афанасенко і Т.П.Медецька – про народну пісню як основу вокальної школи в Україні, а їх колега М.М.Томашівська – про походження сімейства окарин в Україні.

Фахівців з фізичного виховання і спорту зацікавила «Організація фізичного виховання у системі педагогічної освіти» (модератори – професор Олена Довгань і доцент Віктор Голуб), а викладачів технічних дисциплін – «Теоретико-методичні засади трудового навчання і технологій» (модератор – доцент Микола Курач).

Основна увага була приділена методичним аспектам фізичного виховання. Науковці характеризували фізичні вправи для профілактики та лікування плоскостопності (професор О.М.Довгань), рухову активність і фізичний стан молодших школярів (кандидати наук з фізичного виховання та спорту Т.В.Кучер, А.П.Нападій), формування потреби у регулярних заняттях фізичною культурою у дітей початкових класів (асистент О.О.Ястремський), фізичний та функціональний розвиток дітей молодшого шкільного віку (асистенти Г.В.Кедрич, С.М.Сиротюк), особливості відбору дітей до занять гімнастикою (доцент кафедри М.В.Божик). Доцент В.А.Голуб розкрив значення співпраці громадських спортивних організацій з відповідними структурами органів місцевого самоврядування, а старші викладачі А.Т.Антонюк і В.І.Довгаль поділилися досвідом підготовки футболістів до участі у Чемпіонаті України з футболу серед закладів вищої освіти.

Лейтмотивом досліджень науковців технологічного профілю стали проблеми інноваційних технологій, до яких спрямували свій дослідницький інтерес доцент І.М.Цідило (вивчення вбудованих комп'ютерних систем), доцент О.А.Фурман (впровадження проектних технологій при вивченні інформатики), доцент Р.Т.Гарматюк і старший викладач Ю.Г.Цимбалюк (інформаційно-комунікаційні технології при вивченні технічних дисциплін), доцент кафедри М.П.Олексюк (етнодизайн у професійній підготовці вчителів технологій), асистент І.В.Цісарук (метод проектів у самостійній роботі вчителів технологій), доцент кафедри В.Ю.Цісарук (підготовка до роботи з верстатами із цифровим програмним управлінням). Особливості вивчення технологій модернізації асинхронних двигунів досліджували доцент М.С.Курач і старший викладач О.П.Ємець, а особливості підготовки вчителів технологій до реалізації змішаного навчання у школі – доцент Н.В.Бабій. Специфічні практичні питання висвітлювали викладач А.М.Костюченко (реклама як засіб формування професійної компетентності педагога), асистент Д.С.Клак (контроль якості повітря у навчальних майстернях). Доцент С.Б.Шабага і доцент кафедри О.В.Омельчук дали оригінальну характеристику вивченню перспективи у найближчому майбутньому.

Матеріали конференції увійшли до чергового випуску Збірника наукових праць науково-педагогічних працівників академії та коледжу.

МИ ЗАВЖДИ ВІДКРИТІ ДЛЯ ВСІХ

У словосполученні «День відкритих дверей» є чимало алогічного і насамперед – щодо закладу вищої освіти. Ми відкриті завжди і для кожного, хто хоче здобути відповідний фах, збагатитися знаннями, розширити свій кругозір. Завжди раді гостям, особливо майбутнім абітурієнтам, і готові їх зустрічати як індивідуально, так і у форматі колективного відвідування, як у процесі екскурсійної бесіди при огляді академії, так і під час їх участі у масових заходах, що здійснюються у нашому навчальному закладі: в конкурсах, оглядах, конференціях тощо. Ми завжди відкриті для кожного, хто хоче стати студентом нашої альма-матер.

Цьогорічний День відкритих дверей черговий раз це підтвердив. Сьогоднішніх учнів старших класів загальноосвітніх шкіл регіону, а завтрашніх абітурієнтів і післязавтрашніх студентів академії та коледжу, їх батьків, рідних і знайомих зустрічали проректор академії з навчальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент Марія Боднар, проректор з наукової роботи, доктор педагогічних наук, професор Валентина Бенера, директор педагогічного коледжу Оксана Камінська та її заступник Лариса Рац.

Зі словом про історію і сьогодення навчального закладу, його можливості та перспективи до гостей звернулася проректор, доцент Марія Боднар. Вичерпну характеристику навчально-матеріальної бази факультетів, кадрово-педагогічного потенціалу, специфіки навчання на конкретних спеціальностях дали декан факультету соціально-педагогічної освіти і мистецтв, кандидат педагогічних наук, доцент Людмила Врочинська, декан факультету фізичного виховання та біології, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент Олександр Бережанський, декан гуманітарно-технологічного факультету, старший викладач Василь Райчук. Про особливості та практику зарахування до навчального закладу згідно із чинними Правилами прийому інформував відповідальний секретар приймальної комісії, доктор педагогічних наук, доцент Микола Курач.

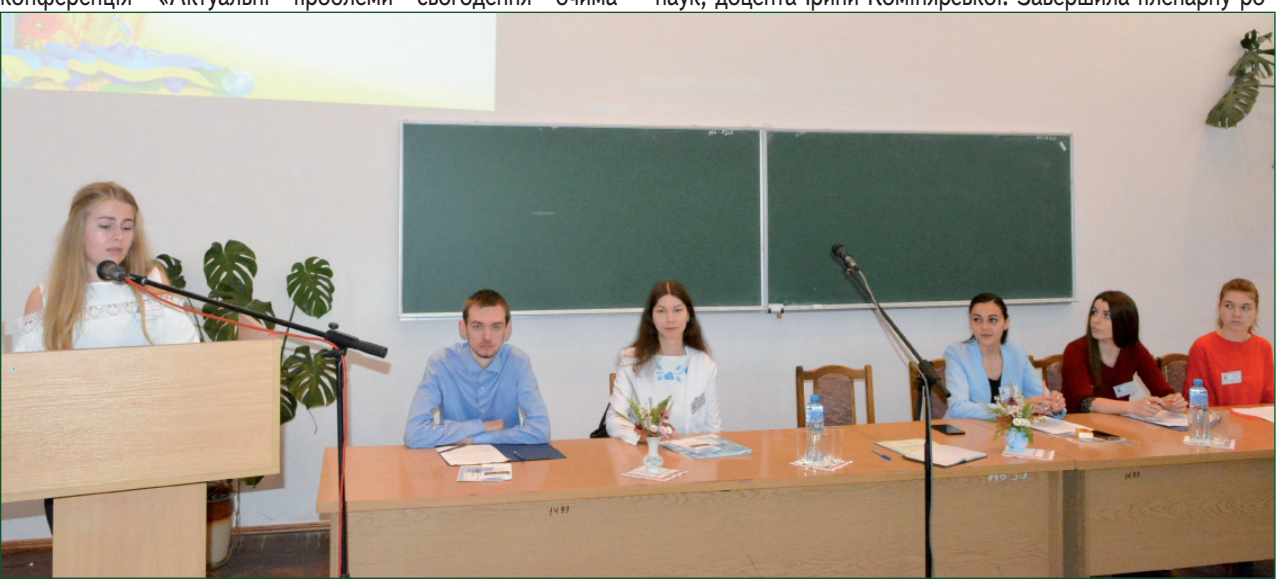
Перед гостями-учасниками Дня відкритих дверей у прямому смислі відкрилися двері музеїв і виставкових залів навчального закладу, серед яких – Музей історії академії, Виставкова зала творчих робіт викладачів і студентів, бібліотека з її електронним і читальним залами, навчальні аудиторії, лабораторії та майстерні. Зі складовими навчально-матеріальної бази академії та коледжу майбутніх абітурієнтів ознайомили завідувач Музею історії навчального закладу Валентина Шпак, завідувач кафедри іноземної філології та методики її викладання, кандидат філологічних наук, доцент Наталія Воронцова, завідувач кафедри української філології та суспільних дисциплін, кандидат філологічних наук, доцент Олег Василишин. З потенційними студентами зустрічалися доктор медичних наук, професор Василь Василюк, доктор історичних наук, доцент Ірина Скакальська, кандидат біологічних наук, доцент Наталія Зіньковська, кандидати мистецтвознавства, доценти Оксана Легкун і Олександра Панфілова, кандидати педагогічних наук, доценти Степан Шабага і Віталій Цісарук, кандидати педагогічних наук, старші викладачі Марія Олексюк і Тетяна Бондаренко, старші викладачі Василь Трифонюк і Юрій Цимбалюк, голова циклової комісії трудового навчання, технологій та образотворчого мистецтва коледжу Віталій Писаренок та інші.

День відкритих дверей завершився спільними побажаннями продовжити спілкування у форматі навчального процесу в аудиторіях академії та коледжу.

ЗРІЛЕ СЛОВО СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКИ

Анастасія ПАЧКОВСЬКА

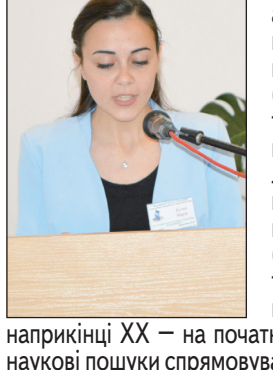
Щорічна Студентська науково-практична конференція «Актуальні проблеми сьогодення очима молоді» проходила під знаком Дня науки в Україні. На пленарне засідання молодіжного наукового форуму прибули представники всіх факультетів і спеціальностей академії. Їх вітали доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи, професор Валентина Бенера, кандидат філологічних наук, голова Ради молодих науковців академії Роман Дубровський, голова Студентського наукового товариства, студентка гуманітарно-технологічного факультету Анастасія Пачковська, а також доктор історичних наук, професор кафедри української філології та суспільних дисциплін Ірина Скакальська, котра вручила для бібліотеки академії примірники книги почаївського краєзнавця, дослідниці історичної минувшини нашого регіону Ріти Квач «Світочі Почаєва».

За популяризацію науки серед студентської молоді та з нагоди Дня науки в Україні ректорат академії оголосив подяки Студентському науковому товариству, його голові Анастасії Пачковській, членам товариства, студентам факультету соціально-педагогічної освіти і мистецтв Ангеліні Вершлер, Лілії Молявчик, Юлії Гринюк, Ользі Дутчак; представникам природничо-технологічного факультету Владиславу Додю, Ірині Жолоб, Анастасії Лепузі, юним науковцям факультету фізичного виховання та біології Мирославі Токарській; студенту педагогічного коледжу Вадимові Мельничуку. За активну участь у студентській науковій діяльності нагороджені грамотами майбутні вчителі іноземних мов Катерина Гомон, Оксана Грогуль, Аліна Демчук, Яна Моніч, завтрашні українські філологи Ірина Жолоб і Ольга Мовшук, історик Богдана Молінська, магістрант спеціальності «Технологічна освіта» Антоніна Тригуба, студенти факультету соціально-педагогічної освіти та мистецтв Софія Баран, Ольга Витовщик, Яна Захарчук, Ольга Рицька, Софія Шилюк, магістранти Тетяна Фількевич і Вадим Шматковський та представники факультету фізичного виховання і біології, студенти Марія Безека, Соломія Кравець, Назар Придатко і магістранти Катерина Драгончук, Олена Ніфак.

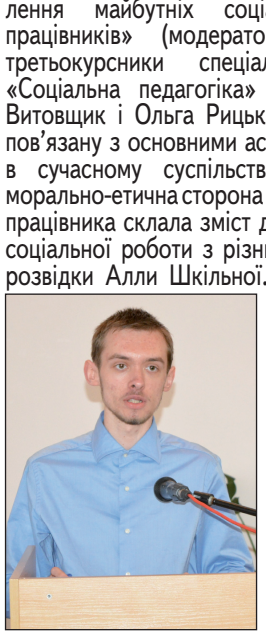
Виконання програми пленарного засідання розпочалось виступом магістрантки спеціальності «Дошкільна освіта» Катерини Кожарко, яка під керівництвом кандидата педагогічних наук, доцента Тетяни Фасолько підготувала тему «Використання інноваційних педагогічних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку». Четвертокурсниця-музикознавець Марія Булка презентувала дослідження «Поліхудожній розвиток майбутніх учителів музичного мистецтва у позааудиторній діяльності» (науковий керівник – кандидат педагогічних наук Ліна Ільчук). Студент спеціальності «Історія» Назар Багнюк оприлюднив актуальну (з огляду на 200-річний ювілей Волинського ліцею в Кременці) наукову розвідку «Учні Волинського ліцею 1819 – 1833 рр.: портрет зблизька». Його науковими пошуками керувала доктор історичних наук Ірина Скакальська. «Публіцистика Уласа Самчука» стала темою виступу майбутнього вчителя української мови та літератури Анастасії Михайлюк, яка працювала під науковим керівництвом кандидата філологічних наук, доцента Ірини Комінярської. Завершила пленарну роботу четвертокурсниця спеціальності «Англійська філологія» Емма Омельчук науково-методичним повідомленням педагогічного спрямування «Формування компенсаторної компетентності в учнів старших класів у процесі навчання іншомовному говорінню» (науковий керівник – кандидат педагогічних наук Інна Клак).

Основний масив наукової проблематики, запропонованої для обговорення на конференції, було винесено на засідання тематичних студій. Юні науковці, котрі працювали в першій студії, зробили акцент на «Педагогічні проблеми розвитку освіти». Обов'язки модераторів цієї студії виконували майбутній вчитель англійської мови Ольга Габрик і завтрашній соціальний педагог Аліна Савчук. Серед таких проблем вони побачили теоретичний аспект формування професійної майстерності вихователя ЗДО в умовах педагогічної практики (Аліна Захарова) й історичні аспекти становлення освіти в Україні: вальдорфська педагогіка як особливий тип освітньої системи (Ольга Габрик), становлення освіти на Волині наприкінці XIX століття (Аліна Савчук), соціально-історичні та культурологічні умови розвитку дошкільної освіти в Україні наприкінці XX – на початку XXI століття (Марія Федина). Їх наукові пошуки спрямовували професор В.Є.Бенера, доценти Л.І.Врочинська і Л.М.Кравець, кандидат філософських наук О.В.Мороз.

Роботою другої студії керували другокурсниця спеціальності «Початкова освіта» Яна Захарчук і студентка четвертого курсу спеціальності «Дошкільна та початкова освіта» успішної юної особистості. Погляди В.О.Сухомлинського на природу як джерело виховання дітей молодшого шкільного віку характеризувала Марія Лахман. Юлія Томчук висвітлювала можливості різних видів праці у вихованні дітей дошкільного віку, а Юлія Омельчук – шляхи виховання у дошкільнят шанобливого ставлення до батьків. Важливу методичну проблему підготовки фахівців для системи дошкільної освіти засобами інтерактивних технологій аналізувала Тетяна Фількевич. Науковими керівниками цієї групи пошуковців виступили доценти Л.М.Кравець, Н.В.Приймас, І.А.Онищук, В.В.Павелко, кандидат педагогічних наук О.В.Швець.

Третя студія спрямувалася на питання соціальної педагогіки: її учасники висвітлювали «Актуальні проблеми становлення майбутніх соціальних працівників» (модератори – третьокурсники спеціальності «Соціальна педагогіка» Ольга Витовщик і Ольга Рицька). Загальнотеоретичну проблему, пов'язану з основними аспектами соціальної справедливості в сучасному суспільстві, вирішувала Ольга Витовщик; морально-етична сторона професійної діяльності соціального працівника склала зміст дослідження Ельвіри Ключ, а етика соціальної роботи з різними групами громадян – наукової розвідки Алли Шкільної. Ольга Рицька вивчала проблеми дітей трудових мігрантів, а Софія Шилюк характеризувала засоби профілактики та протидії булінгу в освітніх установах. Тетяна Царук доповіла про благодійницьку діяльність Софії Русової у період Української революції. Спрямовували їхню дослідницьку роботу кандидати педагогічних наук Н.А.Фіголь і В.В.Терпелюк.

«Основні аспекти професійної підготовки фахівців» зацікавили учасників четвертої студії, до якої увійшли магістранти спеціальності «Технологічна освіта» і роботу якої модерували Уляна Козицька та Світлана Ящук. Центральний орієнтир наукового пошуку учасників цієї студії був зосереджений на інноваціях технологічної освіти. Саме в цьому напрямі працювали магістранти Галина Білоус (мультимедійні дидактичні засоби у трудовому навчанні) та Світлана Ящук (персональний блог учителя інформатики у професійній діяльності) під науковим керівництвом О.А.Фурман. Їх колеги вивчали аналогічні питання: можливості системи Moodle у розробці дистанційного курсу з трудового навчання в ЗОШ (Василь Галищук, науковий керівник – доцент Н.В.Бабій), особливості профільної технологічної підготовки учнів у школах зарубіжжя (Аліна Костюк, науковий керівник – кандидат педагогічних наук О.В.Омельчук), актуальність упровадження профілю «Деревообробка» в старших класах ЗОШ (Уляна Козицька, науковий керівник – кандидат педагогічних наук В.Ю.Цісарук).

(Закінчення на стор. 4)

ЗРІЛЕ СЛОВО СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКИ

Анастасія ПАЧКОВСЬКА

П'яту студію склали студенти спеціальності «Українська мова і література», які зупинились на темі «Творчість Уласа Самчука і Бориса Харчука: художній літопис XX століття». Функції модераторів виконували третьокурсниця Богдана Свідова і магістрант Юрій Чумакевич. На засіданні студії панувала тема самчукознавства, проблематику якого аналізували майбутні вчителі української мови та літератури під науковим керівництвом доцента І.М.Комінярської. Студентка Богдана Свідова досліджувала образ України, а магістрант Юрій Чумакевич – концепт війни у прозі Уласа Самчука. Вікторія Герасим подала історію створення драми «Шумлять жорна», а Оксана Шаплай – екзистенційний тип образу батька у романі «Волинь». Стилістичні особливості закарпатських діалектів у романі «Гори говорять» розкривала Дарія Ковбіш, а дитячий світ мрій і фантазій хлопчика-романтика у романі «Волинь» – її колега Катерина Блажко.

Гуманітарна проблематика домінувала і на засіданні шостої студії, де розглядалися «Філософські і літературознавчі проблеми у контексті культури і глобалізації». Тут модерували третьокурсниця спеціальності «Українська мова і література» Ірина Жолоб та її однокурсниця зі спеціальності «Дошкільна і початкова освіта» Лілія Молявчик. Основний інтерес юних науковців стосувався світоглядної тематики: Іванна Вінтонів розглядала духовно-світоглядні аспекти творчості Галини Гордасевич (науковий керівник – доцент І. М.Комінярська), Ірина Жолоб – релігійні погляди Івана Франка у контексті психоаналізу (науковий керівник – кандидат філологічних наук Р.О.Дубровський), Аліна Козюк і Анастасія Войчишина – світоглядне підґрунтя, сутність і категорійне наповнення духовних проповідей церковних діячів Волині наприкінці XIX століття (науковий керівник – кандидат філософських наук О.В.Мороз). Оригінальними з точки зору змісту і форми були наукові розвідки Лілії Молявчик «Особливості репрезентації небесної стихії у поезії Ліни Костенко» (науковий керівник – кандидат філологічних наук Р.О.Дубровський), Юлії Ільчук «Казковий світ Сергія Даушкова» (науковий керівник – доцент І.М.Комінярська) і Марії Гаврилюк «Просторово-часові виміри творів в'язнично-таборової тематики і хронотопу їх текстів» (науковий керівник – доцент О.В.Пасічник).

Група студентів спеціальності «Українська мова і література» аналізували тему «Сучасна українська лінгвістика: стан і проблеми» (модератори – четвертокурсниця Ірина Бевсюк і студентка другого курсу Христина Новосельська). Для наукових пошуків студійців характерне тематичне різноманіття і методологічна різновекторність. Ірина Бевсюк досліджувала концепт «Україна» у творах Тараса Шевченка, а її однокурсниця Ольга Мовшук – кольористичну лексику у новелах Миколи Хвильового; Ярина Рудакевич демонструвала здобутки сучасної української термінографії, її колега Христина Новосельська здійснювала семантико-стилістичний аналіз образних засобів поезій Ліни Костенко; Марія Хороша характеризувала культуру мовлення українських музичних гуртів, а Юлія Собчук – засоби мовного коду у політичному дискурсі Олега Ляшка. Науковий керівник учасників цієї студії – доцент І.О.Волянюк.

Магістранти спеціальності «Англійська мова і література» розглядали «Сучасні тенденції у дослідженні іншомовного дискурсу та лінгводидактики». Для цього вони об'єдналися в окрему, восьму студію, роботою якої керували їх колеги Юлія Ковгар та Ірина Ульчак. Частина юних науковців заглибились у царину літературознавчої проблематики в її лінгвістичному контексті. Мар'яна Войтюк висвітлювала особливості творення словесного портрета у творах Ш.Бранте, Христина Рослик – специфіку чоловічого політичного дискурсу Д.Трюдо. Їх роботою керувала доцент кафедри Н.В.Янусь. Під цим же керівництвом Ірина Петричук аналізувала ідеограми як невід'ємну складову дискурсу інтернет-спілкування. Доцент А.В.Янков здійснив наукове керівництво пошуками Ірини Ульчак («Стилістичні особливості ідіостилю Ніколаса Спаркса») й Алли Якимчук («Лінгвальні параметри молодіжної лексики у заголовках англомовних газетник видань»). Юлія Ковгар під керівництвом доцента кафедри Т.С.Семегин висвітлювала «Теоретичні аспекти вербалізації емоцій в англійській мові».

Над традиційною тематикою «Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я» працювали студенти і магістранти спеціальностей «Фізична культура» і «Біологія та здоров'я людини». Засідання дев'ятої секції вели студентка четвертого курсу Мар'яна Козачук і магістрант Андрій Міріука. Магістранти Аліна Васильчук і Віктор Заверюха досліджували «Фізичний розвиток студентів під впливом фізичних навантажень залежно від типу автономної нервової системи», Андрій Міріука запропонував тему «Лікування та профілактика остеопорозу за допомогою фізичних вправ», а Павло Олексин – розвідку «Відновлення моторики руху рухливими іграми у дітей з діагнозом ДЦП». Їх науковий керівник – професор О.М.Довгань. Ще один представник магістратури Ольга Стецюк визначала «Роль розвивальних ігор у навчально-виховному процесі з молодшими школярами» (науковий керівник – кандидат наук з фізичного виховання і спорту Л.Ю.Левандовська). Разом із магістрантами працювали студенти-четвертокурсники спеціальності «Біологія і здоров'я людини». Вони вивчали вплив шуму на стан слухової сенсорної системи (Ілля Борщик) і функціональний стан зорової сенсорної системи в юнацькому віці (Вікторія Чмуневич, Мар'яна Козачук). Їх науковий керівник – кандидат біологічних наук Л.М.Головатюк.

Тема «Історія і розвиток музичного й образотворчого мистецтва» об'єднала в десяту секцію студентів і магістрантів спеціальностей «Музичне мистецтво» й «Образотворче мистецтво» (модератори – магістранти Ніна Божик і Лілія Михалюк). Музикознавча проблематика була представлена дослідженнями магістрантів даних спеціальностей. Ніна Божик характеризувала творчість П.І.Чайковського як реформатора балетного мистецтва, Лілія Михайлюк – творчу постать Миколи Лисенка у сприйнятті його сучасників (науковий керівник – доцент А.І.Шинкаренко), Оксана Оксенюк – пісенний піанізм Якова Степового (науковий керівник – О.А.Горбач). До методичних питань звернулися Віталій Савчук у дослідженні «Розвиток творчих здібностей молодших школярів на уроках музичного мистецтва» (науковий керівник – доцент М.Л.Швидків), Лариса Йовчик – у виступі «Інноваційні види діяльності – один із перспективних шляхів якісної музичної освіти» (науковий керівник – професор О.Н.Дем'янчук) і Наталія Марченюк – у роботі «Розвиток музично-творчих здібностей молодших школярів як психолого-педагогічна проблема» (науковий керівник – професор Б.І.Яремко). Питання образотворчого характеру вирішували Мар'яна Синішина («Українські народні жіночі прикраси XIX – XX століть») та Юлія Фарина («Традиційний український народний одяг і елементи його оздоблення»). Їхніми науковими пошуками керувала кандидат мистецтвознавства О.Г.Панфілова.

Матеріали Студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сьогодення очима молоді» увійшли до чергового Збірника студентських наукових праць.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ЗУСТРІЧІ З МИНУЛИМ

За канонами народної мудрості сани потрібно готувати влітку, а воза – зимою. Науково-педагогічні працівники і студенти спеціальності "Історія", враховуючи традиційні народні канони, до такого важливого складника фахового навчання як археологічна практика також готуються заздалегідь. Якщо врахувати елемент теоретичної підготовки, то цей процес не припиняється упродовж всього навчального року. І це зрозуміло: для історика археологія виступає зустріччю з минулим, вікном, що відкриває конкретні картини, епізоди та події не дуже і дуже давніх часів. Причому підтверджує це конкретними артефактами.

Саме з цією метою науковці-суспільники спільно з Центром краєзнавства і туризму нашої академії у співпраці з Кременецьким краєзнавчим музеєм організували науково-методичний семінар з археології та краєзнавства, приурочений підготовці студентів-істориків до літньої польової археологічної практики, передбаченої навчальним планом спеціальності "Історія".

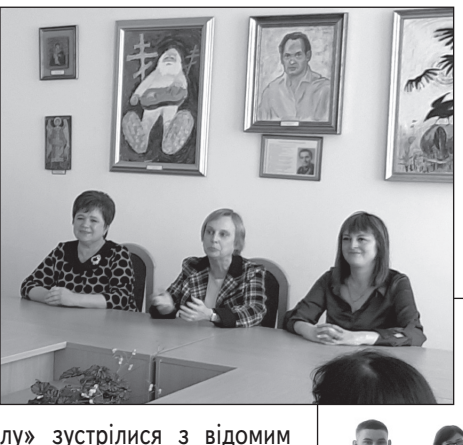
Ініціювала семінар доктор історичних наук, доцент Ірина Скакальська. Вона ж виступила його модератором і розпочала теоретичну частину засідання темою "Теоретичні знання та практичні навички для польової археології". Її колега, кандидат історичних наук, доцент кафедри української філології та суспільних дисциплін Галина Сеньківська розповіла про "Археологічні дослідження на Тернопіллі в другій половині XX століття". Екскурс "З історії археологічних досліджень на Кременеччині" провів кандидат історичних наук, доцент Олександр Соловей. Інформаційно насиченим був виступ директора Кременецького краєзнавчого музею, який повідомив про "Археологічні артефакти в Кременецькому краєзнавчому музеї та їх інформаційний потенціал для студентів-істориків".

Важливим елементом семінару, як у його теоретичному, так і практичному аспектах, стали наукові повідомлення співробітників Інституту археології НАН України. Керівник археологічної експедиції Віктор Баюк здійснив "Презентацію бази археологічної практики в урочищі Хрінники", що бачиться особливо значимим для наших студентів, які проходитимуть літню археологічну практику саме в Хрінниках. Заступник керівника археологічної експедиції Володимир Богданець озброїв майбутніх істориків інформацією про "Міждисциплінарні дослідження в археології". Цікавим і практично корисним був виступ другокурсниці цієї спеціальності Богдани Молінської "Практичні навички з польової археології", де вона поділилася досвідом участі студентів-істориків в археологічних дослідженнях.

ЗУСТРІЧ ІЗ ВИДАТНИМ НАУКОВЦЕМ

Науково-педагогічні працівники і студенти нашої академії у невимушеному науковому форматі «круглого столу» зустрілися з відомим українським ученим, членом-кореспондентом НАПН України, заслуженим працівником освіти України, головним науковим співробітником Лабораторії соціальної психології особистості Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, доктором психологічних наук, професором Тетяною Титаренко.

Наша гостя – засновник потужної науково-психологічної школи, знаної далеко за межами України; автор і співавтор близько 500 наукових праць, серед яких – монографії «Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності», «Психологія життєтворення особистості в сучасному світі», «Психологічне здоров'я особистості: засоби самодопомоги в умовах тривалої травматизації», а також навчальні підручники й посібники «Основи практичної психології», «Сучасна психологія особистості», «Життєві кризи: технології консультування» та ін.

Модераторами «круглого столу» виступили доценти кафедри педагогіки та психології, кандидат психологічних наук Марія Боднар – наукова учениця поважної гості, та Наталія Савелюк, докторську дисертацію котрої опонувала Тетяна Михайлівна. На зустрічі були присутні керівники структурних підрозділів академії, науково-педагогічні працівники кафедри, представники міських управлінських структур, студенти спеціальностей «Психологія» та «Дошкільна освіта», «Соціальна педагогіка» зі спеціалізацією «Практична психологія».

Тетяна Михайлівна цікаво розповіла учасникам заходу про свій життєвий і творчий шлях. Надалі запитаннями студентської молоді була піднята низка актуальних проблем: психологічних складових особистісного щастя, чинників професійного вибору молодої людини і самореалізації в обраній професії, життєвих криз та емоційного вигорання, зокрема в сім'ї, а також провідних векторів розвитку і новітніх концепцій сучасної психологічної науки.

На завершення зустрічі поважна гостя подарувала спільноті академії низку своїх актуальних наукових видань.

МОЛОДІЖНА НАУКА – ЗНОВ У КРОСІВКАХ!

Роман ДУБРОВСЬКИЙ
голова Ради молодих науковців

Рада молодих науковців академії вчетверте провела Всеукраїнський семінар-турпохід у рамках щорічної програми «Kremenets science: open air, або Наука в кросівках». Цьогоріч основною темою обрано «Освіту на Кременеччині: традиції та перспективи». Тож молоді науковці присвятили свої доповіді регіональним проблемам: становленню та розвитку дошкільної освіти і природничих наук у навчальних закладах Кременця, педагогічним традиціям Вищої Волинської гімназії та Кременецького ліцею, видатним педагогам та науковцям, традиціям та перспективам гуманітарної освіти регіону, Волинським Атенам на пограниччі культур, проблемам, досягненням та перспективам фізичної культури і спорту в Кременці, розвитку ремесел на Кременеччині. На окремій секції було представлено доповіді, пов'язані з актуальним дослідженням молодих науковців Волині.

На відкритті семінару-турпоходу до молодих науковців академії з вітальними словами звернулися доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи, професор Валентина Бенера, голова Ради молодих науковців, кандидат філологічних наук Роман Дубровський і ректор академії, професор Афанасій Ломакович, який за вагомий внесок у популяризацію науки та активну участь у науковому житті академії вручив грамоти членам Ради молодих науковців: кандидату педагогічних наук, доценту кафедри спортивних ігор та туризму Миколі Божику, кандидату педагогічних наук, доценту кафедри методики трудового навчання та технологій Віталію Цісаруку, кандидату сільськогосподарських наук, викладачеві педагогічного коледжу Олені Тригубі, а також усьому колективу Ради молодих науковців. Учасники семінару відвідали Музей історії навчального закладу й оранжерею академії.

Теоретична робота семінару-турпоходу проходила у конкретних науково-методологічних напрямках: педагогічному, літературознавчому, природничо-науковому, технологічному і мистецтвознавчому.

Педагогічний напрям представляли кандидат філософських наук, старший викладач кафедри української філології та суспільних дисциплін Олена Мороз доповіддю «Особливості виховної роботи під час класних та позакласних занять у Волинській духовній семінарії кінця XIX століття», магістрантки Тетяна Фількевич – науковим повідомленням «Світоглядно-педагогічні виміри виховної діяльності викладачів Волинської духовної семінарії кінця XIX століття», Марія Бешлей – дослідженням «Педагогічна діяльність у науково-освітньому середовищі Волинської гімназії» та аспірантка Анастасія Жданкіна – темою «Роль Тадеуша Чацького у контексті розвитку освіти на Кременеччині».

Літературний сектор семінару-турпоходу заповнили доповіді кандидатів філологічних наук, старшого викладача кафедри української філології та суспільних дисциплін Романа Дубровського «Літературне краєзнавство в освітньо-виховному процесі КОГПА ім. Тараса Шевченка: традиції, досягнення, перспективи» і науковця кафедри іноземних мов і методики їх викладання Ольги Микуляк «Дихотомія «Своє – Чуже» у текстах німецькомовної літератури мігрантів», а також магістрантів Алли Стасюк «Жаргонізми та їх стилістична роль у новелах Б.Антоненка-Давидовича» і Юлії Моцюк «Топос малої батьківщини у творчості Дзвінки Торохтушко». Свій матеріал «Інтертекстуальність бароков-их ламентів (на матеріалі волинських текстів початку 17 століття)» представила здобувач Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки Галина Мартинюк.

Природознавчу тематику розробляли у своїх дослідженнях кандидат сільськогосподарських наук, викладач Олена Тригуба («Використання бактеріальних препаратів при вирощуванні сільськогосподарських культур»), магістрантки Дарія Романюк («Особливості вікових періодів в онтогенезі людини»), Уляна Войчук («Учені – лауреати Нобелівської премії в галузі медицини і біології»), Анастасія Терещук («Моніторинг рівня захворюваності населення на хвороби травної системи»), Олена Зінькевич ((«Моніторинг рівня захворюваності населення на хвороби опорно-рухової системи»), Юлія Гетьманчук («Моніторинг рівня захворюваності населення на хвороби репродуктивної системи»). У цьому ж секторі спробували свої сили студентки Яна Радисюк («Рослини-індикатори Кременеччини»), Інна Славинська («Тварини-індикатори Кременеччини») і Наталія Пляшко («Вікові особливості уваги»).

Проблеми технологічної освіти висвітлювали магістрантки Юлія Шкред – у науково-методичному повідомленні «Роль гурткової роботи «Інтер'єрна текстильна лялька» у розвитку здібностей і творчості дітей» і Антоніна Тригуба – у науково-методичній розвідці «Творчий проект зі спеціалізації «Українська народна вишивка»». Тут же аспірантка Катерина Годун зосередилась на темі «Вивчення декоративно-ужиткового мистецтва на Кременеччині майбутніми учителями технологій».

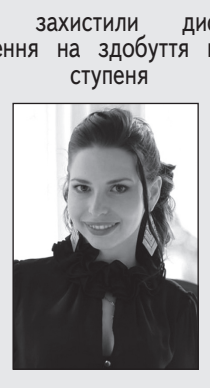
Аспірантка Алла Прус, яка оприлюднила дослідження «Використання ІКТ у підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва до професійної самореалізації», та магістрантка Софія Горобець з темою «Специфіка інтерпретаторської діяльності майбутнього фахівця-музиканта» представляли мистецтвознавчий сектор семінару-турпоходу.

Традиційно наукова частина програми «Kremenets science: open air, або Наука в кросівках» стартувала біля пам'ятника Тарасові Шевченку. Далі маршрут пролягав вулицями, пов'язаними з навчальними закладами Кременця, ботанічним садом. Кінцевою точкою була санна траса. Негода не перешкодила молодій науці, а шашлики на природі стали чудовим завершенням цьогорічної «наукової» мандрівки і безперечною мотивацією для наступних зустрічей.

ВІТАЄМО!

Успішно захистили дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня

МЕЛЬНИК Юлія Сергіївна
кандидат психологічних наук

ЯРОЩУК Маріанна Володимирівна
кандидат психологічних наук

ДОМАНЮК Оксана Михайлівна
кандидат педагогічних наук

МИКУЛЯК Ольга Василівна
кандидат філологічних наук

ПОЛЯК Ірина Павлівна
кандидат філологічних наук

КІКІНА Наталія Михайлівна
кандидат педагогічних наук

РАТИНСЬКА Інна Василівна
кандидат педагогічних наук

ПРО ФЕНОМЕН ДОБРОЗИЧЛИВОСТІ

Навряд чи знайдеться багато людей, які заперечуватимуть думку, що в сучасному напруженому та суперечливому, наповненому ризиками і технологізованому світі моральна риса доброзичливості стає все актуальнішою, радикально гострою та необхідною, а в окремих критичних життєвих ситуаціях – унікальною і навіть дефіцитною. Саме в таку, образно кажучи, тонку і делікатну сферу духовних міжлюдських взаємин спрямував науково-дослідницький інтерес нашого молодого науковця з кафедри теорії та методики дошкільної і початкової освіти Оксани Доманюк. Причому цей інтерес стосується особливо чутливого сектора людських відносин – дитячого, тобто сфери дошкільного виховання, що засвідчує обрана нею тема дисертаційного дослідження «Підготовка майбутніх вихователів до формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Інформація про згадану дисертаційну роботу для нас удвічі приємна: вона була виконана в Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка і науковим керівником дисертаційного пошуку виступила наш науковець, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і початкової освіти Ірина Онищук.

Успішний захист дисертації відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника. Опонували нашому науковцю доктор педагогічних наук, завідувач кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та дошкільної освіти Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького, доцент Валентина Ляпунова і кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії Леоніда Пісоцька.

Лейтмотив дисертаційної роботи: доброзичливість є базовою особистісною якістю, а успішність її формування у контексті реалізації освітніх завдань залежить від рівня фахової підготовки нової генерації вихователів закладів дошкільної освіти, від їх готовності виявляти світоглядну позицію, особистісні переконання, творчі здібності, професійну гнучкість, здатність сприяти набуттю кожною дитиною соціального досвіду та навичок міжособистісної взаємодії.

Наш дисертант наголошує: в сучасних умовах домінування стилю ділового спілкування над особистісним, що провокує деформацію цінностей і прагматизацію життя, все ще відсутні належні дослідження феномену доброзичливості й обґрунтування його актуальності у формуванні професійної компетентності фахівців дошкільної освіти. Саме це зобов'язало науковця зосередити свою увагу на окремих суперечностях проблематики: між визнанням психолого-педагогічною наукою доброзичливості як важливої умови гуманізації міжособистісних взаємин і формалізацією стосунків між людьми у сучасному соціумі; між потребою суспільства у фахівцях, готових до відповідної роботи, і відсутністю формулювання такого завдання у навчальних програмах фахових дисциплін педагогічної спрямованості; між потребою в методиці конкретної фахової підготовки вихователів дітей дошкільного віку та відсутністю належного методичного забезпечення означеного процесу. На вирішення згаданих і дотичних до них суперечностей спрямований дисертаційний пошук, сформульовані мета і завдання дослідження.

Метою дисертаційної роботи стало наукове обґрунтування й експериментальне підтвердження ефективності моделі підготовки майбутніх вихователів до формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку. Для досягнення згаданої мети визначено конкретні завдання, виконання яких забезпечило новизну результатів дослідження: розкрито сутність терміну «готовність вихователів до формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку», визначено структуру цього феномену та розроблено критерії показників такої готовності, зокрема її сформованості на високому, достатньому, суперечливому та початковому рівнях; розроблено й обґрунтовано трьохблокову модель підготовки вихователів у цільовому, процесуальному та результативному складниках; конкретизовано педагогічні умови, уточнено змістові характеристики, деталізовано форми, методи та засоби підготовки вихователів до формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку.

Практичне значення дисертаційної роботи полягає в тому, що для впровадження в освітню практику розроблено модель цілісного процесу фахової підготовки вихователів ЗДО у ЗВО та запропоновано навчально-методичне портфоліо «Формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку», а також доповнено зміст навчальних дисциплін «Педагогіка дошкільна», «Психологія дитяча», «Виховання дітей у різновікових групах», «Психолого-педагогічний тренінг» і запропоновано методичні рекомендації для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» щодо виконання змісту програми «Педагогічна практика в групах дітей дошкільного віку». Результати дисертаційного дослідження знайшли своє практичне застосування в освітньому процесі нашої академії, Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, Хмельницького НУ, Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника, Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка, Глухівського НПУ ім. Олександра Довженка, Ніжинського ДУ ім. Миколи Гоголя.

Дисертант вважає, що проведені дослідження не вичерпують усіх аспектів окресленої проблематики, і підкреслює, що до перспективних напрямків наукових розвідок у цій сфері належить обґрунтування педагогічних засад особистісного і професійного самовдосконалення у руслі неперервної самоосвіти вихователів ЗДО, розробка технологій підготовки студентської молоді до формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку з урахуванням доробку вітчизняних і зарубіжних вчених.

У СФЕРІ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДИСКУРСУ

У сучасному взаємозалежному та всебічно інтегрованому світі особливу увагу надають міжкультурному дискурсу в його етнолінгвальному аспекті, який часто стає причиною виникнення комунікативних невдач у спілкуванні представників різних національних культур. Такій актуальній проблематиці присвятила своє дисертаційне дослідження «Етнолінгвальні особливості міжкультурного дискурсу (на матеріалі німецькомовної літератури мігрантів)» на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук молодий науковець кафедри іноземних мов і методики їх викладання Ольга Микуляк. Дисертаційну роботу вона виконала на кафедрі німецької філології Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки під керівництвом кандидата філологічних наук, доцента цієї кафедри Галини Новак. Офіційний захист дисертації відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради Одеського НУ ім. І.І.Мечнікова. Опонували нашому дисертантові доктор філологічних наук, завідувач кафедри іноземних мов НУ «Одеська юридична академія», професор Наталія Петлюченко і кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької мови Ніжинського ДУ ім. Миколи Гоголя, доцент Марія Блажко.

У дисертаційному дослідженні міжкультурний дискурс трактується як мисленнєво-мовленнєва взаємодія між представниками різних лінгвокультур як у первинній комунікації, де автор-мігрант спілкується з читачем – носієм іншої культури, так і у вторинній комунікації, яка зображує в тексті спілкування героїв-мігрантів із носіями іншої культури, містить як мовні, так і позамовні особливості, схожість та відмінність двох лінгвокультур і покликана забезпечити взаєморозуміння між комунікантами. Саме тому актуальність дисертаційної роботи зумовлена необхідністю дослідження мовної репрезентації етнокультурної інформації у текстах німецькомовної літератури мігрантів. Науковець наголошує, що особливо важливим є вивчення форм і способів етнокультурного впливу, а це потребує системного аналізу текстово-дискурсивного та когнітивного аспектів цієї літератури.

Дисертант визначила теоретико-методологічні засади дослідження етнолінгвальних особливостей міжкультурного дискурсу; проаналізувала сучасні німецькомовні тексти літератури мігрантів як особливий текстотип, важливий для діалогу культур; виокремила мовні засоби репрезентації етнокультурної інформації; виявила різні типи етнореалій як маркерів національного колориту в текстах; висвітлила мовні стереотипи та способи їх вербального вираження. Важливо, що науковець простежила найтиповіші культурні та національні особливості німецького, польського, російського й українського народів і з'ясувала причини та наслідки виникнення комунікативних невдач у процесі міжкультурної комунікації, ідентифікувала засоби вербалізації типових рис характеру та комунікативної поведінки представників різних етносів.

Наукова новизна дисертаційного дослідження визначена його об'єктом і предметом, завдяки яким уперше проаналізовано сучасні німецькомовні тексти літератури мігрантів як особливий текстотип і досліджено їх із позицій етнолінгвістики, лінгвокультурології, міжкультурної комунікації. Дисертант уточнила дефініцію «міжкультурний дискурс» і розрізнила його первинний і вторинний типи, охарактеризувала лінгвальну та лінгвокультурологічну специфіку реалізації етнокультурної інформації у міжкультурному спілкуванні. В роботі типологізовано комунікативні невдачі міжкультурної комунікації, виокремлено й описано помилки під час такого спілкування на фонетичному, лексичному, граматичному рівнях, а також виявлено помилки через розбіжності у фонових та країнознавчих знаннях.

Теоретичне значення дослідження полягає в тому, що його результати є внеском у таких галузях германістики, як лексикологія, ономастика, етнолінгвістика, соціолінгвістика, лінгвістика тексту, функційно-комунікативна лінгвістика, а практичне – у можливостях використання його матеріалів при викладанні курсів лексикології та стилістики німецької мови, загального мовознавства, при підготовці навчальних і методичних посібників і навіть у лексикографічній практиці (формування друкованих та електронних словників).

Особливої уваги заслуговує структура дисертаційної роботи, виконаної з використанням 294 літературних джерел, в тому числі 74 – іноземними мовами, 16 джерел ілюстративного матеріалу, а також змістово й інформаційно наповнених і методично ефективних додатків, серед яких – «Типові риси німців, поляків і росіян», «Класифікація етнореалій», «Класифікація мовних стереотипів», «Типові помилки» і «Ключові опозиції».

Перспективи подальшого дослідження науковець бачить в аналізі міжкультурних особливостей текстів німецькомовних авторів неслов'янського походження, вихідців з інших регіонів планети, зокрема з арабського світу.

РЕЛІГІЙНІСТЬ У САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

В умовах сучасної свободи і відповідальності особистості вагомим чинником її соціалізації та індивідуалізації, досягнення цілісності, гармонійності та зрілості стає саморозвиток. Враховуючи те, що релігія суттєво впливає на різні аспекти суспільного й особистісного функціонування людини, важливу роль відіграє релігійна складова саморозвитку. Причому найвищим рівнем розвитку релігійності, як усвідомленої значущої диспозиції згідно з концепцією саморегуляції і соціальної поведінки особистості та положень аксіопсихології, виступає система релігійних орієнтацій. Саме в цю сферу спрямувала наукові пошуки практичний психолог нашого закладу вищої освіти Юлія Мельник під час підготовки дисертації «Релігійні орієнтації як чинник саморозвитку особистості».

Дисертаційною роботою на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук керувала доктор психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології нашої академії Наталія Савелюк.

Під час захисту дисертаційного дослідження на засіданні спеціалізованої вченої ради у Східноєвропейському НУ ім. Лесі Українки нашому дисертантові опонували доктор психологічних наук, декан факультету психології Київського НУ ім. Тараса Шевченка, професор Іван Данилюк і кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Львівського держуніверситету внутрішніх справ Євген Карпенко.

Дисертантка виходила з того, що саморозвиток є однією із системотвірних складових становлення особистості, а в сучасних умовах виступає незамінним суб'єктним чинником її соціалізації та індивідуалізації, досягнення належної цілісності, гармонійності та зрілості.

В сучасній українській психології релігійній складовій розвитку і саморозвитку особистості присвячена низка серйозних досліджень, однак залишається недостатньо розкритою проблема ролі релігійних орієнтацій як складових ціннісної сфери та чинника саморозвитку особистості. Саме соціальна значущість і недостатня розробленість цієї проблеми зумовили вибір теми дисертаційного дослідження.

Мета дисертаційної роботи – обґрунтування і теоретичне дослідження психологічних відмінностей саморозвитку особистості з різними рівнями і типами релігійних орієнтацій – була досягнута за рахунок виконання комплексу конкретних завдань: визначення місця та ролі релігійних орієнтацій у структурі саморозвитку особистості, а також здійснення характеристики базових типів релігійних орієнтацій як складової ціннісної сфери та чинника саморозвитку особистості; розкриття категорійно-смислової структури ціннісних орієнтацій в осіб з різною релігійною орієнтованістю та з'ясування відмінностей самопізнання, цілепокладання та самовдосконалення в осіб із різними типами і рівнями релігійних орієнтацій; розкриття вікової динаміки релігійних орієнтацій як чинника основних сфер особистості (самопізнання, цілепокладання та самовдосконалення) в їхній взаємозалежності. Вищесказане обумовило об'єкт дослідження (саморозвиток особистості) та предмет дослідження (релігійні орієнтації як чинник саморозвитку особистості).

Виконання визначених науково-дослідних завдань забезпечило наукову новизну дисертаційної роботи: релігійні орієнтації у структурі саморозвитку особистості розглянуто в єдності основних його сфер (самопізнання, цілепокладання та самовдосконалення); теоретично виокремлено й емпірично досліджено особливості релігійних орієнтацій особистості на різних їх рівнях (низькому, середньому, високому), а також проаналізовано різні їх типи (зовнішня, внутрішня та змішана релігійна орієнтованість); розкрито й охарактеризовано вікову динаміку релігійних орієнтацій, особистісних самоактуалізаційних профілів, основних сфер саморозвитку й виокремлено роль внутрішніх релігійних орієнтацій у процесі саморозвитку особистості.

У дисертаційній роботі поглиблено й уточнено окремі теоретичні положення сучасної психології релігії та психології особистості в питаннях, що стосуються релігійних орієнтацій особистості, зокрема питання саморозвитку в контексті феномену релігійності особистості та доповнення теорії взаємозв'язку самопізнання, цілепокладання та самовдосконалення з особистісною релігійністю.

Отримані теоретичні та практичні результати дисертаційного дослідження дають різнопланових матеріал для навчальних програм, підручників, посібників, лекційних курсів із психології релігії, психології особистості, а також можуть бути використаними у психодіагностичній, психоконсультативній, психокорекційній та психотерапевтичній діяльності.

Дисертантка провела роботу за темою дослідження із 211 респондентами, серед яких – 109 осіб є студентами денної та заочної форм навчання нашої академії та Рівненського ДГУ віком 17 – 25 років,102 особи – працюючі і тимчасово непрацюючі громадяни (освітяни, службовці, фермери) віком 26 – 60 років. Студенти складали підгрупу «Юнацтво», інші – підгрупу «Дорослі». За результатами тематичного емпіричного дослідження згаданих підгруп науковець зробила висновки, що високо зовнішньо релігійно орієнтовані респонденти мають вищий рівень самоповаги та позитивніші уявлення про природу людини, а високо внутрішньо релігійно орієнтовані особистості наділені ціннісною орієнтацією на альтруїзм і, що особливо важливо, ці категорії людей сприймають себе як більш «незалежних і впевнених» або як більш «чуйних і справедливих».

Дисертантка вважає,що внутрішня релігійна орієнтація особистості виступає вагомим чинником її саморозвитку, пов'язаного з посиленням самоусвідомлення значущості власної релігійності, духовно релевантного цілепокладання.

Перспективи подальших досліджень дисертантка бачить у порівняльному вивченні психологічних особливостей самопізнання, цілепокладання та самовдосконалення осіб зі змішаною релігійною орієнтацією, у з'ясуванні гендерних, транскультурних і міжетнічних особливостей релігійних орієнтацій особистості.

ДО ПСИХОЛОГІЇ РЕЛІГІЙНОСТІ

До психологічних аспектів релігії як джерела підтримки, безпеки та психологічного благополуччя людини в сучасному нестабільному і тривожному світі звертаються все більше дослідників. Науковці підходять до релігії як соціально-психологічного чинника, що надає людині життєвої впевненості та знижує поріг внутрішньої тривожності. В аналізі психологічних аспектів релігійної свідомості зміщено акцент із дослідження релігійності як негативного чи нейтрального явища, що послаблює активність людини, на розуміння релігії як чинника психічного здоров'я та поліпшення якості життя особистості. Саме такий ракурс наукового пошуку обрала науковець кафедри педагогіки та психології нашої академії Маріанна Ярощук у вирішенні теоретико-методологічних проблем і прикладних завдань власного дисертаційного дослідження «Психологічні особливості прояву релігійності особистості».

Успішний захист дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради у Східноєвропейському НУ ім. Лесі Українки. Дисертаційними пошуками здобувача керувала наш фахівець, доктор психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Наталія Савелюк. Офіційними опонентами виступили доктор психологічних наук, професор кафедри педагогіки та психології Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана Олена Савченко та кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник Національної школи суддів України Андрій Маслюк.

Важливість релігійності для особистісного і духовного розвитку людини з одного боку, та відсутність комплексних досліджень особливостей прояву релігійності як сукупності інтуїтивно-почуттєвого та раціонального відображення дійсності – з іншого обумовили вибір теми дослідження, об'єктом для якого став феномен релігійності особистості, а предметом – психологічні особливості прояву релігійності особистості.

Мета дисертаційної роботи полягала у теоретичному обґрунтуванні й емпіричному дослідженні релігійності особистості, а також особливостей її прояву у студентів. Реалізація мети зумовила визначення концептуальних меж поняття «релігійність особистості», її структури та видів, зв'язку релігійності з особистісними рисами та її розвитку упродовж життя; з'ясування рівнів сформованості релігійності у студентів, особливостей взаємодії релігійності з типами інтуїції; визначення структури індивідуальної релігійності особистості студента і важливих предикаторів її сформованості; емпіричне дослідження диспозиційних і операціональних проявів релігійності особистості в контексті інтуїтивно-почуттєвого і раціонального відображення дійсності; визначення на цій основі видів релігійності студентів; здійснення зіставного аналізу координат релігійності та духовності особистості на основі визначення релігійних переконань.

Новизну дисертаційного дослідження забезпечило визначення взаємозв'язку інферентного, афективного і голістичного типів інтуїції з рівнем сформованості релігійності та її індивідуальною структурою; встановлення релігійно-морального, релігійно-нормативного, релігійно-консервативного, релігійно-інтуїтивного, релігійно-тривожного, релігійно-формального та псевдорелігійного видів релігійності на основі виокремлення диспозиційних і операціональних проявів релігійності; висвітлення конотативних, асоціативних і ситуативних значень у структурі релігійних переживань, а на основі останніх – визначення психосемантичних координат духовності та релігійності, представлених категоріями суб'єктів емоційно-почуттєвої сфери, індивідуальних і суспільних цінностей.

Дисертантка встановила, що релігійно-моральний і релігійно-інтуїтивний види релігійності найбільше пов'язані з духовністю особистості та виражають найвищий рівень її сформованості, й уточнила уявлення про вікові особливості розвитку релігійності та духовності у юнацькому віці, про сформованість та індивідуальну структуру релігійності студентів.

Практичне значення роботи насамперед полягає в тому, що його основні положення і висновки можуть використовуватися в науково-дослідницькій та освітянській практиці. Автором розроблена й апробована схема психосемантичного дослідження, яка дозволяє визначати специфіку релігійних переживань і бути використаною в тренінгах, спрямованих на духовний розвиток молодої людини. Адаптована і стандартизована україномовна версія опитувальника, застосована науковцем для визначення типів інтуїції, може використовуватись у психодіагностиці особистості. Крім цього, матеріал дисертації може ефективно знадобитися при викладанні курсів «Психологія особистості», «Психологія релігії», «Психологія духовних практик», «Прикладна психолінгвістика». Окремі результати дослідження впроваджено у навчальний процес НУ «Острозька аккадемія», Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка, Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки та нашої академії.

Експериментальну роботу дисертант провела з 356 студентами СНУ ім.Лесі Українки та нашої академії віком 20 – 26 років (155 осіб чоловічої та 201 особа жіночої статі). Результати дослідження рівня сформованості релігійності за методикою діагностики релігійної орієнтації свідчать про те, що найбільший відсоток студентів представлений високим (39,65%) і середнім (39,36%) рівнями сформованості релігійності особистості, що зіставляються із внутрішньою релігійною орієнтацією. Звідси випливає, що студенти переважно ідентифікують себе з конкретною релігійною конфесією та наслідують провідні ідеї її релігійних текстів.

Автор дослідження робить висновок, що релігійність – це прояв інтуїтивно-почуттєвого відображення дійсності в сукупності релігійних переживань, релігійної самосвідомості, віри в Божественну Силу і тенденції одержувати від релігії життєву підтримку, а духовність – вищий моральний зразок, до якого прагне особистість, орієнтуючись на Вищі Божественні цінності, і який визначає психологічну зрілість особистості. Духовність у синтезі з релігійно-моральним і релігійно-інтуїтивним видами релігійності виражають високу віру в Божественну Силу та Божественні цінності як ідеальний моральний зразок, а також сприяють гармонійному відношенню особистості до себе, до інших і до світу.

Перспективи подальших наукових досліджень дисертантка бачить у вивченні релігійності особистості у віковому вимірі й у виясненні впливу релігійності на психологічне благополуччя та якість життя особистості.

(За матеріалами наукової частини академії)

ОЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ НЕОЗНАЧЕНОСТІ

Інтенсивний розвиток усіх галузей наукового знання, радикальні зміни у змісті, формах, напрямках і методології дослідницького пошуку вимагають постійного оновлення категорійного апарату сучасної науки. В цьому контексті й лінгвістичну парадигму кінця ХХ – початку ХХІ століття визначає зорієнтованість на вивчення мовних категорій як своєрідних універсалій, що виникли внаслідок певних мисленнєво-мовленнєвих операцій та експлікують поняттєвий зміст предметів, явищ, властивостей об'єктивного світу. Все більшої виразності набуває взаємодія мовознавства із низкою суміжних дисциплін, а також апеляція до класичного твердження про тісну взаємодію мови та мислення, до антропоцентризму, який трактує дослідження мови як найважливіший елемент процесу пізнання її носія. Межі традиційного вивчення категорійної системи розширив функційний підхід, що в україністиці набув функційно-категорійного виміру і став підґрунтям створення функційно-категорійної граматики. У цю категорійну палітру повністю вписується і функційно-семантична категорія неозначеності, якій у нашому мовознавстві приділено найменше уваги. Останнє й обумовило тему дисертаційного дослідження викладача педагогічного коледжу Ірини Поляк «Функційно-семантична категорія неозначеності в сучасній українській літературній мові» на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук.

Дисертаційна робота виконувалась на кафедрі української мови Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки під науковим керівництвом доктора філологічних наук, професора цієї ж кафедри Наталії Костусяк. Успішний захист дисертації відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради цього ж університету. Опонували нашому науковцю доктор філологічних наук, завідувач відділу граматики та наукової термінології Інституту української мови НАН України, професор Катерина Городенська і кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та іноземної лінгвістики Луцького національного технічного університету Лариса Тиха.

Дисертантка зауважує: проблема комплексного студіювання функційно-семантичної категорії неозначеності, що передбачає витлумачення її на засадах функційно-категорійної лінгвістики та пріоритетних нині комунікативно-прагматичного й антропоцентричного аспектів, належить до розряду актуальних і дискусійних. Це вплинуло на визначення мети дисертаційного дослідження: обґрунтувати виокремлення функційно-семантичної категорії неозначеності, запропонувати її оновлену, ієрархічно структуровану грамемну типологію, зорієнтовану на комплекс змістових ознак і різнорівневих формальних засобів.

Така мета зобов'язала автора роботи аргументувати виокремлення й охарактеризувати теоретико-методологічні аспекти дослідження функційно-семантичної категорії неозначеності, з'ясувати її місце в категорійній системі сучасної української літературної мови, окреслити її комунікативно-прагматичну спеціалізацію, структурувати через механізм її реалізації, через ієрархію центральних і перехідних зон, а також ранжирувати її грамеми, виокремити та систематизувати вторинні предикатні синтаксеми як засоби її експлікації, з'ясувати специфіку моделювання грамем з узагальненим категорійним значенням неозначеної атрибутивності та неозначеної адвербіальності та, у підсумку, обґрунтувати взаємодію функційно-семантичної категорії неозначеності з модальними виявами висловлень у сучасній українській літературній мові. Тому предметом дослідження стали семантичні, функційні, комунікативно-прагматичні, модальні особливості різнорівневих, ієрархічно організованих засобів визначення категорії неозначеності, зокрема й тих, що мають різне за ступенем вияву неозначено-означене спрямування.

Теоретичне значення виконаного дослідження полягає у поглибленні відомостей про функційну та комунікативно-прагматичну спеціалізацію неозначено маркованих мовних одиниць, у розширенні уявлення про їх внутрішню змістову палітру, рівень спеціалізації. Дисертанткою запропонована класифікаційна модель студіювання функційно-семантичної неозначеності, що побудована на україномовному матеріалі, збагачує методологію й інструмент аналізу інших категорійних одиниць такого зразка і може бути застосована до їх опису на матеріалі інших мов.

Практична значимість дисертації пов'язана з можливістю використання отриманих результатів при викладанні курсів «Лексикологія української мови», «Морфологія української мови», «Синтаксис української мови», «Теоретичні основи функційної морфології», «Теоретичні основи функційного синтаксису», «Сучасні лінгвістичні парадигми», а також при написанні відповідних підручників і посібників, при підготовці методичних рекомендацій, у науковій роботі студентів, магістрантів, аспірантів.

Важливо, що передбачені дисертаційною роботою дослідження науковець виконала самостійно, всі опубліковані праці написані одноосібно. Наукові доповіді за темою дисертації автором оприлюднені на міжнародних, всеукраїнських, регіональних наукових конференціях, на науково-методичних семінарах та опубліковані у 5 фахових виданнях України та у 5 виданнях, зареєстрованих у наукометричних базах. Список використаної літератури включає 342 позиції, а інформаційно-тематичних джерел – 217 позицій.

Перспективу подальших досліджень дисертантка бачить у комплексному описі інших фукнкційно-семантичних категорій сучасної української літературної мови, побудованому на запропонованій у дисертаційній роботі методиці дослідження категорії неозначеності.

ІНШОМОВНЕ СПІЛКУВАННЯ – ВИМОГА ЧАСУ

Сучасний цивілізований світ, вплетений у мережу Інтернет, пронизаний безконечною множиною взаємозалежностей і взаємозв'язків, вимагає від суб'єктів планетарних відносин високої готовності до всебічної комунікації у різних сферах суспільного життя з виходом на міжнародний рівень. У цьому аспекті спеціалізована тема «Розвиток кредитної системи навчання іншомовного спілкування студентів технічних університетів США (друга половина ХХ – початок ХХІ століття)» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук авторства викладача нашого педагогічного коледжу Наталії Кікіної становить особливу актуальність. Справа в тому, що хоч у системі міжнародних відносин провідне місце посідають політичні й економічні взаємини міждержавних і державних інституцій, однак науково-технічна сфера залишається цементуючою, синтезуючою ланкою всієї архітектоніки міжнародної політики. Якість і рівень спілкування у такій сфері кардинально впливають на ефективність функціонування складної структури міжнародних взаємин.

Дисертаційна робота була виконана нашим науковцем у Національному університеті водного господарства та природокористування під науковим керівництвом доктора педагогічних наук, завідувача кафедри іноземних мов цього ж університету, професора Марії Тадеєвої. Захист дисертації відбувся на засідання спеціалізованої вченої ради у Східноукраїнському НУ ім. Володимира Даля. Опонували нашому дисертантові доктор педагогічних наук, завідувач відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України, професор Олена Локшина і кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри іноземних мов і професійної комунікації СНУ ім. Володимира Даля, доцент Ольга Крсек.

Обґрунтовуючи актуальність теми дослідження, автор наголосила, що інтеграція та глобалізація у сфері освіти й технологій вимагають кардинального оновлення системи вищої освіти України, модернізації законодавчої бази функціонування національних закладів вищої освіти. Одним із напрямків гармонізації законодавства у ЗВО, включаючи університети і коледжі технічного спрямування, є впровадження європейських моделей організації навчального процесу, зокрема ЄКТС (європейської кредитно-трансферної системи) й американської моделі КС (кредитної системи), які слугують важливими механізмами вдосконалення організаційних аспектів вищої освіти і спрямовані на підвищення якості освітніх послуг із урахуванням світових стандартів та потреб міжнародного спілкування у науково-освітній та інших сферах.

Актуальність вивчення кредитної системи навчання іноземних мов як основи іншомовного спілкування в технічних закладах вищої освіти США, крім усього, зумовлена наявністю стійких суперечностей як у законодавчому освітньому полі, так і на практично-методичному рівні. Якщо конкретно, то між мовно-культурним розмаїттям у США і потребою спілкування у професійній сфері виключно англійською мовою; між елементами стандартизованого підходу до навчання іноземних мов у Європі й елективним (вибірковим) підходом до іншомовного спілкування у США; між структурою кредитної системи у США (кредитна година дорівнює академічній аудиторній годині) та європейським кредитом (тут враховані всі види навчальної роботи, в тому числі самостійна). Усе це зумовлює необхідність вивчення американського досвіду кредитної системи навчання іншомовного спілкування з метою підвищення рівня іншомовного комунікативного досвіду та можливостей його практичного використання у майбутній професійній діяльності випускників ЗВО України.

Саме тому метою дисертаційного дослідження стало виявлення соціально-педагогічних чинників і провідних тенденцій розвитку кредитної системи навчання іншомовного спілкування студентів технічних університетів США й окреслення можливостей творчого використання американського досвіду в університетській освіті України. Це визначило конкретні завдання дисертаційних пошуків: дослідження особливостей розвитку кредитної системи навчання іншомовного спілкування у США, зокрема виділення етапів її запровадження, визначення цілей, змісту, форм і методів, насамперед у сфері професійного іншомовного спілкування, здійснення характеристики механізму оцінювання навчальних досягнень студентів, порівняння основних тенденцій розвитку кредитної системи навчання в університетах США, Європи й України і в кінцевому підсумку – аналіз оптимальних шляхів запозичення прогресивних елементів американського досвіду в національних закладах вищої освіти. Обґрунтовано об'єктом дослідження став процес навчання іншомовного спілкування в технічних університетах США, а предметом – особливості розвитку кредитної системи навчання іншомовного спілкування в університетах США в окреслений період.

У виконанні поставлених завдань – наукова новизна дисертаційного дослідження: вперше на науково-аналітичному рівні здійснено комплексне вивчення досвіду США у застосуванні кредитної системи навчання іншомовного спілкування в технічних університетах США; розвинуто окремі (теоретичні, організаційно-педагогічні, практичні, соціолінгвістичні) аспекти іншомовної освіти США; уточнено зміст наукових понять і термінів, які розкривають проблему кредитної системи навчання іншомовного спілкування; введено до наукового обігу української порівняльної педагогіки низку маловідомих документів, пов'язаних із цим напрямком дослідження.

Практичне значення дисертації полягає у розкритті можливостей використання досвіду США щодо запровадження окремих моментів згаданої КС у навчанні іншомовного спілкування в університетській освіті України. Дисертаційна робота може слугувати джерельною базою пошуку нових підходів для диверсифікації та вдосконалення навчання іноземних мов, зокрема змісту, форм і методів навчання та контролю рівня іншомовних комунікативних досягнень студентів. Окрім цього, дисертантом запропоновано рекомендації щодо застосування американського досвіду у створенні підручника для навчання професійного іншомовного спілкування студентів біологічних спеціальностей ЗВО України.

Заслуговує уваги статистичний портрет дисертаційного дослідження: загальний обсяг – 269 сторінок; у списку використаної літератури – 272 найменування, 158 з них – зарубіжні видання; в роботі – 39 таблиць, 9 рисунків, 14 додатків. Її результати висвітлені автором у 14 наукових публікаціях.

(За матеріалами наукової частини академії)

КРЕМЕНЕЦЬКА ОБЛАСНА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

відповідно до Закону України «Про вищу освіту»

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС
на заміщення вакантних посад:

1. Кафедра теорії і методики дошкільної та початкової освіти:
доцента кафедри – 1 (кандидат наук) (1 ст.)
2. Кафедра мистецьких дисциплін та методик їх викладання:
доцента кафедри – 1 (заслужений артист України, доцент) (1 ст.)
3. Кафедра іноземних мов та методики їх викладання:
доцента кафедри – 1 (кандидат наук, доцент) (0,5 ст.)
доцента кафедри – 1 (кандидат наук) (1 ст.)
4. Кафедра теорії і методики трудового навчання та технологій:
завідувача кафедри – 1 (кандидат наук, доцент)
професора кафедри – 1 (доктор наук, доцент)
доцента кафедри – 2 (кандидат наук) (2 ст.)
5. Кафедра спортивних ігор та туризму:
доцента кафедри – 1 (кандидат наук) (1 ст.)
6. Кафедра біології, екології та методики їх викладання:
доцента кафедри – 1 (кандидат наук) (0,5 ст.)
старшого викладача – 2 (кандидат наук) (2 ст.)

Перелік документів, які подають на ім'я ректора академії: заява, список наукових праць і винаходів; документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва, інші передбачені законодавством України документи); письмовий звіт за попередній період про наукову, навчальну, методичну, організаційну роботу.

Претенденти, які не працюють в академії, крім заяви, подають особовий листок з обліку кадрів (засвідчений за попереднім місцем роботи); 2 фотокартки розміром 4 х 6 см, автобіографію; копії документів про повну вищу освіту, науковий ступінь, вчене звання, засвідчені в установленому порядку; копію паспорта громадянина України (стор. 1, 2 і 11); копію трудової книжки, засвідчену кадровою службою за основним місцем роботи із зазначенням дати засвідчення; список наукових праць і винаходів та інші документи, які свідчать про професійні якості претендента.

Термін подання документів на участь у конкурсі – 30 днів від дня опублікування оголошення у пресі (газета «Замок») та офіційному веб-сайті навчального закладу.

Документи подаються у відділ кадрів академії за адресою: вул. Ліцейна, 1, м. Кременець, 47003. Телефон для довідок: (03546) 2-19-91, 2-24-15.

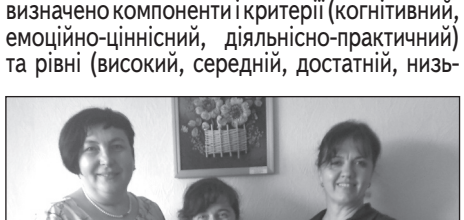
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ – ЦІННІСТЬ ГУМАНІСТИЧНА

Динамічні зміни в політичному і соціальному житті вимагають від сучасної генерації молоді цілеспрямованості, моральної відповідальності, зорієнтованості на гуманістичні цінності й ідеали. Однак частина представників нинішнього молодого покоління буває пасивною, схильною до конформізму, байдужості, несприйняття моральних цінностей – як для окремої людини, так і для суспільства в цілому. Це обумовлює актуальність проблеми виховання в сучасної студентської молоді такої важливої духовної характеристики, як моральна відповідальність. Саме так обґрунтовує актуальність власного дисертаційного дослідження «Виховання моральної відповідальності студентів у позааудиторній діяльності» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук молодий науковець нашої академії Інна Ратинська.

В окресленій проблематиці дисертантка побачила низку суперечностей: між об'єктивною потребою суспільства у вихованні моральних, відповідальних громадян і недостатнім ступенем вирішення відповідних завдань у сучасному освітньому середовищі; між необхідністю виховання моральної відповідальності студентів закладів вищої освіти і теоретичною та методичною нерозробленістю проблеми; між потенційними можливостями позааудиторної діяльності у ЗВО і недостатнім їх використанням у вихованні моральної відповідальності студентів.

Необхідність вирішення згаданих суперечностей визначила мету дослідження: на основі узагальнення теоретичних засад виховання моральної відповідальності особистості теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити педагогічні умови виховання моральної відповідальності студентів у позааудиторній діяльності. Дисертаційна робота виконана в Інституті проблем виховання НАПН України під керівництвом доктора педагогічних наук, провідного наукового співробітника Лабораторії громадянського та морального виховання цієї наукової інституції, професора Катерини Журби. Успішний захист дисертації відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради в Інституті проблем виховання НАПН України. Опонентами виступали доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету ім. Бориса Грінченка Валентина Тернопільська і кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників Світлана Гаряча.

При захисті роботи дисертантка продемонструвала належний рівень виконання комплексних завдань: в узагальненні теоретичних засад моральної відповідальності студентів, в уточненні сутності понять «моральна відповідальність» і «виховання моральної відповідальності студентів», в характеристиці базових моральних цінностей, засобів і функцій виховання моральної відповідальності та у визначенні її компонентів, критеріїв і показників. Це обумовило наукову новизну результатів дисертаційного дослідження. Зокрема, вперше теоретично обґрунтовано педагогічні умови виховання моральної відповідальності студентів у позааудиторній діяльності (гуманізація виховного середовища та належний рівень організації позааудиторної роботи у ЗВО, відповідна підготовка кураторів академічних груп). Охарактеризовано базові моральні цінності (свобода, гідність, совість), засоби (моральна оцінка, моральний вибір, моральний обов'язок) і функції (імперативна, рефлексивна, розвивальна, регулятивна), визначено компоненти і критерії (когнітивний, емоційно-ціннісний, діяльнісно-практичний) та рівні (високий, середній, достатній, низь-

кий) вихованості моральної відповідальності студентів.

Практичне значення отриманих результатів підтверджене у конкретних формах: підготовка кураторських виховних годин цільової тематичної спрямованості («Права і обов'язки студента» – І курс; «Прийняття моральних рішень» – ІІ курс; «Точність – ввічливість королів» – ІІІ курс; «Безвідповідальність та її наслідки» – ІV курс), тематичний тренінг «Я – морально відповідальна особистість»; розробка спецкурсу «Вітчизняний і зарубіжний досвід виховання моральної відповідальності підростаючої особистості»; рекомендації до організації роботи гуртка «Бібліоманія», форум-театру «Сюжети», клубу «Novadays»; методичні рекомендації щодо виховання моральної відповідальності студентів для колективної монографії «Педагогічна освіта: андрагогічний підхід». Матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використаними при підготовці навчальних програм, лекційних курсів і семінарських занять, методичних рекомендацій і посібників, при викладанні курсів «Педагогіка», «Сучасні педагогічні технології», «Основи педагогічної майстерності», «Методика виховної роботи», а також у системі післядипломної педагогічної освіти.

Положення та висновки дисертаційного дослідження використовуються в освітньому процесі Рівненського державного гуманітарного університету, Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки, Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка та нашої академії. Основні положення та результати роботи оприлюднено на 3 міжнародних і 5 всеукраїнських наукових конференціях, 2 всеукраїнських круглих столах і 2 семінарах, а також у 12 наукових публікаціях, з яких 2 – у зарубіжних наукових виданнях. У дисертації використано 219 літературних джерел (17 з них – іноземними мовами). Робота містить таблиці та рисунки на 26 сторінках.

ПЕДАГОГИ – ПРО КОЛЕКТИВНЕ МУЗИКУВАННЯ УЧНІВ

Мар'яна ТОМАШІВСЬКА

У рамках заходів з нагоди відзначення 200-річчя Волинського ліцею в Кременці на базі Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка відбулися методичні гостини «Технологія колективного музикування як спосіб самовираження учнів у музичній діяльності», організатором якого виступив колектив циклової комісії музичних дисциплін педагогічного коледжу нашої академії на чолі з її головою Оленою Новик і з активною участю науковців Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, тимчасового науково-дослідного колективу і кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Майже сімдесят фахівців-музикознавців із Кременецького і Шумського районів Тернопілля та міста Рівного зібралися, щоб довести актуальність, педагогічну значущість проблеми самовираження учнів у музичній діяльності, практичну потребу в її вивченні та методичному обґрунтуванні у світлі Нової української школи, розкрити теоретико-методологічні основи проблеми самовираження й охарактеризувати методи та прийоми колективного музикування в інноваційній освітній практиці.

Відразу після реєстрації гостям запропонували оглянути виставку літератури з проблем музичної освіти та виховання. Відкрила методичні гостини вітальним словом директор Кременецького педагогічного коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка Оксана Камінська.

Першою частиною програми заходу став концерт, підготовлений спільно господарями й окремими гостями. Розпочав виступи оркестр народних інструментів Кременецького педагогічного коледжу під керуванням Надії Найчук двома творами в інструментовці В. Яскевича («Молодіжний вальс» В. Дмитрієва; соліст Вадим Процик та «Інтерлюд» О. Хромушина; соліст Лев Харамбура). Після цього музичне слово надали зразковому дитячому хорові молодших класів «Співаночка» Рівненської класичної гімназії «Престиж» (художній керівник і диригент Ірина Нагорна, концертмейстер Лариса Тимощук). Юні гості виконали пісні «Дитяча молитва» М. Назарця, «Україна» Н. Гуменюк та Ю. Савраюка, «Диво-місто Навпаки» Ф. Млинченка та Ю. Шевченка і «Лети, моя пісне» Л. Соболевської.

Ініціативу виступів підхопив сопілковий ансамбль нашого ВЗО «Дивограй» з керівником Мар'яною Томашівською («Регтайм» Скота Джопліна і «Despacito» Луїса Фонсі в обробці М. Томашівської). І на завершення концертної програми своїм мистецтвом порадував ще один колектив господарів – народний художній вокальний ансамбль «Калина» (керівник Олена Новик, концертмейстер Валерія Сазанська). Вони виконали пісні «Гуси – кри-

ла білі» К. Квітчастої та Р. Лісової і «Ніч у Карпатах» Р. Тарнавської та. М. Золотухи.

Теоретична частина зустрічі пройшла у форматі наукових повідомлень. Першою до слова запросили наукового керівника тимчасового науково-дослідного колективу, доцента кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Рівненського державного гуманітарного університету Оксану Гумінську, яка розкрила тему, співзвучну із назвою семінару. Завідувач кабінету художньо-естетичних предметів РОІППО Оксана Моторна зупинилась на питанні «Створення умов для самовираження учнів на уроках музичного мистецтва».

Наступні виступи презентували представники нашого педагогічного коледжу. Аналізу історико-культурного розвитку оркестру народних інструментів у його історіографічному аспекті приділила увагу викладач-методист Надія Найчук, особливостям розвитку вокально-хорових навичок студентів у процесі ансамблевого співу – викладач-методист Олена Новик, музично-ритмічному вихованню в ДНЗ та його впливу на психіко-емоційний стан дітей – викладач вищої категорії Оксана Дедю, колективному музикуванню як важливому компоненту становлення творчої особистості у позакласній роботі – викладач Світлана Гуральна.

До них приєдналися науковці кафедри мистецьких дисциплін та методик їх викладання нашої академії із дослідженнями «Колективне музикування сопілкового ансамблю у педагогічному коледжі» (асистент Мар'яна Томашівська), «Теоретичні засади використання педагогіки дзвонарства в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти» (кандидат педагогічних наук, старший викладач Ліна Ільчук), «Читання з нот в інструментальному ансамблевому колективі» (викладач Олена Тарківська-Нагиналюк).

Власними роздумами про гармонійний розвиток школярів на уроках музичного мистецтва шляхом упровадження елементів інноваційних технологій поділився старший вчитель ЗОШ І–ІІІ ст. № 4 м. Кременець Володимир Лопацький.

Завершили теоретичну частину гостин презентації авторських методичних посібників «Технологія колективного музикування» (кандидат педагогічних наук Оксана Гумінська) та «Музика в НУШ і не тільки» (вчитель музичного мистецтва Рівненської ЗОШ І–ІІІ ст. №16 Ірина Кісільчук).

Практичний блок пройшов у форматі майстер-класів, проведених вчителем музичного мистецтва Рівненської ЗОШ І–ІІІ ст. №11 Анною Панчак («Голос як інструмент самовираження»), вчителем музичного мистецтва Рівненської гімназії «Гармонія» Інною Опанасець («Сприймання та інтерпретація музичних творів»), вчителем музичного мистецтва Рівненської ЗОШ І–ІІІ ст. №16 Іриною Кісільчук («Музикування на клавесах та звучних жестах»), вчителем вищої категорії ОНЗ Білокриницької ЗОШ І–ІІІ ст. Кременецької районної ради Ольгою Капінос («Використання лего-технологій на уроках музичного мистецтва»), вчителем музичного мистецтва Рівненського НВК І–ІІІ ст. №19 Оленою Вавринюк («Музикування на бумвокерсах»), вчителем музичного мистецтва Рівненської української гімназії Лідією Туровською («Музикування на дзвонах») і науковим керівником тимчасового науково-дослідного колективу, доцентом кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання РДГУ Оксаною Гумінською («Комплексна колективна імпровізація»).

Майстер-класи продовжились цікавим полілогом-рефлексією «Скарбничка вражень», під час якого присутні виясняли, що стимулює їх виявляти творчість, творчо самовиражатися і чи може дана форма методичної роботи сти-

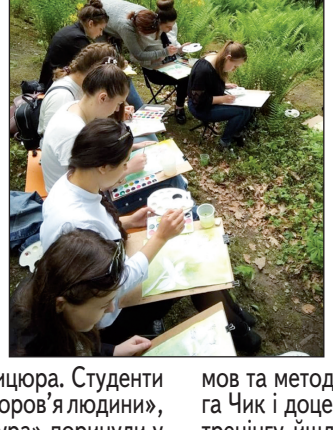
мулювати самовираження учителя та викладача.

На завершення методичних гостин учасникам запропонували екскурсію весняним Кременцем.

З ЛЮБОВ'Ю ДО ПРИРОДИ І ЛЮДИНИ

Ольга ДУХ
кандидат біологічних наук

Науково-педагогічні працівники кафедр біології, екології та методики їх викладання (завідувач – професор Микола Ільєнко), теоретико-методичних основ фізичного виховання (завідувач – професор Олена Довгань) і спортивних ігор та туризму (завідувач – доцент Віктор Голуб) спільними зусиллями провели Тиждень факультету фізичного виховання і біології (декан – доцент Олександр Бережанський). Характерними ознаками цього професійно-методичного Тижня стала активна участь студентів факультету у здійсненні передбачених програмою заходів і визначення дуального характеру їх актуальної тематичної спрямованості: «природа – оберіг людини» – «людина – гарант природи».

Розпочався Тиждень факультету роботою еко-арт-майстерні, приуроченої Всесвітньому дню рослин, якою керувала талановита кременецька художниця Світлана Ткачук. Працювала еко-арт-майстерня на базі Кременецького ботанічного саду, співпрацю з яким забезпечили організатори заходу, доценти Ольга Дух і Неля Цицюра. Студенти спеціальностей «Біологія і здоров'я людини», «Екологія» і «Фізична культура» поринули у

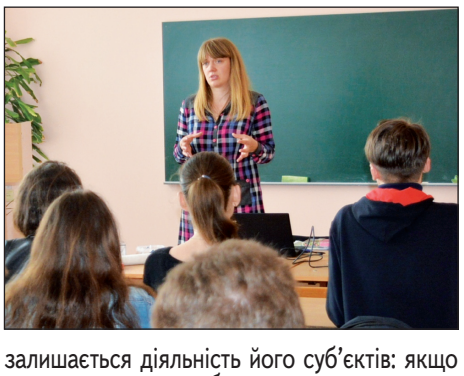

творчу атмосферу своєрідного Товариства любителів рослин і активно працювали над вивченням кольорової гами квітів рододендрона та інших представників флори нашого ботанічного саду. Науково-педагогічне резюме еко-арт-майстерні: студенти переконалися, що природа – це не тільки середовище нашого існування, а й прекрасне естетичне явище, де людина – і споживач природних ресурсів, і поціновував краси довкілля, і гарант їх збереження та розвитку. Активно взаємодіяли з організаторами еко-арт-майстерні майбутні вчителі біології, першокурсниці Ірина Копитчак, Марія Янків, Анастасія Мазур і Діана

Берлінець, другокурсниці Ірина Онофрійчук, Дарина Несенчук, Анжела Триш та їх колега зі спеціальності «Екологія» Дарина Назарець.

Науковець кафедри біології, екології та методики їх викладання, кандидат педагогічних наук Тетяна Бондаренко провела майстер-клас «Методика використання тренінгових технологій у підготовці вчителів», базовою аудиторією для якого стали студенти третього і четвертого курсів. Надійними партнерами організатора майстер-класу виступили четвертокурсники Іванна Свитка і Наталія Пляшко та третьокурсниця Ірина Сиса. Учасники майстер-класу переконалися, що ядром кожного тренінгу була і

залишається діяльність його суб'єктів: якщо вони беруть активну участь у роботі групи й отримують від цього творче задоволення, то результати тренінгу будуть високими й ефективними.

Особливою актуальністю відзначався тренінг «Екологічний погляд: від відходів – до доходів», підготовлений доцентом Ольгою Дух, яка працювала зі студентами-першокурсниками спеціальності «Іноземна філологія». Їй допомагали науковці кафедри іноземних мов та методики їх викладання, доцент Ольга Чик і доцент кафедри Тетяна Семегин. На тренінгу йшлося про побутові відходи та їх «друге життя», про цінність побутових ресурсів, образно кажучи, за принципом «перетворення сміття на гроші».

Важливе практичне значення мав майстер-клас «Надання першої невідкладної допомоги при нещасних випадках». Під час його проведення кандидат біологічних наук Людмила Головатюк співпрацювала з лікарями-інструкторами Тернопільського НМУ ім. І.Я.Горбачевського. Аудиторія майстер-класу була досить представницькою:

студенти четвертого курсу (староста Богдана Коліщук), третього курсу (староста Ірина Сиса), другого курсу (староста Христина Містерман) спеціальності «Біологія та здоров'я людини», а також другокурсники (староста Аліна Матвійчук) і першокурсники (староста Ігор Шмацько) спеціальності «Фізична культура». У процесі майстер-класу моделювалися різні ситуації, в яких відпрацьовувалися певні алгоритми дій з надання невідкладної медичної допомоги потерпілим. Зокрема, студенти

мали можливість потренуватись у методиці виконання непрямого масажу серця та штучного дихання на муляжах, а також інших процедур. Фахівці медичного університету відповіли на численні запитання майбутніх педагогів-природничників.

Красу природи і творчі можливості людини в її освоєнні, естетичному використанні й у своєрідній художньо-мистецькій взаємодії з нею продемонструвала кандидат біологічних наук, доцент Оксана Галаган у процесі проведення майстер-класу «Створення картин із рослинного матеріалу (насіння, квітів, листя і плодів)». Її спаринг-партнерами у природничо-художній творчості були майбутні екологи, студенти першого курсу спеціальності «Екологія» (староста Дарина Лазарець).

Кандидат історичних наук, старший викладач кафедри біології, екології та методики їх викладання Ольга Кратко провела тематичну теоретико-пізнавальну акцію «Біорізноманіття України», під час якої студенти-біологи обмінювались інформацією, аналітичними висновками щодо стану і перспектив збереження різноманітного рослинного і тваринного світу України. На цьому фоні вони акцентували на необхідності масштабних природоохоронних заходів як на рівні держави, так і в плані особистого ставлення кожного з нас до рідної природи.

Цікавим за змістом, ефективним за пізнавально-виховними результатами і масштабним за кількістю учасників виявився брейн-ринг «Анатомія з основами

спортивної морфології», підготовлений для студентів спеціальності «Фізична культура» завідувачем кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання, професором Оленою Довгань і доцентом цієї ж кафедри Віктором Слюсарчуком. Перемогу в цьому інтелектуальному протиборстві здобула команда першого курсу (староста Ігор Шманько) у складі Назара Геруса, Андрія Кулініча і Владислава Радчука. У підсумку, і переможці, і призери другого та третього місць, і присутні вболівальники поглибили свою загальну біологічну та методичну підготовку з фізичної культури, поповнили свої знання з окремих розділів анатомії людини.

Кандидат біологічних наук, доцент Наталія Зіньковська та молодий науковець кафедри біології, екології і методики їх викладання Антоніна Гура організували благодійну ярмарку «Чарівні напої здоров'я». Виручені під час ярмарки кошти перераховані на благодійний рахунок Кременецького обласного дитячого психоневрологічного санаторію. Роль господинь ярмарку виконували магістранти Катерина Драганчук, Марія Коломієць, Олена Ніфака, Соломія Кравець і Віктор Заверуха. Вони частували гостей ярмарку кисневим коктейлем, літньою кавою з Європи, калиновим морсом, полунично-бананови м смузі та іншими специфічними напоями на виключно здоровій природній основі.

Закономірним, навіть обов'язковим елементом Тижня факультету стала осо-

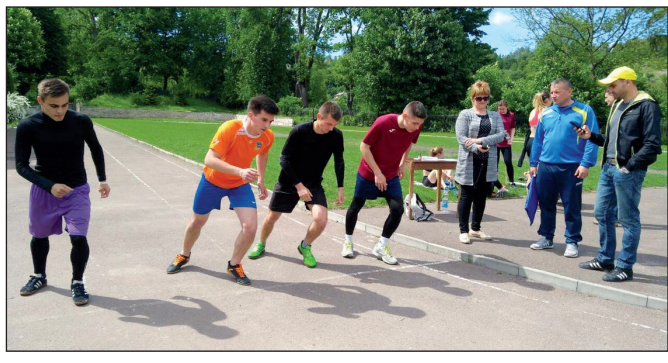
биста першість з легкої атлетики серед студентів спеціальності «Фізична культура». Організатори поставили за мету популяризацію легкої атлетики серед молоді, підвищення фізичної підготовленості студентів і виявлення кращих легкоатлетів академії як кандидатів до збірної команди для участі у змаганнях вищого рівня. До програми заходу увійшли кілька спортивних дисциплін: біг на 100 і 1000 метрів, стрибки у висоту та довжину, штовхання ядра. Обов'язки головного судді змагань виконувала доцент кафедри спортивних ігор і туризму Тетяна Кучер,

а секретаря змагань – науковець цієї ж кафедри Олександр Ястремський. Переможцями спортивного суперництва серед дівчат стали Олена Кірсанова (біг на 100 і 1000 м), Валентина Жомерук (стрибки у довжину та висоту), Валерія Пінчук (штовхання ядра); серед хлопців – Сергій Точинський (біг на 100 м), Сергій Федорук (біг на 1000 м), Андрій Саєнко (штовхання ядра), Олег Герасимчук (стрибки у довжину) і Євген Щербатюк (стрибки у висоту). У загальному підсумку, особливих спортивних успіхів на цих змаганнях серед дівчат досягли Валентина Жомерук (2 перших і 2 других місця), Олена Кірсанова (2 перших і 1 друге місце), Олена Левкова (1 друге і 1 третє місце); серед хлопців – Олег Герасимчук (1 перше і 1 друге місце), Сергій Федорук (1 перше і 1 друге місце), Олексій Залужний (1 друге і 1 третє місце).

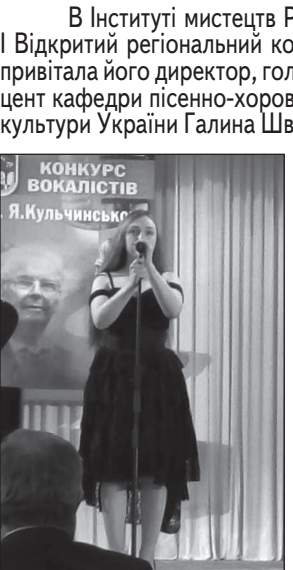
Тиждень факультету фізичного виховання і біології завершився успішним вико-

нанням його програми, належним рівнем та ефективністю проведених заходів. Ще один підсумок Тижня – імпульс до підтримання цієї ініціативи іншими факультетами академії.

СОЛОВ'ЇНИЙ КОНКУРС У РІВНОМУ

В Інституті мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету стартував І Відкритий регіональний конкурс вокалістів ім. Ярослава Кульчинського, учасників якого привітала його директор, голова асоціації сольного співу Рівненського відділення НВМС, доцент кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу РДГУ, заслужений працівник культури України Галина Швидків.

В Оргкомітеті конкурсу – його директор Галина Швидків, виконавчий директор Алла Бондарчук і артистичний директор Ігор Григорчук.

До складу професійного журі увійшли народний артист України, завідувач кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства Східноєвропейського НУ ім.Лесі Українки, професор Василь Чепелюк (голова); солісти Рівненської обласної філармонії, лауреати міжнародних і всеукраїнських конкурсів, заслужені артистів України Ірина Криворученко (Рівненське музичне училище РДГУ), Леонід Репета і Микола Швидків (доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх викладання нашої академії), а також заступник директора з навчально-виховної роботи Дубенського коледжу культури і мистецтв РДГУ Ірина Хватаєва.

У конкурсі, що проходив у 4-х номінаціях, змагались і студенти нашого навчального закладу. Номінація «Академічний вокал» принесла І місце Ілоні Данилюк («Соловейко» М.Кропивницького; «Pasione» Н.Ваненте і Є.Тальяферри; викладач–Неллі Галішевська; концертмейстер–Любава Головінська) і ІІІ місце – Юлії Гусарук («Куплети Аделі» з опери «Летюча миша» І.Штрауса; «Айстри» М.Лисенка і О.Олеся; викладач – Алла Афанасенко; концертмейстер – Валерія Сазанська).

Перше місце у номінації «Народний вокал» виборола Олена Пазюк з українськими народними піснями «Вербовая дощечка» і «Закувала зозуленька». Успіхів у «Естрадному вокалі» досягли Дарія Сульжик («Дерево» з репертуару гурту «Один в каное»; «Ой у полі грушечка» з репертуару Вів'єн Морт; викладач – Олена Новик) і Ганна Воляніцька із творами «Тече вода» Дмитра Яремчука та «Чорне і біле» Василини Зозулі (викладач Алла Афанасенко). Вони стали третіми, а їх колега Олексій Боднар («Поле троянд» з репертуару гурту «Біла вежа»; «Зелені очі» з репертуару «Океану Ельзи»; викладач Ольга Пуцик) піднявся на другу позицію. Спеціальним «Дипломом симпатій» члени журі нагородили нашу Ольгу Горецьку за пісні «Мир над Україною» з репертуару Н.Валевської і «Свята» з репертуару гурту «Казка».

І ще одне І місце конкурсу підкорив художній народний вокальний ансамбль «Калина» («Як я люблю тебе» І. Поклада і Д.Луценка; «Чудова дівчина» В.Косенка-Київського та І.Кунтеня) у супроводі концертмейстера Валерії Сазанської та під керуванням Олени Новик як конкурсант номінації «Малі вокальні форми».

Переможці конкурсу отримали нагороди і стали учасниками святкового Гала-концерту.

ПЕРЕМОЖНА МЕЛОДІЯ СОПІЛКИ

У Волинському коледжі культури і мистецтв імені І.Ф. Стравінського відбувся Шостий Всеукраїнський конкурс виконавців на сопілці та цимбалах «Волинська гуковиця», учасниками якого стали більше 300 виконавців.

Конкурс проводиться уже традиційно один раз на два роки і ставить собі за мету підтримку молодих виконавців, вдосконалення їх професійної майстерності, популяризацію виконавства на сопілці та цимбалах, збереження і відтворення традиційних жанрів національного мистецтва, розповсюдження досвіду роботи провідних викладачів, обмін творчими досягненнями, збагачення репертуару високохудожніми творами українських та зарубіжних авторів.

Організатори конкурсу – управління культури з питань релігій та національностей Волинської обласної державної адміністрації, Обласний науково-методичний центр культури, Волинський коледж культури і мистецтв імені І.Ф. Стравінського.

Конкурсантів та глядачів привітали заступник начальника управління, начальник відділу регіональної політики та фінансового забезпечення управління культури з питань релігій та національностей Волинської ОДА Валерій Дмитрук, директор Обласного науково-методичного центру культури Любов Рожнова та директор училища-господаря Василь Панасюк.

Серед конкурсантів був і наш сопілковий ансамбль «Дивограй» у складі Тетяни Влодик, Назара Кутняка, Юрія Олексюка, Тараса Щепанського, Олександра Фошина, Олексія Боднара та керівника колективу, викладача класу сопілки Мар'яни Томашівської.

Місце голови журі в номінації «сопілка» зайняв викладач Київського національного університету культури і мистецтв, лауреат міжнародних конкурсів Олесь Журавчак.

ЦЕ ПУЛЬС БОРНІ ТВОЄЇ, УКРАЇНО...

Студенти 41-Ток групи нашого педагогічного коледжу зі своїм груповим керівником Сергієм Томашівським підготували і провели виховну годину на тему «Нехай святиться у віках в борні здобута незалежність!». Вели програму Катерина Шульгачик і Вадим Мельничук.

Цей захід було присвячено материнському образу України, рідній многостраждальній землі, представникам славетного лицарського роду, гідним нащадкам великих прадідів, у чиїх жилах пульсує гаряча кров і дух героїчних запорожців. Історичні розповіді оживляли події, пов'язані з козаками, січовими стрільцями, трагедією Крут, повстанцями УПА, з фашистськими концтаборами, радянськими в'язницями та засланнями, зі спустошливим голодомором, війнами минулого століття і з тим, що відбувається протягом останніх років на землях нашої Вітчизни, що пов'язане із жахіттями Майдану та Сходу України і безліччю неоправданих жертв нашого народу, яких було вшановано хвилиною мовчання.

Розповіді ведучих доповнювалися поезіями у виконанні Назара Єгомостєва, Сергія Наконечного і Назара Січкуна, а також тематичними музичними відеороликами «Де Україна?», «Заспівайми пісню за Україну» О.Пономарьова, «Не стидайся, то твоя земля...» Кузьми Скрябіна, «Не твоя війна» С.Вакарчука.

Та особливо гостро сприймалися молоддю слова наставника Сергія Томашівського про війну, яку йому довелося пройти і відчути всіма фібрами власної душі, про бої, кожен з яких міг бути, а для багатьох і став останнім, про нечасті хвилини затишшя, коли кожен займався справою до душі: хто читав, хто малював. А він виготовляв свої глиняні свищики, які допомагали втриматись, вистояти з думкою про рідних, дружину, синочка – і залишитися Людиною, щоб жити далі і боротися за незалежність своєї Вітчизни.

Присутні подякували воїну за мужність, силу духу і подарували йому квіти.

ЗУСТРІЧ ІЗ ПРОДОВЖЕННЯМ

Студенти спеціальності «Англійська мова і література» нашої академії разом із завідувачем кафедри іноземних мов та методики їх викладання, кандидатом філологічних наук Наталією Воронцовою зустрілися з юною поетесою, публіцистом, літературознавцем, переможницею обласного літературного конкурсу «Перло многоцінне», одинадцятикласницею ЗОШ № 20 м.Рівного Вікторією Ушарук.

Організував зустріч відомий український поет, член Національної спілки письменників України Микола Пшеничний, який поряд із творчістю своєї юної колеги презентував і власні поезії. До розмови долучився і завідувач кафедри української філології та суспільних дисциплін, кандидат філологічних наук Олег Василишин. Проте досить швидко ця розмова переросла у цікавий полілог з участю студентської аудиторії.

Гостя розповіла про тематику своїх творів, зокрема воєнну, про погляд на проблеми молоді, про бажання написати щось вагоме з історії рідного краю. З особливою вдячністю дівчина говорила про надійну підтримку рідних, з допомогою яких побачили світ уже вісім поетичних збірок. А ще вона є наймолодшим в Україні директором родинного етнографічного музею в селі Ульбарів Дубенського району, створеного разом із мамою, бабусею та дідусем у прабатьківській хатині середини XIX століття.

Вікторія бере активну участь у міських олімпіадах, виступає із власними віршами у військовому госпіталі перед воїнами АТО, в Дубенському замку, в літописній Пересопниці, в бібліотеках і, звичайно ж, у рідній школі.

Для нинішньої творчої поїздки Вікторія Ушарук обрала старовинний Кременець неспроста: вона хоче продовжити своє навчання в нашій академії по спеціальності «Англійська мова та література», тому що є в неї заповітна мрія стати перекладачем. Дівчина з усіх предметів найбільше любить англійську мову, читає твори англійських авторів в оригіналі, навіть пробує писати англійською вірші. Її девіз ¬ жити не «по шаблону», а працювати, старатися, творити те, що приносить моральне задоволення.

Що ж, побажаємо нашій гості успіхів у творчості й обов'язково поповнити ряди нашого студентства!

Сторінку підготувала Ніна БАГНЮК

ТВОРЧА СПІВПРАЦЯ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Мало хто з наших краян не знає чудових творів уродженки Кременця, а нині відомої української письменниці і поетки Дзвінки Торохтушко (Любові Бурак). Вона неодноразово відвідує рідне місто (як і багато інших міст України), зустрічається з поціновувачами своєї творчості, ділиться роздумами над таким непростим нинішнім життям у соціальних мережах. І вдвічі приємніше, що з таким талановитим і відвертим митцем літературної ниви вирішили творчо співпрацювати актори студентського експериментального театру «Пілігрим» педагогічного коледжу Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, у доробку якого – постановки творів відомих українських і зарубіжних класиків.

Черговим дарунком кременчанам стала прем'єра вистави «Світлини між пеклом і раєм» за новелами Дзвінки Торохтушко «Фотограф», «Інтар», «Свєтка» та «Пиріжки з шугалем», що демонструвалася в нашому навчальному закладі протягом трьох днів. І, мабуть, найактивнішими і найвразливішими з усіх глядачів виявились особливі гості – автор новел та її діти.

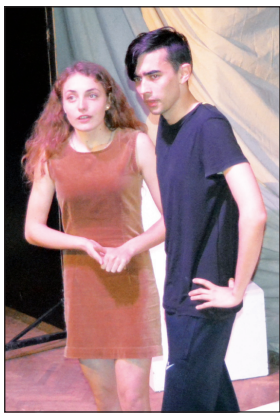
Ролі у виставі були розподілені по новелах: Віталій Бойко (Він, Фотограф), Ірина Бевсюк (Вона), Катерина Нікішкіна і Марія Мазовіта (Мати), Андрій Колісник (Чоловік), Іванна Свитка (Акушерка) з новели «Фотограф»; Назар Прокопів і Денис Скоропляс (Автор, Васько), Валентина Назар, Олена Чорнобай і Вікторія Бершеда (Оленка), Ірина Кулик, Іванна Свитка (Вона) – з новели «Інтар»; Олена Чорнобай, Марія Мазовіта (Свєтка), Андрій Колесник (Автор, Поранений) – з новели «Свєтка». Та найбільша кількість акторів були задіяні в інсценізації новели «Пиріжки з шугалем»: маленька школярка Кременецької ЗОШ № 2 Олександра Чернявська стала приємним і захоплюючим відкриттям у ролі Малої Бруськи; її старшими колегами-акторами були Вікторія Бершеда (Автор, Бруська доросла), Олександр Ковень (Мимо, Глухонімий), Андрій Колесник (П'яний Чорт), Тетяна Кара й Олена Чорнобай (Хвойда, Тьотя Іра), Ірина Кулик (Пані, Бабуся), Катерина Нікішкіна (Бібліотекарша), Іванна Свитка (Торгівка, Тітка Василина), Назар Прокопів (Дядько), Віталій Бойко і Денис Скоропляс (Артем).

На виставі були присутні викладачі, студенти академії та коледжу, а також активні кременчани, що не пропускають жодної прем'єри у постановці театру «Пілігрим». Щирі емоції від майстерної гри наших акторів виливалися неприхованими слізьми і бурхливими аплодисментами. Сама письменниця від захоплення та хвилювання не могла говорити, тому що це була не просто перша і досить вдала та глибоко проникнута інсценізація її творів: завдяки творчій наполегливості вимогливого режисера, багаторічного керівника «Пілігриму» Василя Скоропляса ці чудові новели отримали друге життя, потужне енергетичне наповнення у драматичній якості і, як наслідок, – позитивну оцінку народної артистки України Ади Роговцевої та її благословення на продовження.

Режисери вистави – Олександр Ковень і Марія Мазовіта; костюми готували Любов Ліханова і Валентина Мигорович; за декорації відповідали Тетяна Семисюк, Павло Чуловський, Валерій Швець, Микола Кошак, Степан Пенцак, Ярослав Мацишин, а за звук і світло – Олександр Ковень, Роман Харамбура і Марія Мазовіта.

Постановка вистави відбулась за сприяння ректора академії, професора Афанасія Ломаковича, проректорів Миколи Сиротюка й Андрія Соляника, директора педагогічного коледжу Оксани Камінської та представників місцевого магазину товарів для дому «Ідея».

З ЛЮБОВ'Ю ДО МАТЕРІ

У ці перші травневі дні кожен із нас звертає свої найкращі помисли до найдорожчої на світі людини. Не залишились осторонь і студенти 11-Фк групи педагогічного коледжу нашої академії з груповим керівником Ольгою Бончик. Вони запросили до зали Гуго Коллонтая своїх мам і підготували для них святкову концертну програму.

Слова любові, ніжності і безмежної вдячності звучали з уст Миколи Білецького та Діани Мартинюк, Тараса Мартинюка, Валерія Стельмащука та Вікторії Петронюк, Віктора Милюзина, Олександра Сірука й Ольги Сидоренко, Олега Смолінчука, Богдана Грушицького і Дмитра Пришляка, Василя Селестенюка, Романа Оруджева, Максима Сагана та Віктора Голдаєвича.

Крім поетичних та прозових рядків, студенти демонстрували гостям тематичну презентацію, співали пісні українських авторів, а під час виконання зворушливої пісні Кузьми Скрябіна «Мам...» (соліст і гітарист Олександр Горошко) вони подарували своїм мамам квіти.

На завершення свята із заключним словом до присутніх звернулася груповий керівник Ольга Бончик.

ЧОРНОБИЛЬ: ЙОГО УРОКІВ ЛЮДСТВО НЕ ЗАБУДЕ

Минають роки й десятиліття, а чорний день Чорнобильської трагедії все одно хвилюватиме людей: і тих, кого він безпосередньо зачепив своїм злим крилом, і тих, хто народився далеко від скривдженої землі. Тому проблеми Чорнобиля – це біль не лише України.

У ніч з 25 на 26 квітня 1986 року на території колишньої Української РСР сталася найбільша антропогенна катастрофа – вибух на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС. Майже півмільйона людей були змушені покинути свої оселі, а територія площею понад 2 000 кв. км отримала страшний статус «непридатна для життя людей».

У нашій академії до 33-іх роковин Чорнобильської катастрофи були проведені відповідні заходи. Студенти 31-Дк групи Кременецького педагогічного коледжу (груповий керівник ЦибульськаО.М.) провели виховну годину «Чорнобиль – наша пам'ять, наш біль». У своїх виступах студентки Альона Бець та Лілія Волошин нагадали про страшні події 1986 року на Чорнобильській АЕС, а відеоматеріал,підготовлений Іриною Кулик, відтворив жахіття цієї катастрофи.

У рамках проекту «Чорнобиль очима бібліотеки» у районній бібліотеці ім. Ю. Словацького пройшла зустріч із письменником, лауреатом Міжнародної премії ім. Уласа Самчука Сергієм Синюком. Студенти 11-Дк та 41-Мк груп (групові керівники Цимбалюк О. В. та Найчук Н. П.) стали учасниками лекції-бесіди «Чорнобиль. Розплата за легковажність».

Радіація має властивість накопичуватися в рослинах, корі дерев, руйнувати клітини живих організмів. Здавалося б, після такої катастрофи зона відчуження повинна на довгі роки перетворитися на мертву пустку. На щастя, ці прогнози не виправдалися. У наші дні Зона – це унікальна місцевість, велика частина якої вкрита густою рослинністю. Близько 300 видів тварин, у тому числі і червонокнижних, знайшли на цій території «райський куточок», надійно захищений від людської діяльності. Простіше кажучи, якщо природа знайшла в собі сили боротися з радіацією, то не треба їй заважати. Дивно, але навіть отримавши дуже високі дози опромінення, ця територія відновлюється природним шляхом.

Саме цим проблемам була присвячена відкрита виховна година «Чорнобиль сьогодні. Флора та фауна зони відчуження», а підготували та провели її студенти 12-Дк та 31-Мк груп (групові керівники Тригуба О. В. та Мацкова В. С.). Ведучі Яна Кондратюк та Ярослав Намчук проаналізували наслідки трагедії, що сталася 33 роки тому і запросили до слова студенток Іванну Хоршунову (21-Е), Юлію Козаревську (12-Дк) та Вікторію Бершеду (12-Дк), котрі у своїх виступах розповіли про екологічну ситуацію у Чорнобильській зоні сьогодні. Присутні мали можливість побачити та почути цікаву інформацію про життя тварин та рослин 30-кілометрової зони відчуження, занесених до «Червоної книги України».

Ми маємо берегти нашу Землю, довкілля, адже від нашої мудрості й любові залежить доля України. Хай залишиться у минулому й ніколи не повториться жах Чорнобильської катастрофи, а пам'ять про ті поді навчить нас цінувати мир і спокій рідної природи.

НА РИНГУ – ІНТЕЛЕКТУАЛИ

Усі студенти (і не тільки вони) люблять щось цікаве, неординарне. Цікаву і нестандартну форму дозвілля застосували студенти нашої академії. Ініціативу, своєрідну родзинку у життя майбутніх педагогів внесло Студентське наукове товариство (голова – Анастасія Пачковська). Рада СНТ організувала інтелектуальну гру «Що? Де? Коли?». До гри були залучені всі бажаючі, які хотіли та могли проявити свої інтелектуальні здібності.

Спочатку учасники за допомогою жеребкування сформували команди й обрали

капітанів. Кожна із трьох сформованих команд включала п'ять учасників: команди «Жовтих», «Червоних» і «Зелених» – у складі 15 студентів-інтелектуалів, представників різних спеціальностей академії.

Гра проходила в семи раундах: «Склади слово», «Знайди спільне», «Склади прислів'я», «Вгадай назву пісні», «Хто є автором цитати», «Чорна скринька», «Спробуй відгадати». Найцікавішим виявився шостий раунд – «Чорна скринька».

Слідкувало за ігровим процесом авторитетне журі у складі молодих науковців академії, кандидата філологічних наук Р.О.Дубровського, кандидата технічних наук І.П.Саланди і кандидата історичних наук Г.Я.Сеньківської.

За рішенням журі переможцем інтелектуальної гри «Що? Де? Коли?» визнано команду «Червоних», до складу якої входили першокурсниці Іванна Драчук, Олена Мороз,

Ірина Копитчак та студентки третього курсу Анастасія Михайлюк і Софія Баран (капітан команди).

Організатори гри нагородили всіх учасників грамотами та цінними подарунками.

ФЕНОМЕН НАРОДНОЇ ПІСНІ

Яке ж то диво дивне – народна пісня! Яку владну силу таїть вона в собі! Минають віки, змінюються суспільні лади, потрясають світ нищівні війни і голодомори, на зміну одним поколінням приходять інші. А народна пісня залишається, через усі злигодні й поневіряння проносить вона свій первісний чар, свою нев'янучу молодість. Народна пісня – це душа народу, його історія. Вона не залишає наш народ ні в радості, ні в смутку.

Про історію виникнення народної пісні, її роди, жанри, тематичні групи йшлося на виховній годині «Українська народна пісня – душа народу», підготовленій студентами 41-Дк групи педагогічного коледжу, їхнім груповим керівником Надією Сабран та баяністом Василем Сабраном, який забезпечував музичний супровід пісень. Учасники дійства були одягнені у мальовничі вишиванки і присвятили цей захід ліричним творам про кохання.

Ведучі Олена Давидчук і Валентина Назар переплітали свої розповіді з біблійними притчами й іншими цікавими історіями про народну пісню, демонстрували відеоролики пісень Квітки Цісик й уривки з повісті Ольги Кобилянської «В неділю рано зілля копала». Чудові ліричні поезії Ліни Костенко читали Іванна Коцюба («Очима ти сказав мені: люблю») і Соломія Маротчак («Світлий сонет»).

Та головна увага, звичайно ж, була приділена виконанню відомих та улюблених українських народних пісень «Цвіте терен», «Чорні очка, як терен», «Сиджу я край віконечка», «Тече вода каламутна», кожна з яких була презентована лаконічною розповіддю про її зміст і характерні особливості.

На завершення виховної години із заключним словом до своїх вихованців звернулася груповий керівник Надія Сабран. А народна пісня не змовкла: її відлуння ще довго звучало в історичному корпусі нашої академії як незбагненний феномен народної душі.

Сторінку підготувала Ніна БАГНЮК

Фото Марії ПАСЕВИЧ

ПРОГРЕСИЛЬНІ – це АКТИВНІ ТА СИЛЬНІ

Ірина СКАКАЛЬСЬКА, доктор історичних наук

З метою координації зусиль творчої категорії викладачів вищих закладів освіти в пошуку та здійсненні прогресивних змін у національній вищій школі представники освітянського сектора інтелектуальної еліти України об'єднались у громадську організацію «Прогресильні», яка плідно співпрацює з аналогічними міжнародними інституціями. Нещодавно цією організацією проведено інноваційний захід – інтенсив «Викладачі в дії», учасниками якого стали майже три десятки викладачів нової генерації із провідних ВЗО України. Вони обговорювали конкретні кроки модернізації науково-дослідницької та освітянської роботи у секторі підготовки фахівців для всіх сфер суспільного життя. Насамперед, наголошували вони, необхідно розпочинати із себе, думати над тим, що можна зробити власними силами для підвищення соціального статусу викладача. Інтелектуальні зусилля були спрямовані на пошук нових форматів роботи, дієвих інструментів змін, ефективної методики їх безпосереднього практичного застосування.

Інтенсив «Викладачі в дії» працював упродовж трьох днів у форматах «Живої бібліотеки», теоретичних і практичних кейсів, майстер-класів, енерджайзерів та інших сучасних форм творчого дослідження проблем різного характеру та змісту: від наукових до побутових, тобто всіх, які мають стосунок до статусу, стану і прав викладачів ЗВО у соціальному, правовому та професійно-трудовому аспектах. Сукупно ця проблематика об'єднана новітнім терміном «адвокація прав викладачів». Зауважимо, що цей термін новітній за формулюванням, але традиційний за змістом, бо забезпечення сукупності прав суб'єктів науково-педагогічного процесу завжди було актуальною проблемою як для науково-освітньої сфери, так і для держави в цілому.

Учасники інтенсиву вчилися формувати стратегію, розробляти план і підбирати команду для практичного втілення програми певного напряму професійної діяльності. У цьому їм спроявляли майстер-класи провідних бізнес-тренерів, з допомогою яких дізналися про особливості формування успішних громадських організацій та об'єднань з метою використання їх досвіду у своїй організаційній діяльності. Цікаво було почути про статистичну «родзинку» успіху й ефекту підготовки та проведення будь-якої акції чи кампанії: в усіх організаційних заходах на теоретичну підготовку має припадати 40% затрачених зусиль, а на практичну – не менше 60 %.

Програма інтенсиву «Викладачі в дії» включала дискусію «Чим живе сучасний викладач?», яка проходила у дружній атмосфері неформального спілкування й оберталася в основному навколо питань активізації викладачів ЗВО в суспільному житті, в тому числі у професійній сфері, в соціальних мережах, участі у громадській діяльності тощо. Окреме теоретичне заняття стосувалося захисту прав викладачів. «Організація адвокаційної кампанії: команда, планування, інструменти» – таку тему запропонувала кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології Київського університету ім. Бориса Грінченка, фахівець із соціально-психологічного тренінгу Неля Лебідь. Проблемі адвокації були приурочені теоретичні виступи адвоката, викладача-правознавця, аналітика з правозастосування в трудовому, господарському та медичному секторах права Вікторії Поліщук-Мінаєвої («Адвокація. Як вплинути на прийняття рішень») і кандидата юридичних наук, доцента кафедри інтелектуальної власності КНУ ім. Тараса Шевченка Анни Огнив'юк («Інструменти адвокаційних кампаній»). Майстер-клас «Мистецтво ведення переговорів» презентував викладач бізнес-школи «МІМ – Київ», кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та економіки Міжнародної академії психології, бізнес-тренер Олександр Сударкін.

Організатори інтенсиву провели низку цікавих практичних робіт: визначення цілей і формату адвокаційних заходів, практичне завдання з організації знайомства та спілкування з діловими партнерами, засідання з пошуку цільової аудиторії для проведення конкретних заходів, організація роботи «Живої бібліотеки», методика і формат роботи в цільових групах, розробка планів і проведення кампаній адвокаційного характеру.

З учасниками інтенсиву працювали відомі в Україні досвідчені тренери й організатори у сфері політико-управлінської, соціально-економічної та громадської діяльності. Серед них – співорганізатор платформи «Прогресильні», економіст-управлінець, колишній працівник Апарату Верховної Ради України, Посольства України в РФ, НАБУ, а нині – Міжнародної організації з міграції Катерина Задоєнко; співорганізатор платформи «Прогресильні», колишній працівник ДУС при Президентові України, Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, випускник Дипломатичної академії при МЗС України, Ужгородського НУ і Київської духовної академії, фахівець з економіки, міжнародних відносин, державного управління та релігієзнавства Ігор Ільтьо; координатор платформи «Прогресильні», кандидат політичних наук, керівник Парламентського освітнього центру Верховної Ради України Марина Терещук; активістка платформи «Прогресильні», кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, адміністрування та готельно-ресторанної справи Хмельницького НУ, тренер компетентісного центру освітнього менеджменту та міжнародних освітніх програм цього ж університету Галина Соколюк; доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту Київського політехнічного інституту ім. І.Сікорського Олександра Ляшенко; кандидат педагогічних наук, науковець Черкаського НУ ім. Богдана Хмельницького, медіатор і тренер ГО «Ла Страда Україна» Марина Матвійчук; кандидат богослов'я, доцент Київської духовної семінарії Олег Надь; професор Харківського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України Антон Мельников.

У загальному підсумку, участь у роботі інтенсиву «Викладачі в дії», організованого громадською платформою «Прогресильні», не тільки поглибила теоретичні знання з організації діяльності структур закладів вищої освіти, а й дала змогу ознайомитися з інноваційними формами роботи науково-педагогічних працівників освітянської сфери нашої держави.

ОБ'ЄДНАВ ПРИРОДООХОРОННИЙ ІНТЕРЕС

Ольга ДУХ
кандидат біологічних наук

Науковці кафедри біології, екології та методики їх викладання (завідувач – професор М.М.Ільєнко) розширюють масштаби співпраці з регіональними науковими інституціями. З нагоди відзначення Дня науки в Україні спільно з науковими співробітниками Кременецького ботанічного саду та Національного природного парку «Кременецькі гори» вони провели науково-практичний семінар «Актуальні проблеми збереження біологічного різноманіття та перспективи розвитку природозаповідного фонду».

Організаційний комітет семінару склали директор НПП «Кременецькі гори» М.О.Штогрин, директор Кременецького ботанічного саду А.М.Ліснічук, начальник науково-дослідного відділу НПП «Кременецькі гори» А.О.Штогун і начальник відділу еколого-освітньої роботи НПП «Кременецькі гори» О.Л.Тимошенко. Наш навчальний заклад в Оргкомітеті представляла кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології, екології та методики їх викладання Н.І.Цицюра.

На семінар прибули представники національних природних парків «Хотинський», «Мале Полісся» та «Північне Поділля», природного заповідника «Медобори» й інших природоохоронних і освітніх установ. Вони працювали за конкретними тематичними напрямами: організація наукових досліджень на території об'єктів природозаповідного фонду; екопросвітницькі заходи, екологічна освіта, екотуризм і їх роль у збереженні біорізноманіття; проблеми та перспективи розвитку природозаповідного фонду.

Учасників науково-практичного семінару вітав кандидат економічних наук, директор НПП «Кременецькі гори» М.О.Штогрин. Він же розпочав теоретичну частину науково-методичного дійства доповіддю «Екологічна оцінка збереження біологічного різноманіття на території НПП «Кременецькі гори»». Розмову продовжила кандидат біологічних наук, директор Кременецького ботанічного саду А.М.Ліснічук аналізом «Напрямів і видів діяльності Кременецького ботанічного саду». Важливі й актуальні в теоретичному та практичному плані проблеми висвітлювали її колеги: «Формування й утримання генетичного різноманіття кісточкових культур у колекції Кременецького ботанічного саду» (В.Д.Чубатий, М.С.Кубінський), «Види роду Astragalus L. колекції кормових культур Кременецького ботанічного саду» (О.В.Панкова), «Біологічні особливості роду Lophanthus adanson залежно від генотипових особливостей в умовах Кременецького ботанічного саду» (О.А.Мельничук), «Інтродукція Dianthuspsudoserotinus Кременецького ботанічного саду» (Т.В.Чубата), «Ендемічні види родини Magnolia craejuss Північної Америки та Східної Азії у колекційному фонді дендрофлори Волино-Поділля (А.В.Гордійчук).

Наукову сторінку семінару збагатили змістовні доповіді кременчан: «Дерева-пам'ятки Кременеччини (Л.І.Тивонюк, Н.І.Цицюра)», «Колекція сортів яблуні домашньої у Кременецькому ботанічному саду» (С.С.Кравець, М.С.Кубінський), «Еколого-географічні особливості ендемічних деревних видів рослин Кременецького ботанічного саду» (Р.С.Панасенко, А.М.Ліснічук, Л.А.Вериківський), «Розвиток екотуризму на базі Кременецького ботанічного саду» (Г.Г.Павлюк, Ю.І.Бондючна, С.А.Бойко), а також робота І.А.Хоршунової «Екологічні проблеми лісів Тернопільщини та шляхи їх подолання». У цьому ж напрямі працювали і наші науковці: кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології, екології та методики їх викладання О.К.Галаган у співавторстві з Б.М.Гінайло охарактеризували «Бур'яни родини Asteraceae Шацького НПП».

Наукові співробітники природного заповідника «Медобори», як і їхні колеги-кременчани, також акцентували на особливостях і проблемах свого природоохоронного господарства: «Природне поповнення деревних порід у деревостанах природного заповідника «Медобори»» (У.О.Бачинська), «Scillabifolia L. у природному заповіднику «Медобори»» (Г.І.Баранчук, Л.Я.Козира, Н.Й.Семенович), «Особливості фенології Adonisvernalis L. у природному заповіднику «Медобори» за останні 15 років» (Л.Я.Козира), «Особливості динаміки щільності комах лучно-степових центрів природного заповідника «Медобори»» (Я.І.Капелюх), «Екологічний квест "Лісові мандри як шлях до оптимізації екологічної освітньо-виховної роботи природного заповідника «Медобори"»» (О.П.Мурська).

Цей же підхід продемонстрували й інші фахівці природоохоронної сфери. Науковий працівник НПП «Хотинський» В.Ю.Білівська аналізувала «Актуальні наукові дослідження на території НПП «Хотинський»». Аналогічну тему оприлюднила співробітниця НПП «Північне Поділля» Г.П.Паньковська: вона характеризувала наукові дослідження на території Національного природного парку «Північне Поділля», її колега М.М.Шишка розповіла про «Екотуризм в НПП «Північне Поділля» та його роль у збереженні біорізноманіття на прикладі краєзнавчо-орнітологічного маршруту «Пташина слобода»»; представник НПП «Мале Полісся» Н.В.Кратасюк – «Дослідження видового складу Бабок (Odonata)» в Національному природному парку «Мале Полісся»». Науковці НПП «Кременецькі гори» запропонували доповідь «Ентомофауна Кременецьких гір» (І.Я.Довганюк).

Учасники семінару були залучені до тренінгу за темою «Тренінг як засіб екологічного виховання молоді», проведеного науковцями нашої академії, кандидатом біологічних наук, доцентом Н.І.Цицюрою та кандидатом педагогічних наук Т.Є.Бондаренко.

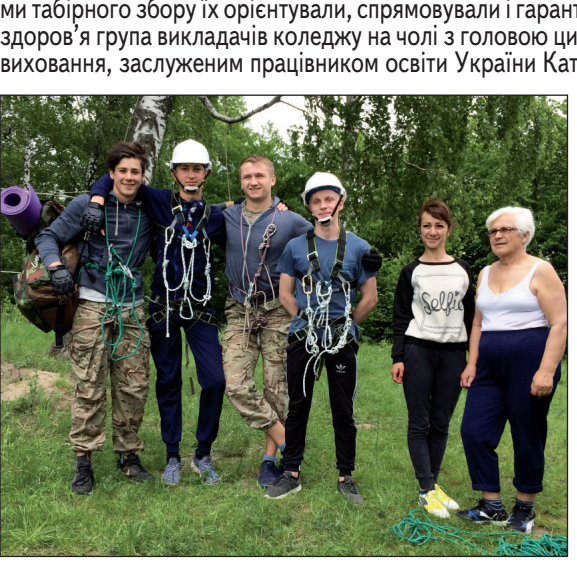
За матеріалами роботи семінару буде опубліковано Збірник наукових праць, до якого, крім зазначених вище, оприлюднених у пленарному і секційному форматах доповідей, увійдуть роботи інших учасників цього наукового зібрання: «Морфо-фізіологічні особливості комах-запилювачів ентомофільних рослинних культур Кременеччини» (В.І.Заверюха), «Рослини і тварини – індикатори чистої води» (О.Б.Ковальчук), «Паразитизм як вид симбіозу тварин» (С.Б.Криклива), «Різноманітність птахів родини Мухоловкові (Mugcicapidae) в умовах Кременеччини» (А.О.Прокопович), «Значення та роль хижаків у природних екосистемах» (Н.В.Щур).

Учасники семінару здійснили екскурсію еколого-туристичним маршрутом «До Скель Словацького» й оглянули екологічну навчально-пізнавальну стежку НПП «Кременецькі гори».

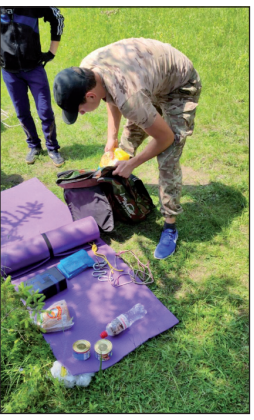
ВЧАТЬСЯ ТУРИЗМУ

Тетяна КІРКОВА

Студенти ІІІ курсу педагогічного коледжу спеціальності «Фізична культура» згідно з навчальним планом проходили літній табірний збір з туризму. Цьогоріч на виконання програми табірного збору їх орієнтували, спрямовували і гарантували безпеку життя та збереження здоров'я група викладачів коледжу на чолі з головою циклової комісії викладачів фізичного виховання, заслуженим працівником освіти України Катериною Єрусалимець, якій допомагали члени цієї комісії Вікторія Розмірчук і автор цієї замітки.

Географія табірного збору включала територію нашого навчального закладу із прилеглими природними зонами, околиці міста Кременця, зокрема гору Воловицю. Майбутні вчителі фізичного виховання здійснили короткотривалі туристичні походи до Санної траси, кременецьких кар'єрів, «штурмували» Замкову гору. Студенти вчилися готувати і використовувати переправи для подолання перешкод, які можуть зустрітися туристам під час походів різним маршрутами, оволодівали навиками орієнтування на місцевості і такими життєво необхідними вміннями для забезпечення туристичного комфорту, як пакування рюкзака, розгортання та згортання намету тощо.

Здібними та перспективними туристами зарекомендували себе Максим Худис, Сергій Ямпольський, Володимир Пастерський, Тетяна Мороз, Олександр Осадчий, Ірина Снітинська. Вони

та їхні колеги продемонстрували високу здатність грамотно діяти в умовах туристичного походу різними природними зонами та маршрутами і підтвердили готовність вчити туристичної майстерності своїх майбутніх вихованців – учнів загальноосвітніх шкіл.

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНИЙ ТУРНІР

Галина КЕДРИЧ

Завдяки плідній співпраці викладачів кафедри спортивних ігор та туризму КОГПА ім.Тараса Шевченка та циклової комісії фізичного виховання нашого педагогічного коледжу та Дубенського коледжу РДГУ в спортивному залі нашої академії пройшов профорієнтаційний турнір з волейболу серед дівчат між командами студентів-господарів (тренер Галина Кедрич) та гостей-дубенчан (тренер Ольга Красніцька), а також відбувся обмін досвідом серед викладачів закладів вищої освіти.

З першої партії тривала напруга і різниця між м'ячами була в одне очко. Закінчилася партія на користь студентів м. Дубно (27:25), у другій партії студенти КОГПА відігралися (25:21). Третя партія була вирішальною – і фортуна посміхнулася гостям переможним рахунком 25:23.

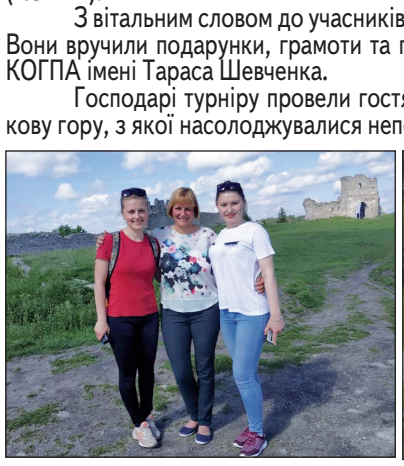
Під час нагородження Ользі Красніцькій вручено подяку за підготовку команди, а

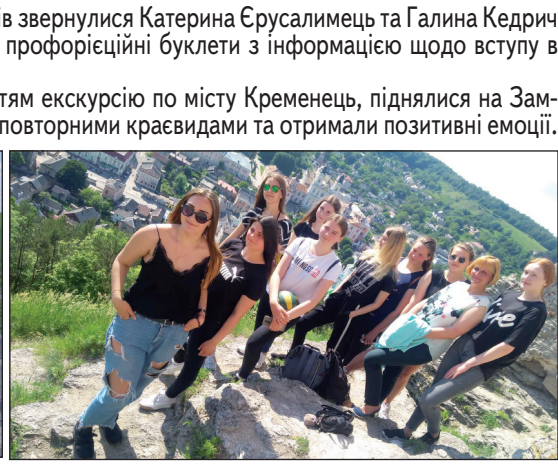

кращими гравцями товариської зустрічі оголошено Дар'ю Гелету (Дубно) та Юлію Радченко (КОГПА).

З вітальним словом до учасників звернулися Катерина Єрусалимець та Галина Кедрич Вони вручили подарунки, грамоти та профорієційні буклети з інформацією щодо вступу в КОГПА імені Тараса Шевченка.

Господарі турніру провели гостям екскурсію по місту Кременець, піднялися на Замкову гору, з якої насолоджувалися неповторними краєвидами та отримали позитивні емоції.

І ЗНОВУ – ДНІСТЕР!

Віктор ГОЛУБ,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту

У рамках виконання навчального плану спеціальності «Фізична культура» студенти другого курсу нашої академії під керівництвом своїх наставників вивчали і практично реалізовували принципи організації літнього табірного збору, а також специфіку, тобто матеріально-технічні й організаційно-методичні особливості водного туризму та вдосконалювали вже відомі їм навики туризму пішохідного. З цією метою кафедрою спортивних ігор і туризму (завідувач – доцент Віктор Голуб) було організовано навчально-туристичний сплав по річці Дністер. Маршрут сплаву включав населені пункти Устечко, Печірна, Заліщики, Колобрівка, Городок Тернопільської області.

Учасники сплаву здійснили піші походи на водоспад Джурин і оглядовий майданчик м.Заліщики. Методичне керівництво навчально-туристичним сплавом здійснили науковці кафедри спортивних ігор і туризму академії Василь Довгаль і Сергій Сиротюк. Високу туристичну майстерність, навики грамотного поводження на воді, в управлінні плавзасобами та у здійсненні пішохідних рейдів продемонстрували Валерія Пінчук, Анатолій Заєць, Аліна Матвійчук, Орест Грицюк, Марія П'ятничка.

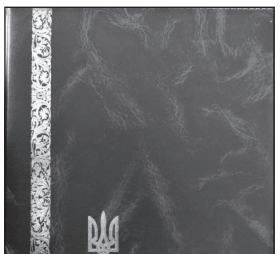

ЇЇ ІМ'Я – В ЕНЦИКЛОПЕДІЇ

Побачило світ фундаментальне енциклопедичне видання «Державні нагороди України. Кавалери та лауреати», підготовлене до друку Українською конфедерацією журналістів у співпраці з Інститутом біографічних досліджень, Українським науковим товариством краєзнавства, геральдики та фалеристики і Національними рейтингами України. Видання продовжує серію публікацій з нагородної справи, започатковану у 2005 році. На його сторінках представлено систему державних нагород України: звання Герой України, ордени, медалі, відзнака «Іменна вогнепальна зброя», почесні звання України, державні премії України, президентські відзнаки. У книзі досліджено біографії більше 800 кавалерів і лауреатів державних нагород України.

У розділі «Почесні звання України» – ім'я Тетяни Балбус – доцента кафедри методики викладання мистецьких дисциплін нашої академії, завідувача відділу образотворчого мистецтва Кременецької школи мистецтв ім.М.І.Вериківського, засновника і керівника жіночого мистецького гурту «Палітра», члена Національної спілки майстрів народного мистецтва України.

Тут повідомляється, що Указом Президента України за значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток України, вагомі трудові здобутки та високий професіоналізм Балбус Тетяні Анатоліївні присвоєно почесне звання «Заслужений майстер народної творчості України».

Енциклопедія інформує, що Тетяна Балбус працює в галузі абстрактного і декоративного живопису, народного розпису, аплікації і колажу, ткацтва і писанкарства. З матеріалів вона надає перевагу гуаші, також використовує акварель, акрил та олію.

Майстриня любить створювати квіткові композиції з натури, стилізовані зображення природи, людей, тварин, сюжетні картини на основі мотивів народного мистецтва. В аплікаціях і колажах відображає теми навколишнього життя у творчому опрацюванні.

Своєрідне хобі художниці – виготовлення декоративних виробів: художніх пляшок, текстильних писанок, орнаментальних скриньок, тарелей. Таким малює творчий портрет нашої мисткині енциклопедія «Державні нагороди України». І до цього додає, що Тетяна Балбус – багаторазова учасниця обласних, всеукраїнських і міжнародних виставок, пленерів, фестивалів і конкурсів, за що має численні відзнаки.

Видання містить особистісну інформацію про творчу сім'ю лауреата державної нагороди: чоловік Іван – майстер художньої обробки дерева, дочка Юлія – художниця, дизайнер одягу, син Олександр – композитор, звукорежисер.

Тут представлено дві роботи Тетяни Балбус: розпис на фанері «Птахи в калиновім гаю» (1995 р.) і аплікація, графіка «Чудо-звір (за мотивами Марії Приймаченко)» (2008 р.).

У МИСТЕЦТВА – І МЕТОДИКА МИСТЕЦЬКА

Віталій ПИСАРЕНОК

Одним із найважливіших показників творчої життєздатності кафедри вищого педагогічного закладу освіти виступає її конкретний фаховий зв'язок із педагогічними колективами загальноосвітніх шкіл. Логіка зрозуміла: саме для цієї категорії навчальних закладів готують фахівців у вищих педагогічних освітніх установах. Зв'язок науковців ЗВО із педагогами ЗОШ має двохвекторну спрямованість: фахівці вищого рівня вивчають запити і проблеми педагога-практика (вектор ЗОШ-ЗВО), а вчителі ЗОШ отримують від своїх колег-науковців інформацію інноваційно-методичного змісту (вектор ЗВО-ЗОШ).

Ефективною формою реалізації такого зв'язку виступають науково-методичні семінари, що проходять на базі академії та коледжу з участю вчителів-предметників середніх шкіл регіону. Такий семінар підготували члени кафедри мистецьких дисциплін та методики їх викладання (завідувач – доктор педагогічних наук, професор Олександр Дем'янчук) і члени циклової комісії трудового навчання, технологій та образотворчого мистецтва коледжу (голова Віталій Писаренок). Участь у методичному дійстві брали більше двох десятків учителів образотворчого мистецтва ЗОШ м.Кременця та Кременецького району.

Наші науковці та педагоги шкіл працювали над темою друкованої графіки на уроках образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі». Теоретичну частину семінару доповіддю «Види друкованої графіки. Творчість художників-графіків Тернопільщини» розпочала кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри мистецьких дисциплін Олександра Панфілова. Майстер народної творчості України, доцент кафедри Тетяна Балбус на основі матеріалів огляду виставки творчих робіт гурту «Палітра» розкрила методику «Вивчення творчості художників рідного краю на гурткових заняттях з образотворчого мистецтва в загальноосвітніх школах». Особливості процесу «Вивчення методики виконання лінограверюри на гурткових заняттях в ЗОШ» характеризувала науковець кафедри дисциплін та методики їх викладання Юлія Янчук. Старший викладач цієї кафедри Дмитро Синенький поєднав теорію із практикою: він висвітлив «Технологію виконання естампу на друкарському станку» та провів майстер-клас з цієї ж тематики.

Значний обсяг роботи виконали члени циклової комісії трудового навчання, технологій та образотворчого мистецтва коледжу: викладач Марія Швед аналізувала «Особливості сприймання графічних творів на уроках образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі», Іванна Погонець розповіла про «Нетрадиційні графічні техніки на уроках образотворчого мистецтва в школі». Викладач коледжу Богдана Гуменюк обрала тему «Мистецька спадщина Георгія Нарбута», пов'язану з історією розвитку національної художньої культури.

Учасники семінару оглянули виставку творчих робіт мистецького гурту «Палітра», переглянули документальний фільм, присвячений ювілею заслуженого художника України, колишнього викладача нашого навчального закладу Ярослава Омеляна.

ДО ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ БАСКЕТБОЛУ

Галина КЕДРИЧ

Співпраця наших науково-педагогічних працівників зі своїми колегами з інших вищих закладів освіти, фахівцями різних профільних інституцій і педагогічними колективами загальноосвітніх шкіл набуває все нових форм. Нещодавно кафедра спортивних ігор і туризму (завідувач – доцент Віктор Голуб) спільно з представниками Тернопільської федерації баскетболу, баскетбольного клубу «Тернопіль – ТНЕУ» провели районний семінар з теорії, методики і практики підготовки команд та організації змагань із баскетболу для вчителів загальноосвітніх шкіл і студентів спеціальності «Фізична культура» нашої академії.

Роботу семінару розпочав завідувач кафедри спортивних ігор і туризму, доцент Віктор Голуб, який привітав учасників методичного зібрання, розповів про організацію спортивно-масової роботи за місцем проживання і службової діяльності, а також дав «Практичні рекомендації щодо створення громадських організацій (федерацій, клубів) з різних видів спорту».

Цікавим і практично корисним був виступ досвідченого фахівця, тренера категорії А Федерації баскетболу України, багаторічного тренера команди вищої ліги БК «Тернопіль – ТНЕУ» і баскетбольного клубу «Університет» Дмитра Третяка. Фахівець поділився досвідом роботи з баскетбольними командами та детально розкрив професійну тему «Правила гри і суддівство». Крім цього, він доклав серйозних зусиль до збагачення та урізноманітнення практичної частини семінару і провів майстер-клас «Технічна і тактична підготовка баскетболістів».

Глибоке пізнавальне та морально-мотиваційне значення мав виступ представника Федерації баскетболу Тернопільської області, одного із засновників Тернопільської обласної баскетбольної ліги, нинішнього директора з розвитку БК «Тернопіль – ТНЕУ» Олександра Риги. Його ґрунтовна інформація «Сучасні тенденції розвитку баскетболу на Тернопільщині» спонукала учасників семінару до роздумів про сприяння утвердженню цієї популярної спортивної гри, максимально корисної для здоров'я усіх поколінь людей, про залучення до занять баскетболом якнайширших молодіжних мас міста і села.

Логічним завершенням семінару фахівців фізичної культури став виступ молодого науковця кафедри спортивних ігор і туризму Сергія Сиротюка, який проаналізував історію, стан і окреслив «Шляхи розвитку баскетболу на Кременеччині», а у підсумку запропонував об'єднати зусилля шанувальників баскетболу у створенні Федерації баскетболу м.Кременця і Кременецького району.

СТРАТЕГІЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

На базі Технічного університету м.Варна (Болгарія) відбулась XV Міжнародна наукова конференція «Стратегія якості в промисловості та освіті». Співорганізаторами форуму, крім університету-господаря, висту-

пили Міністерство освіти і науки України, Національна металургійна академія України, Національний авіаційний університет України, Київський національний торгово-економічний університет, Дніпровський освітній центр та зарубіжні ЗВО: Університет Алгарве Фаро (Португалія) та Університет Аалто-Гельсінкі (Фінляндія).

Конференція працювала за напрямками «Якість у промисловості», «Якість в освіті», «Інформаційні технології в промисловості та освіті», «Економічні аспекти якості». Особлива увага приділялась міжнародному співробітництву й інтеграції у сфері освіти, інноваційним технологіям в освіті, розвитку наукової та інноваційної діяльності, управлінню якістю освітніх послуг, питанням стандартизації, оцінки відповідності й акредитації в освіті.

Тут йшлося про сучасні підходи до модернізації структури і змісту освіти, про підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів, забезпечення доступності та безперервності освіти, а також про ефективність взаємодії закладів вищої освіти між собою, з виробництвом і бізнесом. Піднімалися специфічні питання підготовки фахівців з інформаційних технологій, інформаційної безпеки та захисту інформації, інформатизації та комп'ютеризації навчального процесу, запровадження програмно-технічних комплексів і новітніх технологій навчання, насамперед програмно-технічного забезпечення різних форм навчання, в тому числі дистанційного.

На пленарному засіданні представники європейської наукової спільноти заслухали доповіді фахівців – організаторів науково-педагогічного процесу в Технічному університеті м.Варна: проблеми та перспективи підготовки висококваліфікованих кадрів для різних галузей суспільного виробництва (проректор з навчальної роботи Маргрета Василєва), тенденції розвитку наукових досліджень в ТУ – Варна (проректор з наукової роботи Розаліна Дімова), освітні послуги в країнах ЄС (проректор з акредитації та зв'язків із громадськістю Тошко Петров), міжнародне співробітництво в галузі науки та освіти (директор Департаменту міжнародної діяльності ТУ – Варна Христо Скулєв), система управління якістю освіти (керівник Центру якості ТУ – Варна Стоян Славов). Українську сторону науковою темою «Розширення міжнародного обміну викладачами та студентами і психолого-педагогічні аспекти організації навчального процесу в умовах євроінтеграції» представила професор Національного авіаційного університету України, член Оргкомітету конференції та керівник секції «Якість в освіті» Ельвіра Лузік.

Трибуна Міжнародного наукового форуму була надана і науковцю нашої академії: доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи, професор Валентина Бенера виступила з доповіддю «Про інтенсифікацію самостійної роботи магістрів». Її участь у науковій конференції стала однією зі складових виконання програми підвищення кваліфікації у форматі міжнародного стажування як професора кафедри за темою «Сучасні тенденції вищої освіти в країнах Європейського Союзу» на досвіді Технічного університету м.Варна в обсязі 120 годин (4 кредити), що підтверджено відповідним міжнародним Сертифікатом.

Учасників XV Міжнародної наукової конференції «Стратегія якості в промисловості та освіті» вітали співголови Оргкомітету, ректор Технічного університету м.Варна, професор Венціслав Вальчев і директор Інституту інтегрованих форм навчання Національної металургійної академії України, професор Тетяна Хохлова. У рамках форуму відбулось більше десятка тематичних круглих столів. Учасникам було запропоновано 128 наукових доповідей, з яких 33 – у стаціонарному і 95 – у стендовому режимах. У загальному, учасниками конференції були більше 300 науковців з різних європейських країн.

ШВР: ЗУСТРІЧ XXI

Відбулась XXI зустріч Міжнародного інтеграційного проекту для студентів, магістрантів та аспірантів «Школа відкритого розуму». Цього разу юні інтелектуали зустрілися в Кам'янець-Подільському НУ ім.Івана Огієнка. Темою їхніх дискусій ста-

ли «Вітальні цінності сучасної людини». З огляду на тематику засідань ШВР вони проходили під патронатом Міжнародної комісії з прав людини. На дискусійну трибуну виходили юні науковці університету-господаря, Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка, НУ «Острозька академія», Київського національного лінгвістичного університету, Харківського національного економічного університету ім. С.Кузнеця та нашої академії. Польську сторону представляли студенти і магістранти Університету Яна Кохановського в Кельцах, Варшавського та Остравського університетів.

Засідання ШВР розпочались методологічними майстер-класами, які підготували доцент Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка Сергій Волковинський («Які цінності є необхідними для визначення смислу життя?») та його колега Олександр Волковинський («Актуальність «Ареопагітики» Дж.Мільтона у контексті діяльності сучасних мас-медіа»), професори Університету Яна Кохановського в Кельцах Олег Лещак («Вітальні цінності у функціонально прагматичному і культурно-цивілізаційному вимірах») та Ришард Стефанські («Про зворотну сторону людської істоти»), а також професор Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка Оксана Лабащук («Вітальні цінності у сміховій та карнавальній культурах»).

На пленарному засіданні студент Острівського університету Дмитро Карпенко вів розмову про мовний і культурний аспекти загальних ознак вітальності людини і тварини, його співвітчизник з Університету Яна Кохановського Патрек Яржбек – про вплив геополітичної експансії на добробут мешканців Європи й Африки. Студентка Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка Марія Коваленко запропонувала дискусію на тему впливу вітальних цінностей на сприйняття людиною часу, а наша Аліна Демчук «спровокувала» полілог психоаналітичного спрямування «Психосоматика захворювань: «Тіло як маріонетка»».

Група учасників зустрічі досліджувала «Вітальні цінності у суспільно-політичному житті та культурі». Українські науковці аналізували матеріальні основи впевненості людини у собі (харків'янка Юлія Шевчук), а також самоідентифікацію людини через інтерпретацію історії (Максим Сльозкін), християнські цінності у системі загальних вітальних цінностей (Аліна Недветська), зв'язок емоцій та математики (Юрій Яценюк), повага у стосунках між людьми (Юлія Бойко) – усі з Кам'янця-Подільського. Польська наукова зміна з м. Кельце цікавилась питаннями права в охороні життя і здоров'я людини (Томаш Васек), біологічними та соціальними аспектами особистих стосунків (Марія Качор, Катерина Загребельна), зв'язком емоцій із життєвими потребами людини (Пйотр Чайковскі), вольовими аспектами вітальних функцій людини (Ярослав Чарнота).

Диспутанти виясняли і «Вітальні прояви у дискурсах різного типу». Студентка НУ «Острозька академія» Лілія Померлюк побачила такі прояви в реалізації прихованого впливу на людей, Діана Грушанська з Кам'янця-Подільського – у впливі мови ворожнечі на вітальні цінності людини, Аріна Сидоркіна з Київського лінгвістичного університету – у впливі на свідомість людини сучасного медіа-дискурсу. Польські студенти з Університету Яна Кохановського звернули увагу на підтексти і заборони у спілкуванні (Александра Жебровська), апелювали до вітальних цінностей у журналістиці (Катаржина Островська), до життєвих цінностей у міжнародному спілкуванні (Юстина Єджиковська).

Третій тематичний напрям засідання ШВР – «Вітальні цінності в художній літературі». Наші юні аналітики Ольга Габрик і Оксана Грогуль поділилися зі своїми українськими і польськими колегами результатами власних пошуків «шляху до смерті» у романі С.Кінга «Зелена миля», а Назарій Прокопів і Андрій Колесник демонстрували власне бачення віталізму в романі Уласа Самчука «Темнота». Студентка ТНПУ ім. Володимира Гнатюка Софія Чернявська говорила про безпеку та соціальну комунікацію як базові вітальні цінності. Польські дослідниці Марта Лабащук із Варшави, Кароліна Бугайська і Катаржина Стефанська із Кельце висвітлювали прояви віталізму в текстах сучасних англомовних пісень, в російській поезії, у творчості окремих майстрів пера.

Учасникам XXI зустрічі Міжнародного інтеграційного проекту «Школа відкритого розуму» презентовано десятий том наукового журналу ШВР за темою «Постправда в інформаційному суспільстві». Видання тому здійснене зусиллями Тернопільського НПУ ім. Володимира Гнатюка, Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка, нашої академії та Університету Яна Кохановського в Кельцах. У складі науково-редакційної ради журналу – кандидат філологічних наук, доцент нашої академії Олена Пасічник. У виданні молоді науковці ЗВО України, Польщі, Росії та Чехії презентують результати колективного інтердисциплінарного дослідження проблем людського спілкування в умовах формування інформаційного суспільства. Серед наших авторів журналу – майбутні вчителі англійської філології Аліна Сиротюк («Інформаційна війна як складова гібридної війни Росії проти України»), Олександра Кульчинська («Вплив парасоціальних стосунків молоді на формування самоідентичності»), Аліна Демчук («Автобіографізм у творчості Галини Гордасевич»), Андрій Колісник і Назар Прокопів («Образ Іншого у прозі Уласа Самчука»). Їхньою роботою у рамках «Школи відкритого розуму» керувала кандидат філологічних наук, доцент Олена Пасічник

Сторінку підготував Анатолій БАГНЮК

КОНКРЕТНИЙ ОРІЄНТИР

Наша академія гостинно приймала чергову делегацію потенційних абітурієнтів – студентів випускних курсів Кременецького лісотехнічного коледжу. Екскурсія була організована заступником директора з виховної роботи лісоколеджу Андрієм Стрижаком і завідувачами відділень Любов'ю Росіцькою («Деревообробка») та Василем Лісовиком («Лісове і садово-паркове господарства).

Зустріч почалася розмовою із представниками приймальної комісії академії, доктором педагогічних наук, завідувачем кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій Миколою Курачем і деканом факультету фізичного виховання та біології, кандидатом наук з фізичного виховання і спорту Олександром Бережанським. З майбутніми абітурієнтами також зустрілися науково-педагогічні працівники академії, кандидати педагогічних наук Степан Шабага та Олександр Омельчук, кандидати біологічних наук Неля Цицюра та Людмила Головатюк і кандидат сільськогосподарських наук Олена Тригуба.

Знайомство з навчально-матеріальною базою провів старший викладач Олександр Ємець. Гості оглянули оранжерею, спортивні споруди, навчальні майстерні механічної обробки металу, механічної обробки дерева, ручної обробки дерева, ручної обробки металу, художньої обробки дерева, художньої обробки глини, художньої обробки лози, художньої обробки металу, навчальну кузню та кабінет технічної творчості, де викладач Дмитро Клак продемонстрував цікаві розробки з галузі технічного моделювання на платформі Arduino.

Необхідно зазначити, що профорієнтаційну роботу зі студентами лісоколеджу започатковано ще в 2017 році: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри Віталій Цісарук організував і вже другий рік поспіль проводить із ними заняття гуртка «Художнє різьблення по деревині». Понад 20 студентів відділень деревообробки та лісового і садово-паркового господарства лісоколеджу випробовують свої вміння та навички з рельєфного та скульптурного різьблення в академії, виготовляючи вироби декоративно-ужиткового призначення. До речі, набір скульптур для «Різдвяної шопки» лісотехнічного коледжу виготовлено саме гуртківцями під керівництвом Віталія Цісарука.

Спільно з викладачами, керівниками студентської делегації гостей Ельханом Керімовим і Наталією Кушнірук члени приймальної комісії академії провели профорієнтаційну бесіду й анкетування, результати якого показали, що близько 20 гостей-випускників виявили бажання продовжити навчання за освітнім рівнем «бакалавр» у нашому навчальному закладі.

СПРАВЖНЄ МИСТЕЦТВО ТВОРИТИ

У старовинному читальному залі нашої академії науковці кафедри української філології та суспільних дисциплін на чолі із завідувачем кафедри, кандидатом філологічних наук, доцентом Олегом Василишиним підготували для свого студентства зустріч із українською письменницею Аллою Рогашко, яка разом із представниками тернопільського видавництва «Мандрівець» презентувала свою нову книгу «Сни з колодязя».

Алла Рогашко народилася 21 листопада 1977 у с. Верба Дубенського району Рівненської області. Закінчила музично-педагогічний факультет Рівненського ДГУ. Працювала кадровиком, журналістом і редактором відомчої газети.

Проживає у Рівному. Виховує сина. Пише прозові твори, сценарії. Роботи публікувалися в альманасі «Нова проза», художньо-літературному порталі «Захід-Схід», книжковому порталі «Буквоїд», журналі «Золота пектораль». Сценарій за романом «Осіннє Рондо місячної ночі» опублікований на сайті «Сценарна майстерня».

Захоплюється музикою, літературою, театром, психологією. Цінує справжній художній кінематограф: є шанувальником творчості Девіда Лінча, Федеріко Фелліні, Інґмара Берґмана, Вуді Аллена, Альфреда Гічкока, Педро Альмодовара. Любить фільми 40-60-х років.

Окрім презентованої книги, у творчому доробку нашої гості – романи «Осіннє Рондо місячної ночі», «Крізь безодню до Світла», «Її сукня», а також оригінальні збірки оповідань «Львів. Смаколики. Різдво» та «Львів. Вишні. Дощі». Модератором зустрічі виступила менеджер з продажу навчальної-методичної літератури видавництва «Мандрівець» Олеся Шостак. Вона ознайомила присутніх із новим виданням Алли Рогашко і надала слово автору. У формі невимушеного полілогу зі студентською аудиторією гостя щиро ділилася деталями, а то й окремими таємницями написання твору, раділа такому чудовому оформленню книги і запрошувала обов'язково прочитати роман, де кожен може знайти щось своє, особливе: чи то історія, чи містика, чи романтика стосунків. Саме щирість автора у спілкуванні спонукали молодь до все нових запитань, що стосувались як власне твору, так і різних інших моментів (наукових, психологічних, фінансових, особистих тощо). До розмови активно долучився і наставник майбутніх українських філологів, кандидат філологічних наук Роман Дубровський.

Своїми яскравими враженнями від прочитаного роману поділилася Ольга Яловська – ветеран педагогічної праці нашої академії, автор багатьох навчально-методичних видань, яка чи не найдовше співпрацювала з видавництвом «Мандрівець» і саме під час читання цього твору отримала чудову нагоду «помандрувати у часі» до болю знайомими і дорогими місцями своєї молодості.

І лише на завершення зустрічі письменниця поділилася цікавою (і для багатьох такою зрозумілою!) мотивацією своєї неординарної творчості: містичні твори допомагають утекти від реальності, опинитись у зовсім іншому вимірі, доторкнутися до іншого життя, вкотре отримавши задоволення від творення Нового. Це, безперечно, і є справжнє мистецтво творчості.

Сторінку підготувала Ніна БАГНЮК

З ТУРБОТОЮ ПРО ЩАСЛИВЕ ДИТИНСТВО

З нагоди Міжнародного дня захисту дітей служба у справах дітей Кременецької міської ради, громадські організації «Кременецька екологічна ліга» і «Товариство батьків дітей-інвалідів та їх друзів «Зоря надії»», колектив кафедри мистецьких дисциплін Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка організували і провели для школярів кременецьких ЗОШ та дітей з інвалідністю дитячий мистецький пленер «Щасливе дитинство».

Відкрили пленер голова ГО «Кременецька екологічна ліга» Оксана Тимошенко та доцент кафедри мистецьких дисциплін і методики їх викладання, кандидат мистецтвознавства Олександра Панфілова. До їх вітань долучилися міський голова Олексій Ковальчук та його перший заступник Микола Матвіюк.

Треба звернути увагу на підготовку робочих місць для дітей: зусиллями Оксани Тимошенко кожен столик був прикрашений символічними квітами, що створювало атмосферу естетичного затишку і хорошого настрою для юних малярів.

Все матеріальне забезпечення пленеру і методичну підтримку юним учасникам пленеру взяли на себе представники кафедри Олександра Панфілова та Дмитро Синенький, яким асистували студенти 41-Р групи та майбутні соціальні педагоги. Вони допомагали дітям визначитись із назвою і тематикою робіт, проводили з ними невимушені бесіди-консультації і просто по-дружньому спілкувалися.

Що ж малювали діти? У своїх творах вони намагалися максимально розкрити тематику пленеру, тобто зобразити окремі картини свого щасливого дитинства: маму, сонце, мирне небо і т. д. Безпосередні та щирі малюнки дозволили дорослим на мить повернутися у своє щасливе дитинство. Кращі роботи уже традиційно можна буде побачити на подарункових календариках на 2020 рік.

Організатори пленеру вручили всім художникам грамоти учасника цього мистецького заходу та заохочувальні призи, запросили до солодкого столу.

Кожен із дітей залишив на підготовленому плакаті символічні відбитки пальчиків у вигляді пелюсток квітів як символ радості, дружби, доброти і надії на нові мистецькі зустрічі.

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ ДЛЯ МАЛЕЧІ

Ми неодноразово інформували про народознавчий напрям навчально-виховної роботи, в якому посилено працює вихователь ЗДО №3 м. Кременця Ольга Криволіс. Нещодавно вона знову провела із дітками другої молодшої групи показове заняття «Дзвонять дзвони великодні», де були присутні 13 фахівців-дошкільників на чолі з директором ЗДО № 3 Ольгою Михно.

Метою свого заняття вихователь поставила розвиток інтересу до занять із народознавства, виховання любові до свого народу та його великодніх традицій за допомогою художнього слова, музичних творів, відеослайдів, майстер-класів по розпису писанок та ігор.

На початку заняття Ольга Криволіс запропонувала своєрідну психогімнастичну вправу, якою зуміла організувати дітей і з допомогою відеослайдів зосередити їх на бесіді про Свято Великодня. Вихователеві допомагали дівчатка старшого дошкільного віку. Вони виступили у ролі крашанки і писанки та вчили молодших друзів визначати різницю між ними. А ще вони виконали «Таночок крашанок», після чого маленькі вихованці пограли гру «Збери писанки».

Настала пора для читання веселих віршів Ганни Чубач і прислів'їв про Великдень, яке продовжилося грою-хороводом «Дружно писанки візьмемо» і переглядом відеофільму «Зберемо великодній кошик». Потім діти самостійно зібрали великодній кошик, називаючи всі його святкові атрибути. На завершення заняття вихователь підвела підсумок і похвалила дітей.

У підборі матеріалів для проведення заняття Ользі Криволіс допомагала студентка 31-Дк групи Ірина Кулик, методистом педагогічної практики і груповим керівником якої є викладач педагогічного коледжу Ольга Цибульська.

Під час обговорення заняття було наголошено на високому рівні його проведення, використанні вихователем усіх необхідних матеріалів і засобів, а також на виконанні всіх завдань програмового змісту.

КРЕМЕНЕЦЬКІ СЕМІНАРИСТИ XIX СТ.: СТАТУС, МОНІТОРИНГ, РЕЙТИНГ

Назар БАГНЮК

Упродовж 1836 – 1902 років вони навчались у тих самих корпусах колишнього Волинського ліцею, де навчаються нинішні студенти Кременецького педагогічного коледжу та Гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Однак кременецькі семінаристи XIX століття цікаві нам не стільки спільним місцем перебування (хоча дуже цікаво та корисно знати, хто два століття тому здобував знання в аудиторіях, де зараз навчаємось ми), скільки характером, змістом і формами навчання, стилем проведення вільного часу, та позанавчальними захопленнями. У цьому аспекті важливо визначити, якою була організаційно-нормативна система забезпечення життєдіяльності учнів Волинської духовної семінарії, яким був статус семінаристів як учасників навчально-виховного процесу та які вимоги ставились до них як майбутніх фахівців – діячів духовної сфери.

Особливий інтерес складають форми і методи навчально-виховного й адміністративно-дисциплінарного впливу на учнів семінарії, так як саме цей момент предметно формує і конкретно визначає рівень усвідомлення та якість виконання семінаристами своїх обов'язків з оволодіння специфічним світоглядно-духовним фахом. Такий підхід дає змогу провести паралелі, побачити спільне та відмінне у навчальному і позааудиторному житті однієї з категорій наших історичних попередників – семінаристів Волинської духовної семінарії XIX століття.

Даємо історичну довідку. Волинська духовна семінарія була заснована в 1797р. і з того часу до 1825 р. розміщувалась у м.Острозі, згодом – в м.Аннополі (до 1835р.), а з 1836 р. – в м.Кременці. Маємо зауважити, що «Волинські єпархіальні відомості» дають недостовірну інформацію про переведення семінарії з Аннополя до Кременця: у «Відомостях...» зазначається, що Кременецький ліцей (Волинський ліцей у Кременці) «внаслідок польського бунту 1831р. був закритий», що не відповідає дійсності, бо Ліцей функціонував у своїх історичних корпусах до 1833 р., а семінарія «поселилася» в ці корпуси у 1836 р. Більше того, «Відомості...» називають Волинську гімназію та Волинський ліцей «кременецькими», хоч їхня офіційна назва зафіксована у царському указі про заснування гімназії, а згодом її перетворення в ліцей як Волинська гімназія і Волинський ліцей. Є пояснення тому факту, що в окремих джерелах називаються різні роки переведення семінарії з Аннополя в Кременець: 1835 і 1836. Справа в тому, що семінарія перебазувалася в ліцейні приміщення вже у квітні 1835 р., але офіційно її перехід на нове місце перебування завершився у 1836 р. Тому можна стверджувати: перехід Волинської духовної семінарії з Аннополя до Кременця розпочався у 1835, а завершився у 1836 р.

Обличчя кожного навчального закладу – це насамперед його учні, слухачі, студенти, у нашому випадку – семінаристи як учні Волинської духовної семінарії. Керівництво навчальних закладів і в позаминулому столітті досить пильно слідкувало і турбувалося процесом поповнення учнівського контингенту. Традиційно, контингент учнів Волинської духовної семінарії формувався з молоді Волинської губернії, тобто з населених пунктів нинішніх Тернопільської, Волинської, Рівненської та Житомирської областей. На статус слухача семінарії в першу чергу претендували випускники духовних училищ, що діяли на території губернії: Кременецького, Житомирського, Мелецького і Дерманського. На початок 1875/1876 н. р. до семінарії було зараховано139 слухачів: 65 з них прийшли після закінчення Кременецького духовного училища, 27 – після Мілецького, 26 – після Дерманського, 19 – після Житомирського, а також 1 – з Варшавського та 1 – з Холмської гімназії. Таким чином, 46,8 % нового набору складали учні Кременецького духовного училища. Крім цього, відбулись і внутрішні переміщення серед семінаристів: 9 з них залишились на повторний курс, а 29 – переведені у старші класи тільки після відповідної переекзаменовки.

Керівництво духовної семінарії мало широкі практичні можливості у справі підбору кандидатів на поповнення контингенту слухачів. Згаданий православний часопис «Волинські єпархіальні відомості» постійно публікував «Розрядні списки» учнів духовних училищ Волинської губернії, що складалися в липні місяці після завершення всіх екзаменаційних випробувань. У цих списках зазначався бал поведінки, середній бал за кожен із навчальних предметів і загальний бал успішності, згідно з яким учні розміщувались у згаданому списку. Список називався розрядним, бо учні духовних училищ включались до нього за рейтинговим принципом: перший розряд складали ті з них, які досягли найкращих показників у поведінці та навчанні, тобто мають, як правило, зразкову поведінку й абсолютну більшість відмінних оцінок з навчальних предметів. Щоб увійти до першого розряду і тим самим претендувати на вступ до духовної семінарії, випускник духовного училища повинен був мати не менше 75 % відмінних оцінок. Важлива деталь: близько третини учнів першого розряду випускного класу мали відмінні оцінки з усіх предметів і перебували на домашньому утриманні.

Сучасні правила прийому до духовної семінарії значно відрізняються від тодішніх. Насамперед, вони не включають світських предметів, а з богословських вступники складають іспит зі Священної Історії, Основ православного віровчення, Богослужбового Статуту, Церковної історії, пишуть письмову роботу на церковно-історичні теми, виявляють знання 30 основних молитов, демонструють здатність до церковного співу та вільного читання богослужбових книг церковнослов'янською мовою. Сучасний вступник до семінарії представляє до 10 офіційних документів, в тому числі довідку про стан здоров'я, а в XIX столітті стан здоров'я вступника виясняв лікар семінарії перед початком вступних випробувань. З'явилась відмінність і в забезпеченні семінаристів: згідно з інформаційним листком про вступ до Почаївської духовної семінарії всі її учні повністю забезпечуються житлом і харчуванням.

зразкову поведінку.

Вступ молодих людей до семінарії здійснювався на основі Правил прийому, підготовлених Педагогічними зборами Правління семінарії та затверджених керівництвом Волинської єпархії. Стати семінаристами могли юнаки православної віри віком 14 – 16 років з усіх соціальних станів, які здобули відповідну базову освіту в навчальних закладах чи домашніх умовах. Допуск до вступних випробувань здійснювався після представлення всіх необхідних документів, доданих до заяви на ім'я ректора семінарії. Вступники мали виявити належні знання зі Священної історії Старого і Нового Заповіту, Катехизису, Пояснення Богослужіння з Церковним Статутом, російської, церковнослов'янської, латинської та грецької мов, географії, арифметики. Правила прийому включали стислий виклад програмового змісту дисциплін, визначений для вступних випробувань, а також перелік підручників,посібників, інших джерел, якими треба користуватися при підготовці до вступних іспитів. Правилами передбачалась можливість вступу до семінарії у старші класи за умови, що абітурієнт, окрім згаданих вище предметів, виявляє знання навчальних предметів попередніх класів. Випускник зі світської школи складав вступні іспити з богословських предметів, які входили до навчального плану духовних училищ, але не вивчались у світській школі. Зарахування здійснювалось за конкурсним принципом, згідно з кількістю набраних балів. У випадку рівності балів у двох чи більше претендентів на одне місце долю вирішував жереб. Зараховані до семінарії з урахуванням комплексу факторів розподілялися на 4 групи: семінаристи повного пансіонату (житло, харчування, одежа), пансіонату (житло і харчування), напівпансіонату (харчування); четверту групу складали семінаристи, що

Правила прийому до семінарії передбачали особливі ситуації з урахуванням інтересів вступників. Зокрема, коли випускник духовного училища мав незадовільні оцінки в атестаті за училище з окремих предметів, то він не позбавлявся права на вступні випробування до семінарії, бо при зарахуванні брали до уваги не училищний бал за відповідну дисципліну, а оцінку, отриману на вступних іспитах.

Ситуації, вирішення яких Правилами прийому не передбачалися, складали предмет особливої турботи єпархіального керівництва та Правління духовної семінарії. Так, у 1871 р. до Волинської духовної семінарії зі 150 бажаючих здобути духовно-релігійну освіту було зараховано лише 90, а 60 – відмовили. Керівництво єпархії та семінарії вирішило, що причиною цієї проблеми стали нововведення в богословській освіті: новий Статут семінарії ускладнив процес прийому учнів і замість того, щоб «удосконалювати освіту», він створив додаткові «перешкоди для освіти». Конкретно: більше третини синів священнослужителів залишилися поза семінарськими стінами з не залежних від них причин (віддаленість місця проживання, матеріальні труднощі, побутові незручності, хвороби, брак часу для підготовки до вступних випробувань, фінансові проблеми їх сімей). Тому було прийняте нестандартне рішення: всупереч забороні здійснювати переекзаменовку при вступі до семінарії. Як виняток, дозволили не зарахованим на навчання дітям священнослужителів та інших громадян пройти випробування повторно.

Подібна ситуація склалася з випускникам Житомирського духовного училища, які виявили бажання навчатись у Волинській духовній семінарії і майже половині з яких було відмовлено у зарахуванні через низькі оцінки на вступних випробуваннях. Члени Житомирського духовно-училищного з'їзду вказали на причину: відсутність у навчальних планах духовних училищ тих предметів, які винесені на вступні іспити до семінарії. І це в той час, коли у світських навчальних закладах такі предмети вивчалися. Проблема була вирішена позитивно.

Духовні училища регіону, тобто єпархії, у методичному відношенні підпорядковувалися Волинській духовній семінарії. Так, Педагогічні збори Правління семінарії 25 жовтня 1874 р. висловили зауваження керівництву Кременецького духовного училища з причини затримки звітності щодо стану справ у цьому закладі. Потреба в такому звіті була актуальною, бо вступні іспити випускників училища до семінарії виявили низку недоліків у їх знаннях, що, у свою чергу, свідчило про упущення у навчальному процесі училища, про недоліки у роботі окремих його викладачів. У зв'язку з тим Правління семінарії прийняло рішення про перегляд списків учнів училища, допущених до випробувань для вступу в семінарію, і по цьому здійснило порівняння «стану училищ єпархії у навчальному відношенні та про упущення та недоліки в цій частині». За статистикою вступних випробувань, на вступ до семінарії претендували 73 випускники духовних училищ єпархії, а було зараховано лише 44. Керівництво училищ вважало причиною такого стану надмірну суворість і підвищену вимогливість членів екзаменаційних комісій, які складалися тільки з викладачів семінарії. Бажання навчатись у Волинській духовній семінарії виявили 25 випускників Кременецького духовного училища, 18 – Мелецького, 17 – Дерманського і 13 – Житомирського. Вступні випробування здійснювалися з восьми предметів: Священна Історія, Катехизис, Пояснення Богослужіння з Церковним Уставом, географія, арифметика, російська, слов'янська, латинська і грецька мови. Екзаменаційна комісія семінарії визначила результати вступних випробувань кожного окремого вступника і здійснила аналіз вступних іспитів з кожного предмета і по кожному духовному училищу.

За статистичними даними, найкращий рівень підготовки показали випускники Житомирського духовного училища: вони виявилися сильнішими від інших в шести із восьми дисциплін, передбачених вступними іспитами. Кременчани показали другий результат: у них найвищий бал з російської та слов'янської мов, другий показник з географії та арифметики, третій – з Катехизису, латинської і грецької мов, але найнижчі бали – зі Священної історії та Пояснення Богослужінь. 25 вступників-кременчан отримали шість оцінок «5», сорок – «4», сто тридцять – «3», двадцять чотири – «2». Як свідчать протокольні документи екзаменаційних комісій, учні Кременецького і Дерманського училищ були мало знайомими зі Священною Історією, Старим Заповітом, із Поясненням Богослужінь. Особливо низькі знання вступники показали з усіх мов. Екзаменаційні комісії здійснили змістовий аналіз помилок і недоліків у знаннях випускників духовних училищ, вказали на їх причини та шляхи усунення. Насамперед наголошувалося на необхідності суворого дотримання навчальних програм і вимог щодо їх виконання. Комісіями зроблено категоричний негативний висновок, який засвідчує принциповість підходу до інспектування та об'єктивність моніторингової роботи фахівців семінарії: «Підготовка до семінарського навчання, здійснена в минулому навчальному році духовними училищами, у багатьох відношеннях незадовільна, тому навчання в семінарії після такої підготовки не може бути успішним».

Фактично під духовно-освітнім наглядом Правління Волинської духовної семінарії перебували не тільки духовні, а й світські навчальні заклади. Цим забезпечувався належний офіційний фаховий вплив на морально-духовний зміст і соціально-політичну спрямованість навчального процесу, на педагогічну діяльність наставників цих закладів, а також на підготовку контингенту учнів для духовних училищ, семінарії і взагалі законослухняних громадян.

(Продовження на 20 стор.)

КРЕМЕНЕЦЬКІ СЕМІНАРИСТИ XIX СТ.: СТАТУС, МОНІТОРИНГ, РЕЙТИНГ

Назар БАГНЮК

Хоч учні сільських шкіл і навчально-ремісничих училищ могли потрапити до духовної семінарії в основному через духовні училища, ці світські навчальні заклади залишались у полі зору духовенства і результати їх діяльності постійно контролювалися й оприлюднювались. Показовим у цьому плані є «Список селянських дітей, які навчаються в сільській школі с. Велика Борщівка Кременецького повіту в 1871 році», підготовлений священиком Великоборщівської парафії. Причому список складено за рейтинговим принципом: першими показані учні, які досягли найкращих успіхів в оволодінні знаннями та відповідними навиками. Для прикладу, розпочинається список Іваном Явнюком, який «дуже добре читає, добре співає в церковному хорі, знає три арифметичних дії і пристойно пише»; другий у списку – Стефан Шандрук, в якого успіхи дещо слабші: «Добре читає, непогано співає в хорі церкви, пристойно пише і вивчає арифметику», а третім – Федір Мельничук, який «добре читає, непогано співає у церковному хорі та непогано пише» і так далі, за принципом спадання навчальних досягнень.

Діяльність Почаївсько-Лаврського навчально-ремісничого училища безпосереднього відношення до Волинської духовної семінарії не мала, проте конкретно ілюструє зацікавленість волинського духовенства у розширенні навчально-виховного впливу на дітей громадян різних соціальних груп. У грудні 1872 р. Лаврське училище нараховувало 34 учні, що навчались іконописному, друкарському, палітурному, слюсарному, столярному, кравецькому і шевському ремеслу. Найстаршому учневі було 15 років, наймолодшому – 6. Підтвердженням уваги церковного керівництва до світських навчальних закладів стало інспектування Лаврського училища архієпископом Волинським і Житомирським влітку 1873 року. Інспекція змістила акцент не на практичні ремісничі предмети, а на богословські дисципліни: учні демонстрували знання Священної Історії, Старого і Нового Заповітів, Катехизису, церковної атрибутики та релігійної обрядовості й уміння виконувати молитви та церковні пісні. Зі світських дисциплін інспекцію зацікавили успіхи учнів з російської мови, арифметики, географії та медицини, їхні навики у читанні та письмі. Оволодіння ремеслами фактично не інспектувалося: члени інспекції подивилися взірці учнівських робіт, роботу у майстернях і завершили інспектування прослуховуванням співу учнів «Боже, царя храни».

Духовні навчальні заклади перебували під постійним наглядом і систематичним інспекторським контролем зі сторони вищих церковних інстанцій. Перевірки носили комплексний характер. Здійснювався аналіз контингенту слухачів,виконання навчального програмового матеріалу, рівня викладання предметів, стану морально-релігійного виховання, глибини знань і майстерності практичних навиків вихованців, а також кадрове та матеріальне забезпечення навчального процесу. Так, 84 вихованки Волинського училища дівиць духовного звання вивчали Закон Божий, російську і церковнослов'янську мови, арифметику, російську і загальну історію та географію, чистописання, співи, рукоділля та домашнє господарство. Причому Закон Божий, російська мова, чистописання, арифметика та рукоділля вивчались упродовж всього навчання, а такі предмети, як співи, читання церковних і світських текстів виносились на позакласне читання. Основна особливість навчального процесу: «Викладачі звертатися переважно до практичного методу, прагнучи, щоб усі вихованки брали участь у навчальному процесі, уникаючи буквального заучування матеріалу, і вимагали, особливо від вихованок старших класів, письмових вправ». Дещо інша методика застосовувалась у морально-релігійному вихованні: вона полігала у постійному нагляді за поведінкою учениць, як у класах, так і в позанавчальний час, у застосуванні усних настанов і в обов'язковому читанні вихованками священних та інших книг морально-релігійного змісту, які вчили християнських чеснот.

Вищезгадане засвідчує той факт, що Волинська духовна семінарія в Кременці була своєрідним організаційно-методичним центром духовної та світської освіти в регіоні, а тому характер, рівень і якість навчального процесу, роботи наставників і роботи семінаристів мали бути взірцевими для інших освітніх установ губернії.

Хід навчального процесу та його результати фіксувались у низці офіційних документів,насамперед у відповідних журналах, але основними серед них були річні звіти ректора про навчальну та виховну роботу (окремо!), які заслуховувалися на Педагогічних зборах Правління семінарії. У звіті про навчальну роботу ректор аналізував якісний склад і динаміку викладацьких кадрів, професійний рівень роботи кожного викладача у контексті його успіхів і недоліків,

порівнював навчальні успіхи семінаристів з минулим навчальним роком,характеризував рівень вивчення кожного навчального предмета в аспекті якості його засвоєння та достатності матеріального і методичного забезпечення. У звіті наголошувалось, що при відсутності навчального підручника викладач повинен самостійно, на основі програмних документів підготувати відповідний матеріал для семінаристів. Тут часто йшлося про «незручності», які виникали у навчальному процесі з причини недосконалості деяких навчальних програм або посібників, і висловлювалися відповідні рекомендації з цього приводу. Частина річного звіту стосувалася аналізу відвіданих ректором семінарії занять, рівня роботи викладачів і якості знань семінаристів, продемонстрованих на цих заняттях. Багато місця приділялося контингенту семінаристів: аналізувався їх склад і поповнення за рахунок нового прийому, переведення із класу в клас, позитиви та негативи в оволодінні навчальними дисциплінами, особливості та результати перевідних і випускних іспитів, специфіка розрядних (рейтингових) списків. Йшлося навіть про кількість та якість написаних семінаристами робіт з різних навчальних предметів, про забезпечення навчального процесу необхідною літературою.

Високі вимоги ставились до викладачів і наставників семінарії. Щоб зайняти посаду, претендент повинен був пройти відповідне випробування: він мав показати, за сучасною термінологією, три своєрідних майстер-класи, тобто провести три пробних (показових) заняття з фахової дисципліни. І лише за результатами аналізу й оцінки методичного рівня морально-виховного впливу та пізнавальної цінності таких занять претендента рекомендували до офіційного призначення на вакантну посаду. Результати кожного пробного заняття фіксувались письмовим актом з детальним висвітленням позитивних моментів і недоліків у роботі претендента. Акт підписували всі члени Правління семінарії, що були присутні на занятті, – і тільки після всіх цих формальностей приймалось рішення щодо призначення на посаду.

Офіційні документи вимагали від викладача семінарії: «Метод викладання повинен допомагати правильному розвитку природного дару і стимулювати діяльність розумових сил учня, так щоб пам'ять його не була перевантажена без потреби та нічого не сприймала без осмислення». Викладач був зобов'язаний чітко пояснити учням зміст навчального матеріалу, і при перевірці їх знань звернути увагу не на механічне відтворення тексту підручника, а на розуміння його змісту, що передбачає вільний творчий виклад засвоєних знань з глибоким і достатнім їх усвідомленням. Методична вимога окреслювалась чітко: семінарист повинен не запам'ятати, а зрозуміти матеріал.

Загальні методичні вимоги конкретизувалися предметними вказівками, якот, уроки фізики мали супроводжуватися відповідними дослідами, а на уроках з гуманітарних дисциплін повинні широко використовуватись письмові вправи учнів (написання творів за відповідною тематикою, переклад іншомовних текстів рідною мовою і навпаки). Причому в усіх письмових вправах і з усіх предметів увага приділялась не стільки граматичним правилам (які самі собою були обов'язковими), скільки логічній структурі викладу тексту. Це в першу чергу враховували вчителі при перевірці учнівських робіт. Наступна методична вимога – організація читання семінаристами відповідної основної та додаткової літератури, особливо з фахових предметів. В цьому викладачі контактували із працівниками бібліотеки, а також спрямовували учнів на читання таких книг, які або поглиблювали їхні знання, або допомагали ліквідувати «прогалини» в освоєнні навчальних предметів. В системі практичного навчання ключовою ланкою була підготовка й оприлюднення проповідей семінаристами старших класів. При цьому учні випускного 6 класу проголошували кращі, самостійно підготовлені проповіді безпосередньо у храмі, а пробні – перед колегами в аудиторії.

Керівництво духовної семінарії максимальну увагу приділяло методичній стороні роботи викладачів, особливо у контексті їх взаємодії з учнями. В офіційних документах, що регламентували форми і методику роботи викладача на занятті, акцентували на двох моментах: високопрофесійний, змістовно якісний виклад нового матеріалу і забезпечення його ґрунтовного засвоєння через активну роботу семінаристів на уроці в режимі постійного контролю зі сторони вчителя, котрий зобов'язаний залучати учнів до осмислення нового навчального змісту. Наприкінці заняття йшов обов'язковий процес закріплення. Стосовно повного змістового навантаження семінариста на одне занят-

тя: викладач не мав права перевантажити своїх слухачів, що негативно впливає на якість засвоєння ними матеріалу. Відповіді семінаристи повинні бути логічно структурованими і грамотними в мовному відношенні. Упродовж місяця викладач зобов'язаний оцінити успіх кожного учня, причому, як підкреслювалося, принципово і без будь-яких послаблень. Водночас керівництво семінарії контролювало навчальний процес у плані співмірності навчальних навантажень з потенційними можливостями семінаристів.

Наступним після кадрового важливим моментом організації навчального процесу було його матеріально-технічне та інформаційно-літературне забезпечення. Прикладом того, як керівництво семінарії турбувалося про матеріальне забезпечення навчальних занять, можуть служити рекомендації Навчального комітету семінарії щодо облаштування аудиторій відповідними меблями. Головна вимога: такі меблі повинні відповідати гігієнічним і педагогічним вимогам, а це передбачає відповідні розміри парт і лавок до них та відстаней між ними. Тому вважалося за необхідне мати три типи меблевих наборів: для молодших, середніх і старших класів. Це сприяло профілактиці захворювань чи деформацій кісткової системи учнів, а якщо такі хворі були серед семінаристів від народження, для них виготовлялися спеціальні ортопедичні стільці. Визначалась навіть така деталь: нижня рейка, що скріплювала бокові стінки парти, повинна бути зручною як підніжка-опора для ніг семінариста, а спинка парти для зручності сидіння повинна мати нахил 100 градусів від стола. Тоді ж було прийняте рішення про використання двомісних парт з автономними кришками для кожного учня. Необхідні рекомендації щодо виготовлення педагогічно та гігієнічно зручних парт були викладені у формі таблиці, де вказувались параметри парт відповідно до зросту учня.

Рівень забезпечення закладу освіти навчальною літературою – один із важливих факторів гарантування ефективності навчального процесу як в аспекті методики й організації викладання, так і в аспекті якості знань і практичних навиків учнів. Єпархіальний часопис «Волинські єпархіальні відомості» постійно публікував рубрику «Бібліографічні відомості», де здійснювався огляд новинок літератури релігійного та світського характеру і давалась довідка про можливості придбання книги через пошту. Крім літератури загального призначення, часопис публікував списки книг для духовних закладів освіти. Такі списки формували Педагогічні збори Правління семінарії і затверджувалися вищими церковними посадовцями.

У грудні 1875 р. Педагогічні збори семінарії запропонували до використання список літератури із 243 найменувань. Релігійно-богословська література займала 55 позицій, тобто менше 20% всього списку. Сюди увійшли книги із життя святих, з історії церкви, пояснення Богослужінь і церковної атрибутики, історія та опис відомих церковних храмів,значення молитов і Заповідей Божих. Більше 80% списку складала література світської спрямованості. Йдеться про видатні історичні персоналії (Іван Грозний, Іван Сусанін, Петро I, Михайло Ломоносов, Михайло Кутузов, Богдан Хмельницький), про твори Івана Крилова, Олександра Пушкіна, Жюля Верна, Майн Ріда, Даніеля Дефо, Фенімора Купера, про навчально-пізнавальні видання історичної, географічної, природничо-наукової тематики, про морально-повчальну літературу, пригоди і подорожі, казки, різноманітні збірники пізнавального і навіть розважального характеру. Привертає увагу вартість книг: від 6 копійок («Життя преподобних Антонія і Феодосія Печерських») до 3 рублів, причому дві третини книг коштували менше 1 рубля. Найдорожчі книги – «Російські святі» і «Гнізда, нори і логовища» – по 6 руб., «Земля і люди» та «Всесвіт» – по 4 руб. Списки фундаментальної навчальної літератури для духовних училищ, семінарій, академій формувалися Господарським управлінням при Святійшому Синоді.

Перший розділ офіційно дозволеного списку складали підручники та посібники з богословських дисциплін: Біблія, Апостол, Євангеліє, Катехизис, Псалтир, Часослов, Літургія (всі – російською, грецькою і слов'янською мовами), а також Рекомендації до вивчення Християнського православного догматичного Богослов'я, Вступ до православного Богослов'я, Історія церковна та Історія російської церкви (російською мовою) – всього 27 найменувань. До другого розділу «Загальні підручники та інші книги» входили алгебра, арифметика, астрономічна географія, географія Російської імперії, порівняльна географія, атласи з російської історії, географічні атласи, граматика (російська, грецька, слов'янська та інші – всього 9 мов), геометрія, візантійські історики (10 книг), загальна історія, психологія, тригонометрія, історія літератури, теорія словесності, словники (9 мов), хрестоматія (6 літератур) та інші – всього 34 найменування.

У поясненні до Каталогу вказувалося, що духовні навчальні заклади замовляють книги лише за готівку, а книги, що не внесені до Каталогу, але дозволені для використання у навчальному процесі, замовляються тільки в санкт-петербурзького книготорговця Глазунова, котрий мав монопольне право торгівлі навчальною літературою.

КРЕМЕНЕЦЬКІ СЕМІНАРИСТИ XIX СТ.: СТАТУС, МОНІТОРИНГ, РЕЙТИНГ

Назар БАГНЮК

Бібліотеки духовних навчальних закладів, окрім книг, поповнювались періодичним виданнями. Так, в 1874 р. бібліотека Кременецького духовного училища отримала посібники 33 найменувань, 3 збірники офіційних документів і впродовж року до неї поступали 10 періодичних видань, серед яких – «Духовна бесіда», «Християнське читання», «Сім'я і школа», «Всесвітній мандрівник», «Шкільне життя», «Природа» та інші. Загальна сума придбаної літератури та передплаченої періодики склала 163 руб. 21 коп., що на той час і для такого рівня навчального закладу було значною сумою.

Існувала система забезпечення навчальними книгами учнів духовних закладів освіти. Для прикладу, у цьому ж 1874 р. Правління Кременецького духовного училища запропонувало для продажу своїм вихованцям набір навчальної літератури всього на 137 руб. 50 коп.

Зміст, ідейно-теоретична і духовна спрямованість літератури, що використовувалась як у світських, так і в духовних навчальних закладах, контролювалися керівними інстанціями народної та духовної освіти, і при найменших відхиленнях від встановлених норм використання літературних джерел у навчальному процесі вживалися відповідні заходи. 24 травня 1874р. Міністр народної освіти надіслав циркуляр керівництву навчальних закладів, в якому вимагав дотримуватися заборони на використання літератури зі «списку книг і брошур революційного змісту». Такі списки доводились до відома керівництва закладів освіти і мали убезпечити навчально-виховний процес від «шкідливих революційних впливів».

Серцевиною функціонування семінарії була організація навчального процесу, а в ньому – якість знань і рівень поведінки семінаристів. Навчальні успіхи визначалися за 5-бальною системою. Для виведення середнього балу застосовувалися дроби. На успішність учня не впливали необов'язкові (нині факультативні) предмети і церковний спів, до якого у семінариста могло не бути природних даних або не дозволяв стан здоров'я. За рівнем успішності семінаристи розподілялися на розряди (рейтингові групи). До першого розряду відносились ті, хто при абсолютній більшості оцінок «5» і «4» мали лише одну «3»; другий розряд складали ті, що мали середній бал «3» з десятими і «2» з одного предмета. Решта семінаристів із задовільними і кількома незадовільними оцінками входили до третього розряду. При не ліквідації незадовільних оцінок учні молодших класів один раз залишалися на повторний курс, а зі старших класів – підлягали відчисленню із правом поновлення. Семінаристи, які були на державному утриманні, при неуспішності таке утримання втрачали, і воно переходило до більш успішних. Діяло особливе правило щодо випускників семінарії, які під час навчання перебували на державному утриманні, а після завершення навчання перейшли на службу з духовних установ у світські: вони повинні були повернути затрачені на їхнє навчання кошти до державної скарбниці. Повернення їх могло відбуватися частинами, а сума могла бути зменшена Правлінням семінарії.

Підсумковим статистичним документом навчального року семінарії виступав розрядний список семінаристів, який розпочинався з випускників і завершувався списком учнів першого класу, переведених до другого. Списки складалися за рейтинговим принципом згідно із навчальними успіхами й іншими позитивними показниками. Випускників семінарії, що досягли найвищих успіхів, рекомендували на навчання у Московську, Санкт-Петербурзьку та Київську духовні академії. У 1873 р. такі рекомендації отримали 5 із 72 випускників; 45 завершили навчання зі званням «студент», а 22 – зі званням «вихованець». Розрядний, тобто рейтинговий, список семінаристів молодших класів (від 1 по 5 клас) формувався за такими розрядами: «переведено до наступного класу», «підлягає переекзаменовці з предмету чи предметів, з яких отримано незадовільні оцінки», «залишається в тому ж класі на повторний курс». Публікація такого документу «Волинськими єпархіальними відомостями» мала значний виховний момент і резонанс серед населення краю, бо впливала на авторитет родин і сімей семінаристів та стимулювала майбутніх релігійно-церковних діячів до наполегливого оволодіння навчальними дисциплінами навіть заради честі батьківського дому і доброї слави своєї родини. Як бачимо, в духовних освітніх закладах Волині XIX ст. вже застосовувався своєрідний освітянський варіант сучасної системи «Prozoro».

Високе рейтингове місце випускника духовної семінарії у розрядному списку поряд іншими пільгами та перевагами надавало йому право викладати Закон Божий у світських навчальних закладах без посвяти його у священики і без додаткового випробування «пробними уроками» (такі уроки були проведені під час навчання у старших класах семінарії), але «після визнання за ним права бути законовчителем зі сторони єпархіального керівництва».

(Закінчення в наступному номері)

БОРОТЬБА ЗА СВІДОМІСТЬ

(Бібліографічний огляд)

Ольга СТАВІНСЬКА

Національний музей «Меморіал жертв Голодомору» спільно з Всеукраїнською правозахисною організацією «Меморіал» імені Василя Стуса, громадською організацією імені Омеляна Ковча, за підтримки газети «Україна молода» здійснює проект «Книги для 100 університетів та бібліотек України», в рамках якого бібліотека КОГПА ім. Тараса Шевченка отримала тематичний комплект книг з історії України (33 примірники книг та 24 постери, а також документальний відеофільм «Американська допомога голодуючій Україні, 1921 – 1923рр.) (українською, англійською, російською мовами). Проект спрямований на поповнення фондів наукових бібліотек університетів та публічних бібліотек сучасними науковими та науково-популярними виданнями з історії України XX ст., зокрема про геноцид української нації – Голодомор 1932 – 1933 рр. Всі книги мають українське патріотичне спрямування, покликані вести боротьбу за свідомість, насамперед свідомість молоді, яка формує українську національну еліту. «Перемога народжується не на полі бою, а в школах та університетах» – із цим меседжем проект рухається Україною.

Працівники бібліотеки нашої академії підготували книжкову виставку-презентацію «Боротьба за свідомість», з якою студенти та викладачі мали змогу ознайомитись у фойє навчального корпусу №1. Пропонуємо вашій увазі бібліографічний огляд окремих видань із вищезгаданої виставки, що розкривають резонансні сторінки історії України, формують історичну пам'ять, яка є основною зброєю у боротьбі за нашу свідомість.

Про передумови та причини Голодомору 1932–1933 років, механізм його творення та наслідки, що призвели до значних культурних, соціальних, ментальних, морально-психологічних втрат, йшлося на Міжнародній науково-практичної конференції «Голодомор 1932–1933 років: втрати української нації», яку Національний музей «Меморіал жертв Голодомору» провів на базі Київського НУ ім. Тараса Шевченка за підтримки Фундації Українського Голодомору-Геноциду (Чикаго, США) та Громадського комітету із вшанування пам'яті жертв Голодомору-Геноциду 1932–1933 років в Україні. Збірка включає наукові праці про механізми чинення Голодомору та наслідки злочину. Центральним питанням збірника є оцінки демографічних втрат української нації. З матеріалами даної конференції можна ознайомитися в збірнику «Голодомор 1932–1933 років: втрати української нації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції». Видання розраховане на істориків, етнологів, краєзнавців, викладачів та всіх, хто цікавиться темою Голодомору 1932-1933 років.

Основним першоджерелом для наступного видання є переважно усна історія: 1374 свідчень очевидців Голодомору з різних областей України та Кубані. У назві книжки «І чого ви ще живі?» використано репліку активіста N (зі свідчення Єфросинії Халецької з м. Лохвиці (свідчення №819). Тут подано також аналіз політики радянської влади напередодні та під час Голодомору з точки зору підготовки до позбавлення українського села засобів існування: вилучення будь-яких, навіть незернових запасів їжі й одягу в селян у часи «тотальної колективізації».

Більше тисячі статей про Голодомор 1932–1933 років, архівні дані про його винуватців і жертв, уривки з цитат світових політиків, науковців, журналістів про події Великого Голоду в Україні містить «Енциклопедія голодомору» (авторський текст В. Марочка). Архівні матеріали для видання автор збирав та опрацьовував 30 років. Енциклопедія написана як наукова праця, кожну статтю супроводжують посилання на відповідні джерела, документи, літературу. Енциклопедія включає 1000 статей, 30 тематичних блоків. В ній, зокрема, за словами автора, розглядається діяльність тих історичних осіб, які зіграли безпосередню роль в організації голоду в Україні: керівників Радянського Союзу та України в 1930-ті роки, а також іноземних журналістів: як тих, які подавали західному світові правдиву інформацію про події в Україні, так і тих, які заперечували голод та його трагічні наслідки. Також представлені поіменно жертви Голодомору. Видання має меморіальну функцію.

Кожного року останньої суботи листопада мільйони українців запалюють свічки в знак пам'яті про Голодомор, але мало хто знає, що започаткував акцію «Запали свічку» американець Джеймс Мейс. Він перший визначив Голодомор як геноцид українського народу. Завдяки його подвижницькій праці світ взагалі дізнався про Голодомор. Дж. Мейс ґрунтовно доводив істину про штучність та антиукраїнську спрямованість одного з найбільших геноцидів в історії України – Голодомору 1932–1933 рр., документально підтверджував взаємозв'язок між минулим, теперішнім і майбутнім. У книзі Мейс Д. «Україна: матеріалізація привидів» під однією обкладинкою зібрано близько 50 праць американського дослідника. Це злободенні статті про минуле і сучасне України, які стосуються історії, політики, економіки та реформ; про больові точки нинішнього часу: становлення громадянського суспільства, економічні, політичні, культурні, освітні проблеми, висвітлені на основі величезної фактологічної бази з історичної перспективи. Виведення України з «постгеноцидності», із «зачарованого кола ідола» — єдина нагально необхідна програма реформ для народу і держави, яку окреслював у своїх статтях автор. Частина праць опублікована вперше, інші публікувалися в газетах і журналах за 1994 – 2014 рр. Їх понад 10 років збирала й упорядкувала вдова автора Наталя Дзюбенко-Мейс (саме спільний душевний біль за долю багатостраждальної України з'єднав Джеймса Мейса і Наталю Дзюбенко у подружньому житті).

Поетична легенда про прихід одного з апостолів Ісуса Христа Андрія Первозванного на землі стародавньої України-Русі лягла в основу історичного роману Наталії Дзюбенко-Мейс, більше знаної як талановита поетеса та журналістка. Новий твір Дзюбенко Н. Я. «Андрій Первозванний» – монументальне яскраве полотно, де історія доповнюється тонким проникненням у містику віри, містику людської душі. Це роман у найкращому, вже трохи забутому сенсі цього слова. Він міцно пов'язує, споріднює читача з героями, з подіями і не відпускає довго після того, коли книгу закриєш. Скільки там поворотів сюжету, несподіванок, яке переплетіння доль і часів, як виразно виписане преображення людських душ силами добра, силами зла! Вправне перо автора карбує в уяві читача десятки живих образів: витончений, сумний, всезнаючий, завернутий у золотавий плащ Ісус; Велика Матір в оточенні вовчої свити; хоробрі воїни на конях-аспидах, поліські красуні-мавки, пересичені життям римські чиновники, великі грішники. А головним, мабуть, є те, що в романі «під видимим світом проступає зовсім інший – справжній...» і відкриває нам забуті, але завжди існуючі ланки того безперервного історичного ланцюга, який не можуть розірвати ні люди, ні час.

До 100-річчя бою під Крутами Український інститут національної пам'яті випустив фотопроект «ВОЇНИ. Історія українського війська». Це історія українського війська від часів Київської Русі і до сьогодення в 24 постерах про шлях української армії від князівського дружинника XI століття до воїна Збройних сил України у зоні АТО. Світлини, зроблені фотографом Анною Сенік, відображають українських військових у формі різних часів і з відповідною зброєю. На плакатах формату А1 зображення супроводжує інформація про військові підрозділи того часу: тип військової організації, чисельність і озброєння війська, методи воєнного мистецтва та найвизначніші битви. Крім цих плакатів, Інститутом національної пам'яті підготовлено спеціальну брошуру «Воїни. Історія українського війська» – це короткий конспективний виклад цієї історії, починаючи з X і закінчуючи XXI століттям.

Як люди живуть в плині історії? Як вона їх змінює і як вони творять її, змінюючись при цьому? Про це примушує замислитися науково-популярне видання Герасименко О. «Майдан після Майдану». Написати цю книгу, як зазначає автор, її надихнуло сором'язливе замовчування подій на Майдані Незалежності після Революції Гідності. Тим більше, все частіше можна почути, що Революція ще не закінчилася, вона продовжується. Для багатьох учасників тих подій ще тоді, в лютому 2014 року, було це зрозуміло. Але довелося вибирати: або воювати, або тиснути на владу. Частина активістів залишилася на Майдані. Не всі їх розуміли, багато образливих слів доводилося вислуховувати. Ціле спекотне літо майданівці намагалися контролювати владу, підштовхувати її до реальних дій та проведення реформ. Однак встояти проти «системи» Майдан не зміг. Тому Революцію ще не закінчено. І ми повинні завершити розпочату справу. Така головна думка твору.

Спроба дипломата і політика передати свою версію подій на Майдані представлена в книзі Базіва В. «Армагеддон на Майдані: роман-реквієм» – нещадне у своїй невідворотній сповідальності та всеполинальне за своїм гостросюжетним магнетизмом письмо автора справляє на читача вулканічне потрясіння, як і сам феномен Майдану на самосвідомість сучасного землянина. На смисловому тлі подається документальна маловідома історія про те, що і як привело до Повстання, котре стало безпрецедентним актом кривавого вознесіння із провалля гуманітарно-кримінальної катастрофи для майже 50-мільйонного людського згромадження в центрі Європи.

Запрошуємо відвідати нашу бібліотеку й ознайомитися з презентованими виданнями, які закликають бути творцями історії, вдумливо читати книги з історії рідної держави, досліджувати свій родовід, збираючи факти, які ще не загубились у глибині часу.

ОБ'ЄДНАНІ МУЗИКОЮ

Василь СКОРОПЛЯС

У Районному будинку культури відбулося велике свято музики і пісні. Так-так, саме свято, бо в цей день присутніх у залі об'єднала не лише світла дата – 25-річчя від створення музичного відділу нашої Альма-матер, а й щирі слова вітань, радісні зустрічі, бурхливі емоції й аплодисменти. А головне – тут зібрались ті, в чиїх серцях горить незгасний вогонь до її величності Музики.

Програма концерту включала два відділи. Перший виявився своєрідним звітом випускників-музикантів різних років. Учасниками блискучого прологу, розіграного ведучими Іриною Бевсюк, Віталієм Бойком та Іриною Кулик, став прекрасний народний аматорський духовий оркестр «Берег» Дубенського району під керівництвом нашого випускника Богдана Дацюка. Допоки оркестр виконував музичну фантазію, з екранів у зал дивилися очі викладачів, котрі стояли біля витоків створення відділу, та світлини тих творчих колективів, котрими вони керували на той час. Підсилили пролог учасники народного ансамблю танцю «Горлиця» під керівництвом Андрія Медецького із запальним «Український святковим» та з виносом кораваю в зал.

Пролог продовжив знаменитий вокальний народний аматорський гурт «Любисток», однією із солісток якого є наша випускниця Оксана Якимчук. У виконанні гурту прозвучала пісня «Ой, верше, мій верше...», а під час її виконання на екрані пропливали світлини тих, чий «голос лине з Небес». Так було вшановано пам'ять викладачів та студентів, котрі відійшли у вічність.

Після цього ведучі оригінально запросили на сцену першого (котрий ним є і донині) голову державної комісії, заслуженого артиста України, доктора мистецтвознавства, професора Мирона Черепанина разом із Мариною Булдою (викладачем нашого навчального закладу). Цей дует завітав до нас з Івано-Франківська.

А далі пішов справжній калейдоскоп виступів випускників та їх колективів. Тут показали себе народний ансамбль танцю «Пролісок» Збаразького району (керівник Євдокія Загазей); Оксана Вавричук – неперевершена солістка гурту «Вінцент» з Тернополя; ансамбль танцю «Експресія» (керівник Ольга Джус-Хороша) і солістка Олена Бойко (донька нашої випускниці) з м.Броди; ансамбль танцю «Орієнталь» (керівник Іванна Запольська) і солісти вокально-естрадної студії «Домісольки» (керівник Аліна Твердохліб) Кременецького РБК; соліст Еміл Мамедов – випускник, учасник АТО. Каскадом запальних танців порадував знаменитий ансамбль танцю «Орхідея» Вишнівецького МБК (керівник – наша випускниця Оксана Пілярчук).

Цікавим був виступ ще однієї нашої випускниці Наталії Капінос, сестри Героя України Олександра Капіноса. Справжній фурор викликав Борис Мидлик, котрий навчається у Львівській національній музичній академії ім. М. Лисенка. Яскраву музичну мозаїку подарував вокальний гурт Кременецького дитячого будинку творчості під керівництвом нашої випускниці Наталії Гладин-Мушинської. Завершив перший відділ то й же духовий оркестр «Берег».

У другому відділі взяли участь наші колективи й окремі виконавці: оркестр народних інструментів (керівник Надія Найчук) і солістка Олена Пазюк, народний художній вокальний ансамбль «Калина» (керівник Олена Новик), вокально-інструментальний ансамбль «Вишиванка» (керівник оркестрової групи Валерій Яскевич), дует баяністів Павло Яловський і Вадим Процик, капела бандуристів (керівник Ірина Харамбура), гурт «Королівський міст» РБК (весь його склад та керівник Сергій Русаков – наші випускники), хор народного співу (керівник Ольга Пуцик), солістка педагогічного коледжу Ілона Данилюк, камерний хор (керівник Алла Афанасенко), заслужений артист України, соліст національного заслуженого академічного ансамблю та нції України імені Павла Вірського Олександр Синюк, музично-вокальний гурт «Друзі», ансамбль сопілкарів (керівник Мар'яна Томашівська).

Фінальний емоційний акцент, як завжди, зробив симфонічний оркестр під орудою Володимира Козачка. А після виконання ним першого твору на сцену запросили ректора нашої академії, професора Афанасія Ломаковича ¬ головного генератора ідеї створення музичного відділу. Він задушевно привітав присутніх зі святом і вручив подяки всім колективам та учасникам, які брали участь в урочистостях. Слова подяки за співпрацю висловив і директор Кременецької школи мистецтв ім.М.Вериківського Михайло Заник. Фіналом стало спільне виконання «Гімну музичного відділу».

Автор сценарію та постановник свята – Василь Скоропляс. Плідно долучилися до його підготовки та втілення Лариса Соляр, Інна Ратинська, Олександр Ковень, Роман Харамбура, Надія Русакова.

ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ ДІАЛОГ

Валентина Кащук

Як це чудово, що в Концертному залі Гуго Коллонтая нашої академії звучить щораз інша музика. Кожен музикант готує своєрідну сповідь власного інструмента. Та й один і той же музичний твір звучить на різних інструментах абсолютно по-різному.

Цього разу своє мистецтво демонстрували баяністи, вихованці старшого викладача кафедри мистецьких дисциплін і методики їх викладання Василя Райчука – молодий викладач педагогічного коледжу Павло Яловський і студент-третьокурсник спеціальності «Музичне виховання» Вадим Процик.

Вадим Процик презентував «Молодіжний вальс» В.Дмитрієва, «Прелюдію» А.Волпі, твори «Козачка» в обробці М.Скляренка, «Вальсуючий акордеон» Р.Бажиліна, «Флік-флак» А.Фоссена, «Вальс» А.Хачатуряна до драми «Маскарад» і «Чардаш» М.Різоля.

Павло Яловський запропонував «Концертне танго» Я.Табачника, «Циганський барон» Б.Мирончука та «Концерт для баяна з оркестром» В.Бровченка у супроводі концертмейстера

Валерії Сазанської.

На завершення концертної програми дует у складі Павла Яловського і Вадима Процика виконали «Молдавський танець» А.Шалаєва.

Щирість і майстерність інструментального діалогу із глядачем вимагають його продовження. Тому молоді виконавці не зупиняються на досягнутому, а впевнено і цілеспрямовано працюють над новою програмою, щоб знову порадувати своїх шанувальників.

СКРИПКОВА СПОВІДЬ

Ліна Вересень

Продовжуються дружні контакти педагогічного коледжу нашої академії з мистецькими колективами закладів вищої освіти України. На початку травня Концертний зал Гуго Коллонтая привітно приймав лауреатів і дипломантів конкурсів виконавського мистецтва, студентів-скрипалів Рівненського музичного училища Рівненського державного гуманітарного університету, першокурсницю Олександру Басараб і четвертокурсниць Ірину Волощук та Дарину Рогозу разом з їх викладачем-наставником Ларисою Єрусалимець і концертмейстером Марією Соколовською.

До програми концерту, підготовленого нашими гостями, увійшли інструментальні твори українських і зарубіжних композиторів. Наймолодша учасниця Олександра Басараб виконала І частину Концерту № 9 Ш.Беріо й «Українську рапсодію» І.Левицького. Дарина Рогоза запропонувала Партиту № 2 Й.С.Баха, І частину «Алеманда і Куранта» Концерту № 2 А.В'єтана і «Капріччіо-вальс» Г.Венявського, а її колега Ірина Волощук презентувала «Лур і Гавот» Партити № 2 Й.С.Баха, І частину Концерту № 3 К.Сен-Санса та «Рондіно» А.В'єтана.

Кожна скрипка у дівочих руках вела свою неповторну розмову: то злітала розбурханим почуттям, то ніжно шепотіла щось потаємне, то схлипувала з відчаю, то дарувала світлу радість і надію... І жоден із глядачів не лишався осторонь цього музичного дива, цієї щирої сповіді тендітного і водночас надзвичайно потужного інструмента, що оживає з любові і майстерності талановитих виконавців, благословенних мудрими і вимогливими наставниками.

Від імені присутніх і зі щирою вдячністю за чудове мистецьке свято до гостей звернулася голова циклової комісії групових керівників педагогічного коледжу Валентина Мацкова, а представники нашого студентства подарували учасникам концерту квіти і солодкі презенти.

МУЗИКА ПЕНЗЛЯ У СТІНАХ ЗАМКУ

Ганна Кіщенко

Кажуть, що колись давно сивочолий мудрець запитав одного імператора, яке ж із мистецтв є найкращим. Всю ніч міркував імператор, зібрав звідусіль найкращих митців – і вердикт був однозначний: «Немає такого, щоб кращим було від усіх». Кожен із присутніх доповнив цей висновок висловами про мистецтво: «чарівних звуків ріка безмежна», «гармонія тих фарб, що з сонцем грає джерело», «мистецтво – саме життя, що жити всім велить», «воно надія і щастя мить». За висловом Пікассо, «мистецтво змиває пил повсякденності з душі», а Микола Реріх стверджував, що воно є «примиренням із життям».

Нещодавно мистецтво заграло барвами веселки у виставковій залі Вишневецького палацу, де відбулось відкриття виставки та творче знайомство із членами кременецького мистецького колективу «Палітра» Богданою Гуменюк та Іванною Погонець. Це вже не перша наша зустріч, бо ми тісно співпрацюємо із цим гуртом талановитих та обдарованих митців.

Де ще можна побачити стільки щасливих, замріяних, усміхнених облич, почути стільки чудової музики олівця і пензля? Відповідь одна: тільки там, де «Палітра». Всіма барвами веселки представлена в роботах учасниць гурту неповторна краса української землі, нашого краю, велич духу людини.

Жіночий мистецький гурт «Палітра» створений у 2003 році з ініціативи нинішнього керівника гурту Тетяни Балбус. До нього увійшли кременецькі художниці Анна Мацега, Зоя Мацишина, Наталія Білецька і Тетяна Балбус. Пізніше до гурту приєдналися молоді художниці Іванна Погонець, Богдана Гуменюк та інші.

Щороку «Палітра» презентує нові творчі роботи. Художниці гурту беруть участь у міжнародних пленерах, фестивалях, конкурсах «Карпатський вернісаж», «Етнореволюція», в обласних, всеукраїнських і міжнародних виставках (Кременець, Збараж, Тернопіль, Вишнівець, Краків). Їхні картини сповнені добром, світлом, весняною енергією, хоча кожна з авторів «Палітри» має власний стиль у мистецтві, улюблені мотиви зображення, використовує свої матеріали та техніки виконання.

Іванна Погонець – майстер пейзажного жанру живопису. Вона тонко відчуває мотиви природи, досконало передає її стан у різні пори року. Ніжний гармонійний колорит картин досягається у техніці олійного живопису. Богдана Погонець працює в акварельній та олійній техніках живопису. Серед її робіт переважають натюрморт, пейзаж, інколи виконує пастельні роботи.

Обидві художниці працюють асистентами кафедри образотворчого мистецтва та методики його викладання Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка і є випускницями цього вищого навчального закладу.

Підтримати своїх колег та однодумців на відкритті виставки приїхали інші художниці гурту, зокрема керівник мистецького колективу «Палітра», майстер народної творчості України Тетяна Балбус та писанкарка Катерина Поднєжна, яка власноруч виготовила для винуватців цієї гарної події оригінальні подарунки-прикраси.

Роботи гурту «Палітра» – тонкі, м'які та романтичні, бо вони створені ніжними руками талановитих майстринь, кожна з яких – творча і неординарна, яскрава і неповторна особистість. Вони передають свій настрій, свої переживання та стан душі на суд глядача.

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ на 2019-2020 навчальний рік

Ступінь бакалавра на основі повної загальної середньої освіти (11 кл) за спеціальностями:

01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (польська))
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Історія)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
01 Освіта/Педагогіка 012 Дошкільна освіта
01 Освіта/Педагогіка 013 Початкова освіта
05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
01 Освіта/Педагогіка 015 Професійна освіта (Деревообробка)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Інформатика)
23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
10 Природничі науки 101 Екологія

Ступінь бакалавра на базі молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста із споріднених та інших спеціальностей:

01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (польська))
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Історія)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
01 Освіта/Педагогіка 012 Дошкільна освіта
01 Освіта/Педагогіка 013 Початкова освіта
05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
01 Освіта/Педагогіка 015 Професійна освіта (Деревообробка)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Інформатика)
23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
10 Природничі науки 101 Екологія

Ступінь магістра на основі ступення бакалавра або ОКР спеціаліста за спеціальностями:

01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)

Третій (освітньо-науковий) рівень на основі ступеня магістра або ОКР спеціаліста на спеціальність:

011 Освітні, педагогічні науки

Кременецький педагогічний коледж КОГПА ім. Тараса Шевченка ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ на 2019-2020 навчальний рік

На основі базової загальної середньої освіти (9 кл) за спеціальностями:

01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
Кваліфікація: Вчитель фізичної культури, організатор туристичної роботи.
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
Кваліфікація: Вчитель образотворчого мистецтва, керівник гуртка художніх промислів.
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Кваліфікація: Вчитель музичного мистецтва, керівник хореографічного колективу.

01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта
Кваліфікація: Вихователь дітей дошкільного віку, вчитель іноземної мови у дошкільних закладах або інструктор з фізичного виховання дітей дошкільного віку.
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
Кваліфікація: Вчитель технологій і креслення, вчитель інформатики в початкових класах.

Телефони для довідок:
(03546) 2-27-07, (03546) 2-24-89
(03546) 2-19-91
096 914 08 39
097 245 88 00

Адреса академії:
47003 Вул. Ліцейна,1
м. Кременець, Тернопільської обл.
www. kogpi.edu.te.ua

До заяви поданої в паперовій формі на ім'я ректора необхідно додати:
- копію документа державного зразка про раніше здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень, на основі якого здійснюється вступ, та додаток до нього;
- копію сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання (для вступників на основі повної загальної середньої освіти);
- копію документа, що засвідчує особу та громадянство;
- копії документів, що підтверджують право вступників на участь у конкурсі за результатами вступних екзаменів на основі повної загальної середньої освіти, зарахування за співбесідою, зарахування за квотами (за наявності);
- медична довідка за формою 086/о (для вступу на спеціальність 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура);
- чотири кольорові фотокартки розміром 3х4 см.

"Замок" - газета КОГПА ім.Тараса Шевченка
Видається українською мовою.
Свідоцтво **ТР №422-22Р**, 05.12. 2006 р.
Індекс **96492**
Засновник і видавець: трудовий колектив КОГПА ім. Тараса Шевченка

Наш розрахунковий рахунок:
35427008001808
МФО 838012
УДК в Тернопільській області
ЗКПО 02125556

Головний редактор
Анатолій БАГНЮК
Літературний редактор,
відповідальний секретар
Ніна БАГНЮК

Редактор-дизайнер
Сергій ЮРЧУК
Художньо-технічний редактор
Валентина КАЩУК
Фотохудожник
Петро ДАНИЛЮК

Видрукувано
у друкарні "Від і до"
м.Чернівці,
вул. Заводська, 37в

Наклад 1000 прим.

Наша адреса: 47003,
вул. Ліцейна, 1,
м.Кременець,
Тернопільська обл.